

બત્રીસ પુતળીમાંની વાતો.

(ભાગ ૮ મા.)

Reprint

(અનુક્રમિકાની વાત, બીજી ભાગ, અનુક્રમિકાની વાત.)

પુસ્તકોદયર મણિભાઈભાઈ માલીભાઈ, રીપ્રિન્ટર—અમદાવાદ.

કી. ૬—૨—૨૦

(વાંચો) સચિત્ર ધાર્મિક પુસ્તકો.

નરસિંહ મહેતા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

મીરાંબાઈ ભાગ (૧-૨) સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

રામલીલા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

વીણાવેલી ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

સતિ દ્રૌપદી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

મદ્યલસા ભાગ ૧-૨ સંપૂર્ણ સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

રાજ કઠીઆરો સંપૂર્ણ ૧-૪-૦

રક્ષક કે બક્ષક ? ૦-૧૦-૦

સતિ સીતા સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પતિનારાયણ વૃત ૦-૬-૦

સત્યનારાયણની કથા ૦-૬-૦

વારાંગના કે દેવાંગના ? ૦-૧૦-૦

બત્રીસ પુતળીમાંની બુદ્ધી બુદ્ધી વાંચો ૧ થી ૧૦

ભાગમાં સચિત્ર દરેક ભાગની કી. ૦-૮-૦

કામલતા સચિત્ર ૦-૮-૦

સમાજનો શીકાર ૦-૧૦-૦

સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્રને તારામતી

ત્રીઅંકી નાટક સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ચિતોડનો કરણ કી. ૦-૮-૦

પ્રતાપી પ્રમિલા કી. ૦-૮-૦

ફિરાજનાં પદ સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ચતુર સ્ત્રી વિલાસ ગરબાવળી

(લગનનાં ગીત સાથે) ૦-૮-૦

બુદ્ધી જનેતા યતે પરીવર્તન

સચિત્ર ૦-૧૦-૦

હિંદુ સંસાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

જયંતી ચુડેલ સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજ હરિશ્ચંદ્ર હરિગીતમાં સચિત્ર ૦-૬-૦

બોડાણો ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેક ભાગના ૦-૧૦-૦

પવિત્રકુમાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પારસમાણી ૧૨૨ પાનાં ૦-૮-૦

બક્તશીરોમાણી ૨૫૬ પાનાં ૦-૧૦-૦

ઝેરી ઝવેરી સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

એકજ પૈસો સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

બક્તશીરોમાણી પાનાં ૨૫૬ કી. ૦-૧૦-૦

પવિત્ર લીલાવતી (હરિગીતમાં) ૦-૬-૦

સતી તારામતી વાર્તામાં સચિત્ર ૦-૧૦-૦

કોણ ચાલાક ? સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૫૩ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ પત્રીરત ડુલ્હાની પાત્ર

વિષય

બત્રીસ પુતળીમાંની વાતો.

ભાગ ૮ મો.

શુકસારિકાની વાર્તા

શ્રી ચરીત્રની વાર્તા

ભરથરીની વાર્તા

પ્રકાશક .

બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ

સીરીસ—અમદાવાદ

પ્રથમાવૃત્તિ

::

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૫

::

સં. ૧૯૮૨

[સર્વધિકાર પ્રકાશકને સ્વાધિન]

“સર્વપ્રકાશ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ” માં મુળ્યદર્શક ત્રીકમલાલે અપ્ય.

૬૦ જુલુપુર ૮ કક્ષાળ—અમદાવાદ.

કિ. ૦-૮-૦

વારતા ૨૮ મી શુકસારિકાની.

તરણિ નામની અઠાવિસમી પુતળી થાણે છે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળે છે.

શ્રીગણેશાય નમઃ શ્રી શારદાયેનમઃ ચૌપાઈ-શ્રી ગણપતને નમુ શ્રીશ, આરાધુ ઉમયાપતઃશ; શ્રીસરસ્વતીના પુત્રું પાય, જે પ્રતાપે અંથ થાય. જીભેઆવિ વા- તજ કરે; સેવક જાણી બાંહજ કરે; સદા મન રાખો પવીત્ર, વરણુવું વિક્રમ ચરિત્ર; માળવ મુખ ગામ ધારા ગામ, પવીત્ર ભોજનરાજનું ધામ;ધેર આવ્યા એકસોનાર, મો લ્યાં રત્ન પ્રાદાણે ચાર; એાળવ્યાં રત્ન પ્રાદાણુ પેર, વેળાવા આવ્યો પ્રાદાણુ ઘેર ખતે જણુ તે રહે થયા, ન્યાય કરવા રાજ પાસે ગયા; અવળો ન્યાય રાજએ ક્રીધ,દેશવટો પ્રાદાણુને દીધ,રમત રમતાતા ગોવાળ; કહિતક દીઠું તેણે કાળ; તેણે ન્યાય ચુગવ્યો તે દાર. રત્ન સોનીએ ચોરયાં ચાર. આપી પ્રાદાણુ વળાવ્યો ઘેર, જાણી ભોજે એ પેર; ગોવાળીયા નો મુરખ ધણું, સ્થાનકછે કો દેવજ તણું, ખોદા- વી ભુમી રાજનત્યાંથી નીમચું સિંહાશન, વિશ્વકર્માયે હાથ ધર્યું, કનકાશનને રત્ને જર્યું, પાય પરમાર સોના સુતળીને પાછી ખત્રીસ પુતળી;રાજ આવ્યો હેને કરિ, ઘેલી આંખ લોકાની ઠરી.ભોજન કરાવ્યું બાધુ ગામ, ઓચણ વરત્યા ઠામે ઠામ, વાજે તાલ ઘડગતે ચલ, થઈ રહ્યો બહુ નાટારંગ,સહુ મેદાનિ જેવા માળી પ્રધાન આદી છત્રીસ કવી; નાના મોટાં નરને નાર, જેવા ઉભા ઠારાઠાર,રાજભોજે સ્નાનજ કર્યું,આશન ખેમવા મનકુ ધર્યું, જમણો ચરણુ ધરે જેટલે, પદમાસાન બોલી તેટલે, રખે રાય ધરે તું પાય,આસન બેઠે મુખ નહી થાય;એ આસન છે વિ- ક્રમ તણું,પામે પ્રત્ય અતીથે ધનું. તેના જેવાં પ્રાક્રમ કરે, તે નર એ આસન પગ ધરે પગ; કહે ભોજ તે પુછુ તને,વિક્રમ મહીમા સંભસાવો મુને. સનમુખ બેઠો જોડી હાથ,બોલી પુતળી રાજ સાથ. ધણેક દીવસે ગુણ હું ગાઉં,સદજ માત્રમાં ગંગા નહાઉં; પતીત હોય તે પાવન થાઉં.જેકોઈ સાંભળે એક ચરીત્ર,ભોજ રાજ હુંકારો ધરે, પદમાસના ત વાનો કરે.

દોહરા-વિક્રમ મહીમા સાંભાળે, આણીનેમન બાવ;ટાટો હુનો ચોથીયો સ્વપ્ને નાવે તાવ.એકસમે વિક્રમમયા.ક્ષીપ્રાદેરે તીર,દાનપુત્ર્ય દીધા ધણાં,નાથો નીમર્જળ નીર,હરસીદ્ધ તણી પુજા કરી,પુજ્યા ભોળો નાથ,ધુયદીપ અતી આરતા, સ્તુતી કીધી તે સાથ, આજ્ઞા માગી ઇચ્છી, નમીને હરસીદ્ધ, પુરપતી પુરમાં જવા આપે આદર કીધ;વાટે એક કહિતક થયું, દીઠું તે વનમાંહ; એક શુક બીજી સારીકા, વહ- તાં દીઠાં તાંહ.નોડે પાંખ એક એકની, મારે આંચે આંચ;નેત્ર બેને આંસુ પડે, અદકી ખાલે આંચ; એક હેઠું એક ઉપરે, પામે છે બહુ કષ્ટ; વિક્રમ આવે વાટમાં, તે તો દીઠુ દ્રષ્ટ;મેના કહે પોપટ અલ્યા, તજે રાઠને વર; ન્યાય હરાવિયે આપણે, જઈએ આપણે ઘેર.વઢીએ તે સાર નહી.આપણને દુઃખ થાય સતવાઈ વીક્રમ ભલો,ચુક વશે એક ન્યાય એક પંખી બોલીયાં, વહતાં પીંપળ પાવ,તે વિક્રમ વાટે જતાં, સુણીયું પોતે કાન, સમજ્યો બોલી તેહની.થંભી ઉભો ઠાર; એટલે પંખી આવિયા,

એક નરને નારજમણે હાથ પોપટ રહયો, ડાબી મેના જેહ; અચરત પામ્યો રાયજી, આણિ અહકો નેહ. અચરત પામ્યો સર્વકો, હીડી પંખી જોડ; રાજસભામાં આવીયાં ખાંત રહી નહીં જોડ, સભા ભરી સીંહાસને બેઠા નરપત નાથ; ડાબાજમણિ રખતાં પંખી બેઠા હાથ, રાજ કહે પોપટ સુણો, મેના બોલો બોલ; શા માટે વહતાં હતાં, ખોતાંતાં નિજ તોલ; આજ દેતાંતાં મુખથી. તોડી પાંખ સહુ પેર; શું શું દુખ સમપણે કશું, શું પધે છે વેર. તે સાચું બોલો તમો, જે મનમાં હોય પાપ; ખેદ કરો તો તુજને પ્રહસત્યાદીક પાપ. ચોપાઈ-ત્યારે મેના બોલી વાણ, સાંભળે રાજ અતુરસુખણ; બાળપણનો પોપટ મીત્ર. મેં જાણ્યો તો છે પવિત્ર. એ અદકું કીધું હેત; ધરસુત્ર સુપીયું દેહ સમેત; અહકી પ્રીત એ સાથે કરી, નહોતી છાંત મારે મન જરી. તન મન ધન એને જાણતી, અંતર કાંઈ નહીં આણતી; ધરતો અદકો છે એહ પ્રીત જેવિ બપધયા મેહ. દુખ વેડું મારી દેહને, ભક્ષ આણિ આપુ એહને; જતન કરું એનું શરિર, સુંદર રૂંડ પાયાં નિર એની ચાકર કીધી સાર; તે કહેવા લાગે છે વાર ગાંઠિ છું હું અહકો ગરથ, મેં જાણ્યું આમળ આવશે અરથ. ચીંતા મારિ એથી જશે, કોઈક દીન આશક્ત થશે; પોપટ રહેશે દેરા માંય. માળો વડલા કેરિ છાંય તે વડ છે રૂંડો ગંભીર; વહે છે જ્યા ક્ષીમાનું નર; પેલી તીરે એનો કામ, બુદ્ધિ વિશારક એનું નામ. મારો મારો આણિ તીર, વ્રત આંખાના છે ગંભીર; હું પણ રહે તી તેણેકામ સારાંકા શુભકાંદ મુજ નામ, ગાજ્યો મેહ અસાડિ તણો; આવ્યો પશ્ચિમથી વાયુસુણો; ધરેડાટ કરિ ધન્ય અડ્યો, વ્રક્ષ આંખાનો હેડોપડ્યો ભાગ્યો માળો વરસેમેવ, થરથર ધુજ મારીદેહ, મળ્યા અંગ વાઘ બહુટાઠ, વાગ્યું તેણે ભાગ્યા હાડ, માજેમન વરસે વરસાદ; કાળિ અધારી માજમરાત; વીચાર કર્યો મેં મારેમન, પોપટથી વહાણું નહીં અન્ય. એની પાસે હવડાં જઈ, વળે ચેતના સુખણિ થાડે. માહ સાંભળતો તેડે માંહ. માટે મારે જીવતાહ વિમાસણ એવીમન થઈ; તરફતી ન માળેમર્થ, ઉઘાડા પોપટ મેના હું. કેમ વાર લગાડે તું, મરું ટાટે બીજી બારણે, આવીજું હું તે કારણે, વાયુ પશ્ચિમ દેશે ચઢ્યો મારો માળો તુટી પડ્યો. માટે આવી તારી પાસ, ઉઘાડ શું કરે છે હાસ્ય, એવા સાદ કર્યા દશ વિસ, આવ્યું દુખવા મારું શીશ. મળ્યા માં હતી બોલ્યા એહ કોપ કાર પોતાની દેહ; જરે નહીં ઉઘાડું રાંડ, કરતી આવિછે પાંખડ; શું મુરખ તું જાણે મુને, હવડાં નહિ ઉઘાડુ તુને, કાલાવાલા મેં નો કર્યા. કરમરિ ખોળા પાથર્યા નવ દિધી ડાળે બેસવા, કયાંથી દે માળે પેસવા એમ કરતાં ઉઘો પ્રભાત. ઉઘ્યા પંખી બને જાત; હું તો બેસી રહીતિ બહાર પોપટ ઉડી આવ્યો તે કાર. એનું મેં જેમ કીધું મુખ, વાંકું વેરને લાગ્યું દુખ માંહો મહિ રાંદે થય, પંખી ધરડા પાસે ગયા; ન્યાય ન તોળાયો તે થકી વડલાને માંડયું પલટકી; છ જણે વિચારયું મન, ન્યાય કરશે વિક્રમ રાજન. વિચારિને વાટે વળ્યા, એટલે તમે ત્યાં સામા મળ્યા, સાચે આવ્યો છું તમ ઘેર, એ ન્યાય તોળાજી રૂંડિપેર. એનિ પાસે

હું મઠ તહીં, શા માટે ઉપાડ્યું નહીં, વાંક વિચારિ જીવો આપ જુદું કહેા તો બ્રહ્મ-
હત્યા પાપ, દેશો દંડ તે શીર લેઈશું નહીં તો શ્રાપ તમને દેઈશું; પુછાજી પોપટને
આજ, દાર ન ઉપાડ્યું ય કાજમારો વાંકશો એવડો, તમારા મનમાં આવિઅડયો,
દોહરા-વિકરમ વળતો ઓલિયા, સાંભળિયે શુકવાણુ; શીઘ્ર થઈ ઓલો ખર, નહીંતર
ખોશો પ્રાણુ, જીભ કમકમ તળાવે, તોડાડું તો પાંખ, ખાધુ પીધુ એહતું, બાળપણ-
નિ રિત; દુખ વેળા તેડિ નહીં, તેતો કય નિ રિત. સકળ સભા ખીજે સંહુ, કહાડે
તારો વાંક, ચથારથ હોય તે કહેા, સાચો અક્ષર આંક.

ચોપાઈ-શુક કહે સાંભળા રાજન, સભાસહીત ધીરજ થઈ મન; એ સાથે પ્રીત
અઠઠી કરજીવી વાત જીભે નહીં ધર. હેત એનું મુજ ઉપર બળું, ખાધુ પીધું મેં
એજ તણુ; એમાંતે નહીં જીવી વાત, મેના બોલી એ તો સાચ. સાચુ રાજ કહુ છું તુને
ઝીના વિશ્વાસ ન આવે મુને; મધરાને આવિ ખારણે, શું જણું કેવે કારણે; ઝીને
વિશ્વાસ આણે નર જેહ, મુરણુ સવરતો રાજ તેહ. અગ્નિ માંહી પેસી નીસરે, લાખ
કરોડ પ્રતિજ્ઞા કરે; શોપ પ્રાણુ મમે તે દેહ, અધિક જીવથી આણે તેહ, પાળે પ્રતીજ્ઞ-
તાનો ધરમ, ક્યા ન હે કુડુ કરમ સાધવતી કહાવે સરદાર, ઈશ તે જણે ભરથાર;
ખત્રાસ લક્ષણુ યે કામની, સત્યશીળ ભાળા ભામાન.

દોહરા-એથી નાર અધીક બળું, ઘેર ઘેર સસાર; વિશ્વાસ કરે નર તેહનો, તે
મુરખ સરદાર. વિશ્વાસ મુને આવ્યો નહીં, એવિ વિચારી રીત; માળો નવ ઉપાડીયો
ન ધરિ પહેલી પ્રીત. વિકરમ કહે શુભ માંભળો, વડો ટાંક તે સાખ; ત્યારે સાચુ
માનખે, એ વાત અહીંથી રાખ, નારી નિય કેમ અણિયે. રૂઠો કેમ પુરૂષ દ્રષ્ટાંત
દેખાડો તેહનું; કરો સભાને પુશ. પોપટ કહે છે વારતા, વિકરમ મુણે માન; કહે
પુતળી ભોજને, વિવિધ પ્રકારે વાણ.

ચોપાઈ-શુક વાણી તે કહે અનુપ. વિકરમજી સાંભળીયે ભુપ; પશ્ચિમ દેશ દંડા
ગીરી નામ, રાજસેન રાજનું આમ. સમ્રાટી સઘળી વરસુત્ર, નહીં પેટ પોતાને પુત્ર;
તેણે જઈ ઉપાસીક્રમ, સમરપવાને માંડ્યું શીશ. પ્રમત તવ ભોળાનાથ, માં માં ક-
હીને ઝાઝો હાથ; માગ ઉણમ નવ રાખીશ કથી, તારી ભકિત રૂંદમાં વશી. માહરા
જ એક યારો પુત્ર, ભોમવિષે રાજ રીધી ધર સુત્ર; કહે સહાશીવ સાંભળ વાત, પુત્ર
પ્રગટે યારો વરસજ સાત. ત્યારે તેના મરશે બાપ, સુત ભોમદારી થશે આપ; એવું
કહી અંતરધાન થયો, મહીપત પોતાને મંદીરમયો. સજન સહોદરને સનમાન. રાણિ
ને દીધું રતુઠાન; પુરણુ પુરા થયા દશ માસ, પ્રમટયો પુત્ર મમ પોતી આસ; વરસજ
સાત થયા જેટલે, પીતા ત્ર્યુ પામ્યો તેટલે. કુળરીતે કર્યું તે રાજ, સોંપ્યું સુતને સ
ધણુ રાજ; નાનો રાજ ભોટો પ્રધાન, પાળે પ્રજાનેદે બહુ માન. થયાં વરસ એમ કરતાં ખાર
પરખ્યો પદમણિ રૂડિ નાર; ઉત્તમ કુળની રૂડુ રૂપ, દેખી પદમણિ હરખ્યો ભુપ. તે
નામિને ઉત્તમ મતી, આચરણુ શુભ સ્વભાવે સતી. રૂપે તો કમળા પ્રદ, મુખ જણે

શરદનો અંદ્ર સીધું સાર કટીનો લાંક, વીનતા દેહ વીધે નહીં લાંક; નહિ ભુતર એવિ
લામની, શરદ નીશા પુરણુ જામની. જોવ નારી તેવો નાવ, લે છે નીત લાખેણો
લાવ; અત્રિસ લક્ષણુ બંને જોડ, નહિ દોમાં ખાંપણુ કે ખોડ. એક લક્ષણુને એકજ
રીત; વાધી નરનારાની પ્રિત, જીવ એકને જીગાવ દેહ. પ્રિત આવ બપૌની મેહ,
રહે એકઠાં જેમ દેહમાં જડિ, નવ રહે જુદી એકે ઘડિ; રાજ ચલાવે છે પ્રધાન, રાજ
દે રાણિને માન. રહે મોહાલમાં આખોદન, રાણી શું અદકુ છે મન; સજ્જવે શોળે
શણુમાર, આરોપ મુક્તાફળ હાર વચન ન ઉથાપે એ તણું અધિક હેત દેખાડેવણું,
લખવાર દે દીનમાં માન. હાથે આપે બીડા પાન નિત એમ કરે ક્ષોલ, રંમ મોહો
લમાં ઝાકમજોલ; રાજરીત સઘળી વીસરે, મોહોલ બહારતો નવ નીસરે; આવ્યો પ્ર-
ધાન ત્યાં એકજ દીશ, રાજને નામ્યુ જઈ શીશ; અમો કામ તો નહીં કાજીએ, પ્રધા-
નપણું પાછું લીજીએ, આવી જો બેસો ખારણે, ન્યાય અન્યાય કરે કારણે; તેતો હું
આકર તાહરો, જો તું બોલ માને માહરો. ત્યારે તેણે વાડ કહયું, આપ રહેમાં કારણ
લણું વહાલી છે તેને સુંદરી, પ્રતીજ્ઞા પોતે મન કરી; રાજદ્વાર માંહે સંચર, સ્ત્રી મુખ
દીઠે દાવાણુ કર મુખ દીઠા વિણ ન પીઉ નીર. કરી પ્રતિજ્ઞા રાખી ધીર, એવી તો
પ્રીત આલી જશે, ધરજ રાજ સભાનું થશે. એમ કરે દહાડે ક્ષોલ. વરપ થયાં બેજ-
ણુને શોળ, એક દીવસ રાજ્યા પાથરી, પુષ્પ સવામણુ વેરી કરિ; રંમબેર વીતી છે
રાત, પોકાટે હુઆ પ્રભાત; મજની ઘટીકા રહી બેચાર મુતો ઉઠો રાજકુમાર, પ્રધાન
પોતે આવ્યો ત્યાંહ, સભા ભરી કચેરી માંહ. નારિ મુતી સજ્જા ભણી, તેને નીંદ્રા
આવિ ઘણી, રંભા રૂડી થોવન વેશ, છુટી વેણુ સવામજ કેશ, વેણુ ઓશિલુમી
અડે, ત્યાં નામ પલંગે ચડે, પ્રેમલ પુષ્પનો જેવા લામ, રહયો અતિ તે જમણે ભા-
ગ, પાશુ પાત્રદ નિદ્રા સાથ, વાજ્યો નામને મોહોડે હાથ, વીખ ધરતેતો વીસમથ થ-
યો, જમણી ઇસેથી ડાબે ગયો. ત્યાં પ્રેમલલે છે જેટલે, ફરિ પામું વાળુ તેટલે;
નારીને છે નીંદ્રા ઘણી, વાજ્યો હાથ લાગ્યો શીર; મણુ સરપ તણે મન વેરે વશી, ડા-
બે કર અગુઠે ડસી; અડયું વીખ મહા પુર પ્રમાણુ. સહ ગયા નારીના પ્રાણ. કોઈ
વાત ન જાણે અન્ય, અડયો ઘડી બે ચારેક દન, રાજએ દાશી મોકલી. જા મોહોલ
આપે એકલી. રાણી પમ જો ગોખે ધરે; મુખ જોઈ મહીપત દાતણુ કરે; મોહોલેદાસ
ણી આવી તરત. દિડી રાણી પામી મરત, વિચાર કર્યો મન આપ સમેત, નરપતને
નારીશું હેત; નીચ વધાઈ ખાઉ આ દીશ છેદે નિસ્થે માડે શીશ એમ વિચારી
આલી બહાર, રાજકુંવર બેઠા તે ઠાર; મહારાજ મુણે આ દિશ, રાણીને કાંઈ દીસે
રીસ. નથી અમ સાથે બોલતી, નથી મનનો પડદો બોલતી; તમ ટાળી એ ઉઠે
નહિ, માટે વેગે જાઓ તહિ. રાજ કહે એતો છે સહેલ, ગયો આપ પોતાને મહેલ;
વાણી સજ્જા મુતિ ન્યાંહ, કર્યો સાદ બાદ્ય એતન નહિ તેની દેહને, ઘણવત દીડી
તેહને; હાથ ધસેને ધુણે શીશ, કેમ આમ થયું જીમદીશ. થઈ ગયો તાં હાહાકાર, મ-

જ્યા સજ્જન નવ લાગી વાર, જેને જેવિ હુતી પ્રીત તેણે તેવિ શ્રીધિ રીત. રાજા હાથે હમ્મડુ દણે, ઘણુ દુઃખ તે ઘટમાં અણે, કરે વિલાપને અહકુ રોય, ઉભા સહોદર દ્રષ્ટે બેય, કુળાચાર સઉ કીજીએ, સમશાન સરિતાએ લીજીએ, ત્યારે રાજા બોલ્યો વાણુ, હું તો છાંડીશ મારા પ્રાણુ, રાજ્ય વધભવમાં નહિ ભણું, ચિત્તનિ સાથ ચીતામાં બળું; હું વાચા કરું, નારી સાથે નીરચે મરું.

દોહરા-પ્રધાન કહે સુણુ પાટવિ, એ જીઠાનાં કામ, નારી સાથે નર બળે, તેનું તે શું નામ, નર સાથે નારી બળી, દીઠી લક્ષ કરોડ; નારી સાથે નર બળે, તેને માથે ખોડ. મુરખનો સરહાર તું, દીઠો છે સંસાર, તું જીવે તો સ્ત્રી ધણિ, પરણાવું પદમણી નાર. પેર પેર સહુ પ્રીછવે, સાંભસ ચતુર સુજળુ; લાજ લગાડે કુળ વિશે, એ તું છાંડે પ્રાણુ. કાયર કુખે અવતર્યો, નારિ જીત્યો નાહો; ધીક તેના અવતારને, ચતનીશુ અત્ત ચાહો. વગોણા એમ થશે ઘણા, મેહેણાં દેશે લોક; રાય વિચારો મન વિશે, દેહ છાંડે તું કૈક, સ્ત્રી સાથે હોય પ્રિતડી, કરો બહુ પુન્યદાન, તીરથ ત્રતઘણાં આચરો; એ વાતે મન મામ આ બ્રહ્મ પેલા બ્રહ્મને, કરાવ ગામ ભોજન, બધું તે જવા સહુ, આપ વિચારો મન સંસાર છે કારમો, ખેટી માયા બળ; એક આવે એક બચ છે. કુપ તણિ ઘટમાળ. માંધાતા આદે મહીપતી. રામ સરખા ગાત; દેહ ધરીને સહુ ગયા. રાણિ તે કોણુ માત. લેહેણે દેણે અવતરે, તે જ્યાં થાય; પાણિ વણુ નવ રહે પછે, સરવે અહા ચરમાય. પંચમાભુતનું પુતળુ, કાચી કાચા દેહજળ જળ માંહી ભળિ અયું, જેમ પરપોટો મેહ. પૃથ્વી માંહેથી નીપજે, પૃથ્વીમાં સમાય માટીમાં માટી મળે, અચરત શું કહેવાય.

ચોપાઈ-એમ ઘણા દીધા પ્રતીખોધ, સમજાવિ સમાવ્યો કરોધ; નવ દહિનારિ બાળવા. રાખી પ્રિત પોતાને પાળવા. પેટ ચીરી કસ્તુરી ભરી, મલવરજીત શુભ કાચા કરિ; દાન પુન્ય ક્રીધાં છે ઘણાં, મુકતા દાન બહુ તીરથ તણાં. શ્રીધો કંડિઓ વાસજ તણો, વધરામ પાત્યો મનથી ઘણું; રૂનિ બળ પહેલી પાથાર, કાવડ નિજ નારિનિ ધરિ, પ્રધાનને સોંપ્યું તે રાજ, રંજ મહેલમાં શ્રીધાએ તાજ; તજ્યું રાજગાદીનું સુખ હીડે કડકે વેઠે ભુખ. વાત્યો લગોટો વેષજ કરિ. આપ ખાંધે તે કાવડ ધરિ; તજ્યો દેશ આવ્યો વધરામ, દેહ ઉપાડિ આવે પાય. એક નારના નેહને કાજ, ભરયાં પુરયાં ઘર ક્રીધાં તાજ; મેહેલ્યાં સહોદર સજ્જન સાથ, જળ મુક્યું નારિનેહાય, અડસઠ તીરથ આપે કરું, પ્રથિવિ પ્રદક્ષણા કરું; તેનું પુન્ય નારિને થજે, જીવ સ્વરગ ભુવનમાં બજે. એમ કહીને પળિયો પંથ, ત્રત પામી તે સિનો કંથ, રોખે સત્ય વાહી બારણુ, પંચ દીવસે કરું પારણું. કાચો લોટ જવ કરો લીધે, પાણિ સાથે પોળિ પીએ; અન આધારે કાચા રહે, એક દુખ તે સ્નેહે સહે, નાહ્યો અંગા રેવા કંડે, વૈજ્ઞનાથને કાવડ ચડિ; સ્વેતબંધ રામેશ્વર રામ. નાહ્યો ત્યાં જઈ ક્રીધુ કામ. એક લીંગેશ્વર શેવ્યા નાથ; તુળબ આદે દેવિ સહુ હાથ; બ્રગુરોહ માતા છે જ્યાંહ. પ્રાચી

માખવ નાહયો ત્યાંહ. સિંધુ સામરને ગોદાવરિ, જગનાથનિ જત્રા કરિ; હોંઝરાજ હરસીદ્ધ કેદાર, દેશ નિહળ્યા તેણે ચાર. પાવાગઢ કાળિને નમ્યો, ખીરનાર જઘને શોકજ શમ્યો; જાગૃતમાન બેહેચરાજ બાળ, હરખ્યો દેખીને ચુવાળ. ધીગળ ગલ નિરખ્યા રણછોડ, હરદ્વાર જઘ પહોચ્યો કોડ, અંબા આરાસુરી પ્રચંડ જેતુ નામ બણે નવ ખંડ. ટાળે વિધન જે આવે ઘણાં, પાળે લાડ મા શેવક તંણાં, બીડ પડે ત્યાં વારે ચઢે અઘાડ દુખ દહતોને રડે. શુભ ગ્રહિ આબુમઢ મયો, અંડસઠ તીરથ સુચિઓ થયો; પ્રથવિ પ્રદક્ષણા લિધો પાર, થયા પુરા સવત્સર ખાર. વંજીતુ વિચારી યુ તેણે મન, હવે પાડુ હુ માડ તન, મહારિ ધરતીમાં જઘ મડં, અવતાર સફળ હું મારો કરી તીરથ ભોમ આવ્યુ એક ગામ, નરપત કહે થયુ મુજ કામ; કાળો અંજ થયો કોયલો, ખાર વરસ દુખ દોહલો, વઢન કમળ મુખ જેહ, મુકુ કાષ્ટ થયો તેદેહ પ્રથમ હતો જે પ્રથવિ ભુપ. વેરમ અમ થયો કરપ. કરિ એકઠી કાઠી ઘણિચિતાખવે ડકી તે બે જણ તણિ, મહા રણમાં છે મધરાત, રાજ એકલો જતો જત, સ્નાન સરિતાનિ તિરે કરયું, ધ્યાન રૂદે ધંધરનુ ધરયુ, મુકયો અગન ચિંતા માય, બાળ નાખવા પોતે કાય કાષ્ટ વિશે મેલિ કામણિ, અરધ ગઢ એવે જમનિ ચીતા મધે પેશે જેટલે, કડિતક એક થયુ તેટલે. દોહરા—ધંધરપારવતી બ જણા શારે સઝિને અરથ, તેહ સમે આનંદમાં, ખેડે અતરિક્ષ રથ. ઋષભ વાહન ગમી શિરે કોટે રૂ-ડની માળ, ડાહડમર વખખર ગળે; અંજ ધરયું મુગજાલ. ઝોંકાર મંત્ર આપે જપે જટા ખીરાજે શીશ પંચવઢન ઝળછી રહ્યાં, આહ નવારણ ધશ; અરચા જેવા જગતની, પરવરીયા વન માંહ, પુન્ય પ્રતાપે આનીયાં, ચીતા બળતીતી ત્યાંય મસ્ત ક દેખી માનતી, જીવનો દીઠા કંથ, કડિતક દેખી થંભ્યા જતાંતાં તે પંથ. ધંધરને ઉમીયા કહે; કહેરે નાર; નારી સાથે નર બળે એ તા કડિતક વાન.

ચોપાદ—ભોળાનાથ કહે મુણ ભામની એ નરને વહાલી કામની; પ્રીતઘણી એ દવમાં વશી, નારી એની સરપે ડશી. સ્ત્રીના કાજે મેલ્યું રાજ, ફર્યો તીરથ અંડસઠનેકાજ, પીડે છે નારીનો નેહ. નારી ઉપર નર બાળે દેહ કામ એનું કરવા દીજીએ; આપણ પંથ દીજીએ. એવા બોલ શંભુના લક્ષા, ઉમીયાને ઉર આવી હયા રહો ઉભા રથ રાખો આજ, મહારાજ એ દુખીયાનું કાજ; અધુરી પ્રીતને નારીર-હી, જવાડવી તે નીસ્યે રહી; કરો ઉપાય કરો માં રીશ ભોળોનાથ ઉમીયાપતકશ, દુખભંજન છે તમારૂં નામ કરો સવરથા એનું કામ, શંકર કહે એવડી શી હોડ, વાટે આવે લક્ષ કરોડ. પારવતા કહે પગ નહી ભર; નરનારીનો મેળો કર. પ્રથમ થયા તવ ભોળો ભુપ લીધું મહાભોગીનું રૂપ; નર બળે જવ નારી સાથ; હાંહાંકરાન ઝાલ્યો હાથ શા માટે બળે છે તું સત કહે પુછીછુ હું. ત્યારે કરોષ તે તો લાવિયોતુ ક્યાંથી કરમે આવિયો, લોકપત્રાહતું મોટું પાપ. અરધિ રાને આવ્યો આપ તારે પાપ લાગુ છું અમે, માટે પંથ પધારો તમે. દોહા—શીવજી કહે સાચું કહે, કેમજી-

વે તું આપ, પડે આપ અગતિ વિખે, તો પ્રલેખાનું પાપ નેહ નાર સાથે ધણો, હુતિ ચતુરસુજાણ પૃથવિ પ્રદક્ષણા કરિ; પછે તબુલું પ્રાણ નારી કેમુ જીવતી, તો હું જીવુ આપ, એ પાપે બે દેહ ધરું, તો ચાર હત્યાહું પાપ.

ચોપાઈ-શીવજી કહે સાંભળ રાજન, કહું વાત ધરજે મન, કહયું કરો એક માહરું આયુષ્ય અરધ આપો તારું જળ મેહેલો નારિને હાથ. સત્ય પુન્ય સમરપો સાથ; ત્યારે ત્રાહરું દુખજ જરી. નારિ ઉઠી થેઠી થશે, એવિ વાત સુણાવિ કાન, ધ-શ્વર પામ્યા અંતરધ્યાન ઉપન્યો હરખ રાજને ધણો આવરણ આપ્યો પોતા તણો અરધ આયુષ્ય આપ્યું જીહરે, નારિ સજીવન થઈ ત્યાહરે, કોટી કળા ગુણ લક્ષરૂપ નિરખીને હરખ્યો મન ભુપ. મોહન મહ ભરી મછરા ઈંદ્રાણિ જેવિ અપ્સરા; ચંદ્ર વદનિ ઝગનેણિ અંક કોમળ દેહ શોભે કટી લંક. આગસ મરહી ઉભી થઈ; કંથ આગળ વાતચ કહિ, આવીનીંદ્રા મુજને ધણિ, શાતા છે મુજ દેહજ તણિ. આપણું નમર તેતો ક્યાં યયુ કેમ રૂપકરૂપજ થયું; આપણુ એકલાં કેમ આ ઠામ, ચીતા બહે ઉભાસે કાશ. રાજ બોલ્યો તે હશી. નારી તુજને નાગે ડસી; તુજ કારણ મેં કાવડ કરી, પેટ ચીરી કરતુરી ભરી અડસઠ તીરથ અહકું રર્યો દેહ કાષ્ટ સરખો મેં કર્યો, તેહ પુન્ય પ્રતાપ સજીવન થઈ તું આપો આપ હવે પંથ આપે લીજીયે, સુખે રાજ નમર કીજીયે એમ કરતાં થયો પ્રભાત, પુરણ કહિ વિગતનિ વાત હરખ હેતને ઉલટભેર, જવા માંડયું પોતાને ધેર; આવ્યો એક પાણિનો ઘાટ ચાવટ ધડ તે ચારે વાટ. રસોઈ આપ કીધિ રાજન, ખેડિ જણે કીધું ભોજન; બાર વરસતું સુખને દુખ ટાઢ તડકો નીંદ્રાને ભુખ. સરવ દુખ અમારૂં ગયું, નારિ તારૂં દર્શન થયું મારો અહીં બે બેસો તમો, ખોળે મુસ્તક મુકુ અમો.

દોહરા-નારિ બેઠી નેહમાં ખોળે મુકયું શિશ નીંદ્રાભેરરાજ થયો પોહર પાછલે દીશ. વણાવટી એક વાણિયે, ચાલ્યો; આવે વાટ, સમીપે આવ્યો ત્યાં સ્ત્રિ થેઠી તે ઘાટ ધોડો કુદે તે આગલે રથ માંહે તે અસ્વાર, પા એક બીજા પરવરે, અલખત અપરંપાર શણગાર ધણા એક શાવાવડુ, નીંજે હેમ ભંડાર; શેષ દુડાલેકુટડો, સ્વ-રૂપ શિરોમણ સાર. કુંડલહાર મુક્તા ફલે. હશ અંશડિવે વેડ; ખમા ખમા કરતા પલે, પાયક રથાન ઢેડ, તરવર તલે તરૂણિ ડરી, ખોળે પોઢ્યો કંથ, અસ્વારિ આવિ ઠરિ, જતાતા જ પંથ સિ તો ઠિઠિ સુંઠરિ, મહા મનોહર રૂપ ખોળે કોણજ પોઢીયો અતિકાળો કરૂપ અચરજ હિંદુ અતિ ધણુ પુછે શાહ એકાંત; ખોળે કોણજ પોઢીયું મોટિ રનમાં ભરાંત, તું પુત્ર છે કા તેણિ; કોણજ તે તારો કંથ; કોણ અહિં પોઢી રહ્યો, કેમ પાળાયા પંથ.

ચોપાઈ-અરે શેઠ શું પુછે તું. રાજ એને રાણિ હુ; બાળપણનો પરણ્યો ધણિ; પ્રિત માંહે માંહે છે ધણિ, નિસરયા છે ખેડિ જણુ બારણે તિરથ જાનને કારણે; પુરાં થયાં તિરથ બહુ પર; જઈએ જરૂર અમારે ધેર. વાતસુણીને બોલ્યા શેઠ, વનિતા તારૂં જીવડું વેઠ આને ક્ય કહે છે કથી. મન લાજ શા માટે નથી રૂપેસારિ

હિસે નાર, મુરખની ધીમ સરહર, ટાહી હોય તેનો નવ રહે કંઈ પણ ચીને કેમ કહે
કહિ વાત મન મહકવાળી મનહુ એક એક માંહે ભરિ; અમિ દિઠે ધી જેમ બળે,
બુદ્ધિહીન સી લોભે મળે નગર માંડા સામુ બોય, માંહે માંહે મનહુ મોક્ષ પ્રિત વિ-
આરી નહિ અભણ; મુસ્તક હેઠે મેલ્યો એક પદાણુ હેઠુ ખોળેથી સુખ્યુ શીશ, ઉઠી
આળસ મરડી તે દિશ, પરણ્યો કંઈ પોતે પરહર્યો, વટે મારગુ લાવો કર્યો. નાત
જાત ન જોયો રંભ, સહજમાં કાઢ્યો તે સંગ બેઠી રથમાં, વેધે કાર પ્રિતે પોતે પહેલી
પરહરી; શાહકાર ધનનો સમરથ, જેમે વાહીયે ખેડ્યો રથ; ઠક્કમજલ ઈંડે બહુ આમ,
અથો આપ પોતાને કામ, પ્રણે દિવસે ઘેર આવીયો, ધન સી લાભેણિ લાવિયો; મળી
મેહનિ જેવા બહુ, સામા આબ્યાં સહોદર સહુ. વાઘ્યો હરખ ધણો તે પેર, ઠરી રહ્યા
તે તેને ઘેર, એનો વાત અહીયાંથી રહી, રણમાં રાજાની શી ગત થઈ, ખાર વરસ-
નિ નીંદ્રા કરી સુતા સુખમાં હાડે ઠરી; અણુ દેવ હગ્યા જેટલે રાજકુવર બગ્યો
તેટલે ચોળી લોચન ઉઠ્યો તે કાર, ન દિઠી એશીકે તાર; આપે અચરત અહકુ
અડકો વીચાર કરવા મનમાં પડ્યો, જેરાવરી હોય બરવ તણી, તો સુખ પાડે
અતિ ઘણી, દહોળી જગાડે આજ તેહ વાતે કરે નહી લાજ, પેકાર કરે મળે બહુ
લોક, જે હોય એને હાડે શોક; મુસ્તક હેઠે મુક્યો છે પાહાણુ, બણપણમાં ગઈ છે
બણ. જે ગઈ તો જવા હું દેઉ, એનિ વાતનો કેડો લેઉ; મન પોતાનું ધરજ કરી.
ક્યાં ગઈ એડિ સુંદરી ઉતન દિશયે પલગલાં ઘણાં, એધાણુ રથનાં આલ્યા તણાં; કુચ
મુકામે આલ્યો બીચ અંચા લહે આપે મન માંહે. આલ્યો પેલાને મામ પાણી પન-
વટ કેરે કામ; ધણિ નારી ત્યાં પાણી ભરે વાત કરે તે ચીતમાં ધરે. વહેપારી ગામો
ગામના જમે, નિત અપ્પરા અહકુ રમે, નગર લોજનને કારણે; તોણુ બાંધ્યાં ભા-
ગેળ બાંધે; વાળ વીવીધ વાળે ધોવાટ. વખાણુ કરે છે ચારણુ ભાટ પાણી ધાંટ
ઉભો જેટલે, નારી બોલી છે તેટલે. ભાઈ શા માટે ઉભો આંદ, આજ પરજા છે પુર
માંહ રાખ્યો શેઠ સુંદર સુંદરી, ગામ જમાડે હરખે કરી. વખત હિણની વાટે પડી,
જેરાવર કરમને જી, મોહોલે છે નારી ને નાહો ઘડી એક લે લખાણો લાહો તેને
જેયાની ભના કરે, અમરત આપે એટજ ભરો; મંડપ આરોપ્યો રૂડી પેર, બચે શેઠ
સુંદરને ઘેર, એણું વાયક વનીતાએ કહ્યું, મહીપતે મનમાંહે લહયું, શકેની કળી આવી
શંખણિ, તે નારી નીસે મુજ તણી. વીચારી વળ્યો તે આમ; ચરચા જેવા કામેકામ.
ત્યાંહ અપ્પરા આપે રમે રમે સહુ લોક જુમતે શુ જમે બેઠો જઈ તેને બારણુ નારી
જેવાને કારણે કનક ઝરિએ ભરયું નીર, અંપક વરણુ પહેરયુ ચીર, અંજ સગ્યા
શોળે શણખાર, કંઠે મુગતાઈજનો હાર; માણસમાં મન મોજે કરે; લટકાં છટકાં અ-
હકાં કરે મુખ તંબોળ કરે છે રાસ, આવી નારની નરનાં દિલે સહનસહોદર સાથ,
તવણુ આપ્યો તેનો હાર.

દોહરા—કયાં ગઈતતું કામની, તે કહે મુજને પેર; મહેલ મંદીર તું એહનું; આલ આપણે ધેર મંદીર મેલો એહનું, નગર કરો એ તાજ; લાડ લાડનું તુજને સોપુ સવળું રાજ. કહિતક સહુકો એ જીવે. અચરત અડકુ હોય; કહિ હવાઈ રામની, એ માપે મુજને કોય. હાકેમ છે તે ગામનો જીવે છે સવળો સંચ. શેઠ પટેલ સહુકો મળ્યા તતક્ષણ મળીયા પાંચ. પરણિ નાર એમ હરી, વહાલી મુજ (વશેક. નીકળી આવિ એહનું, માસ થયો છે એક ફરે ભુડા પાપીયા; કાળા કુટી દેહ; વાટે જતાં વળગી પડે, કરવા આવ્યો નેહ જા મારમ તું પાધરો, વાત કરે છે ફેક; હવડા દેવરાવે સુળીયે; જેમ દેખે સહુલોક હજી લગણ સાંખી રહુ નથી કરતી હુરીસ; આપુ હાર હઠયા તણો, ઉદાશ તુજ શીશ. ચોપધ—લેઈવડ ઉડ્યા રખતણ. દેતા બહુ મોટેથી આળ; ત્યારે તે શુ બોલ્યો વાણ; દીધિ મહારાજનની આણ પ્રચંપમાણિક બેઠા બ્યાં હ, બે જળ ઉભા કાયાં ત્યાં; બેગી જંગલ વાટે ફરે, શેઠ સાથે કાં દાવો કરે જે તું જીડી બોલે વાણ, તો નીસ્યે ખેશો તમ પ્રાણ; ત્યારે પંથી કહે મુણ રાય, આજ બન્યો છે અધિકો અન્યાય, રખે રાખો મોહાબત કોયની. એ મારિ નારી મોહની, એ હુ જીડો હવડાં પડું, તોહુ નિસ્યે સુલીએ ચડું, નગરશેઠ જીડો છીજીએ, ધરખાર ખુંચી લીજીએ, મારિ જાણ મુજ ઉપર ધાય, અકરમી બોલે અન્યાય દ્રવ્ય મારી પાસેથી લો, જીડા બોલાને સુળીએ દો. પછી જીડો તેની નાર. તારો તે કીચો ભર ચાર, દેવતાએ દીધી હોય શાખ, તને કંથ કરીને રાખ; નારી કહે કહીએ અમે સહિ મુરખ દીસો છો તમે, તમમાં ખુધિ દીસે ધણી, શુ આવો હશે મુજ ધણી, આવને કરશે છે ભુપ; શે ન પડે જઈ ઉટેકુપ, એ આવ્યો મારી મુળીએ, લો દ્રવ્યને દો સુળીયે રાણગાર સોંપુ શોળે આદીશ, મુજ દેખતાં છેદો શીશ. એ આવે જે મુળીયે ચડે ફરી કોઈ બળે નવ પડે પંચ કહે જીડો કીજીએ, લો એને મુળી લીજીએ. કાં ભાઈ તુ જીડો જાણ બોલ સાચી ધરીને વાણ; એધાણ એ કાંઈ તાર હોય; શાખ વિના નવ માને કોઈ, શાખી હોય તોએ શુ વઢો નહીતો હવડાં શુળીએ ચડો. એહ વાત સાંને મન ગમી ત્યારે શેઠાણિ પાગે નમી કહેરે મુઆ કોણ છે સાખ. તાર જે દેવત તે દાખ, અરે પાપી દીસો ચડાળ ભલા માણસને દે છે જાળ, હવર છે તે તો બેય, તેને નહી છેતરસે કોય,

દોહરા—ત્યારે પંથી બોલ્યો; સાંભળ જે સહિ મરમ; મારે માથી રાખીયો જેતુ નામ છે ધરમ, આયુષ અરધુ આપીયુ જવાડી છે દેહ; તે પાછુ આપે માહર, એહ છેદો એહ. સાચી એ જીડા સમો, મોટો મારો વાંક એના હાથેથી માહરે પાણી આપે ડાંક. તાર અયુષ તુજ કને, એટલું કહે મુખ પછે મને મુળી દીયો; એને સોપો મુખ સદાશીવ છે સાખીયો. પારવતિ છે સાખ, પછી પાણી આપે મુને રીને બોલ મુખ રાખ પ્રમાણ કરયુ પંચે મળી સમજ નારી તે પેર; લે હાથે દોળ પડો

જાતું તારે ધેર.

સોપાઈ-ઝારિમાં હતુ જળ ભરયુ; ને પેલાને હાથે ધરયુ; તેણે આપ્યુ હોય મુને, તે પુન્ય સહીત પાછુ છે તુને, કર પાણી મુક્યુ જટલે; સ્ત્રી મરત્યુ પામી તેડલે. તેને ભરમ સહુકે જણિયો, સાચો પંથી ભુંઠે વાણિયો, ફટ ફટ કહયુ તે સરવ, લુટી લીધો તેનો દ્રવ્ય છેઠ્ઠા માંડયું વણીકનું શીશ. પંથી પાગ નમ્યો તે દીશ એતો ભુ-
ઈ છે આડે આંક, શો ગરીબ વણીકનો વાંક. પડયું જડયુ પરખાવે કોય તેનો દડંતે તેને હોય, પંથી પંચ ગયો શુભ પેર; આવ્યો આવ પોતાને ધેર; સમન સહોદર રાડ ભેટીયાં. મહા વિજેગ મુખ રૂપ વેડીયાં કનક પુલે તે વધાવીયો, પ્રિતે પુરમાં વધા વિયો; રીઝી રહ્યતને સોપ્યું રાજ. પ્રધાન રહ્યો શેવાને કાજ કહે વજર સુણુ ધર-
તા ધણિ. કહે તો પરણાવું નારી ધણિ; વજર વાત કહેશો માં તમો, એક નરિયી ધરાયા અમો, એટલું કરે મારી નવ થઈ; સુતો મુઠી બીજને ઝઘ, માયા તળે મુકયો મહાણુ પુરણુ અચરત એ પ્રમાણુ, શુક કહે સાંભળ રાજન, મહીપત આપ વિચારો મન, એટલે મેના બોલી બોલ, હું કહુ વીચારો તોલ. મધ્ય દેશમાં મોટુ ગામ, મી-
ત્રાચાર રહેતા તે ઠામ; નીને એકઠા ચારે મળે, મા બાપ સહુનાં રીસે બળે; તેઓ તે નવ છોડે પ્રિત, મોત્ર સહોદરનિ જે રીત; મળી એકઠાં વાતો કરે, અઠકુ હેત રહે માં ધરે તણુમીત પરણુયા છે ટેક, બ્રાહ્મણ માંહે કું વારો એક, વાત કરે, તે સ્ત્રીનું સુખ ત્યારે બ્રાહ્મણ પામે દુખ. એક કહે સાશરે હું ગયો. પાંચ દીવસ પરેણો રહ્યો ત્યાં ઇન્ધરથી અઠકુ સુખ ભેતાં મારી ભાગુ ભુખ, મીજે કહે સ્ત્રી મારે ધેર; સણુગાર શોળ સજે શુભ પેર; તેને હુ દ્રષ્ટે જોઉ છું, ભુખ તરશ સઘળા ખોઉ, દુખ સુખ તણુ સુખીયો થાઉ છું, સ્ત્રી વીના મંદીર શમશાન, નર હળવો જેમ પીતળ પાન. સ્ત્રી વીના અધાર ધેર, સ્ત્રી વિના નર દીસે ચેર; સ્ત્રી વિના નવ કંઈ આચાર, સ્ત્રી વિ-
ના ધરતો નહી ભાર. સ્ત્રી વીના ખાંણુ લાગે શીશ, સ્ત્રી વિના બએ નહી દીશ, અ-
નેક કરી સ્ત્રીના વખાણુ, તેમ તેમ વાગે બ્રાહ્મણને બાણુ; એમ હશે કર તાળી દે. ત્યા રે પેલા છાનો રહે. વખાણુ સુખ નારી તણુ, બ્રાહ્મણ લગ્યા પામે વણુ, દુરબર છે બ્રાહ્મણની જાત, કન્યા મોઢી પોતાની નાત. પરણુતાં પાંચશે પુરાનું કામ તેમાં ન મળે એક બદામ. આશા બંધે પામે રીશ. વરસ થયા એમ કરતાં ત્રીસ, આશા મુકી પરણુતા તણિ, હુશ રાખી હૃદયમાં ધણિ તેવો આપ પોતાને દેશ. પર મુલક લીધો પરવેશ, દલવાડુ દક્ષણમાં ગામ વાડવ જઈ પોતે તે ઠામ; હાણુપાણુ ધોતાને કરી, તેહ ઠામ રહ્યો તે ઠારે માગી અતને પેટજ ભરે, કાળ ખપના અમેજ કરે, નહી બીજું વસ વિવેક, માંઠે નહિ નીશાની એક; મનતો બાણુ જોડુ મરમ, પરણું તો સૌ અરથ. હહાડી એકા કરે વિચાર, એણે વરસ વિત્યા અમીઆર, તે ગામનો છે રાજન, બ્રાહ્મણ પંડીત તેનો પ્રધાન, ત્રિવાવંત તે ગ્રહસ્થ અપાર, અત્યવંત સકુ-

જની નાર, રાજ રીઢ સકળ ધરસુત્ર, પુત્રી પણ નહિ તેને પુત્ર, રૂપ સુદર સકળ
 ગુણ ધામ, બીસ લક્ષણ પુરણ કામ; ઇશ્વર ઉપર અધિકી પ્રીત, કરે કામ તે કુળની
 રીત. આય ઇચ્છા એક નહિ દેહ, ધરમવાત ઉપર બહુનેહ; નવ ચાહે એક અન્યાય
 ખાર વરસની તે કન્યાય, શુભ ગુણ શુભ લક્ષણ સતી, જેવી બેગ માયા સરસ્વતી
 આપ રૂપ ભવાનિ અંશ, ઉત્તમ કુળને ઉત્તમ વંશ, રસોઇ કરવા પેડી માત, શી
 વ શેવા કરે છે તાત, કન્યા કામ ધરને કારણે, વિદ્યારથી આવ્યો ખારણે નિર્ભાગી
 કુંવારો જેહ, કલ્પક ભાગવા આવ્યો તેહ; કલ્યાણ હજી કહિને રહ્યો, ધરમથી મા
 બાપે લહ્યો. કુમ કુમ લોળ કન્યાનુ નામ, સોંપ્યુ મા બાપે તેને કામ; આપો કણ
 બાપો ખારણે, બ્રાહ્મણ ઉભો ભીક્ષા કારણે. ઉજવળ ચોખે પસડી બરી, કણે આ-
 પવા પોતે પરવરી; ચંદ્રશરદનો દિપે જેમ, વિષે વનિતા દીડી તેમ; જેમ ચમકે વિ-
 દીયુત આકાસ. આવિ વનીતા બ્રાહ્મણ પાસ; જેમ જળઉપર અંબુજ હોય, માનની
 નું મુખ તેણે સોય, કણ આપી તે આપે વળી; દાઢ પહેલા પુરૂષની ગળી, દીડી
 ચતુરા ચતુર સુબળ લાગ્યું વિષને મોહના બાણ હોય મેલ્યો તેણે નિસ્વાસ; અરે
 દર્દવ ન પોંચી આરા, આપ કરમ અડાડ્યો હાથ, સંભાર્યો શ્રી વધકુંઠનાથ નાખ્યો
 નીશાસો ભીજી વાર, ત્યારે જ્યે પાછું નાંગ; જાતીતી જે પાછી વળી, દીડી દાઢ
 બ્રાહ્મણની ગળી અલ્યા વિદ્યારથી ઉભો રહે. તારા મનનું કારણ કહે; નિશાયા મુકે
 શા માટે; આવડા શા ધરે ઉચાટ. કહેપેરે પરદરિને લાજ; શું ધારે મનમાં માજ સત્ય
 વચન નવ કહેજે આપ, તો ભોગવ બ્રહ્મહત્યા પાપ, સાચી કહેજે એહ, રમનપીત
 મળજે તુજ દેહ; તારૂં તારૂં સુકીત મીઠ્યા થજે કુલી પાકની ખાણે જી. મન મુકી
 સાચું બોલજે પડો પેટ તણો બોલજે, શીવ આજ્ઞા જે નવ કહે મુને, બ્રહ્મહત્યાદીક
 આતીત તુને.

દોહરા—વીત્ર કહે વનીતા મુણે, શાંતેને શમ ખવરાવો, હુ મારે મારમ રહુ,
 તેમો મંદીરમાં અઓ. વાત કહું તમ આગળે, તેનાં લેખાં લેઉ; મારી નાખે સહુ
 જહાં બીખ ખાતો રહું; જીભ કડાવે તાળવે વતી સુણે જવ કરણ; કાનને નાક
 છેદો તમો, નીસ્યે પામુ મરણ. માંખાપ મળે તુને નહિ, એક મળે નહી મેળ; વાત
 વાત વીણી પીલો તમો. કહાડો મહારૂં તેલ નહિ કહો વનીતા કહે, ન કરું તુ બને
 રીશ; વાત મુણી ખીલું અમો, તો તારા સમ. શિશ શિશ કહો સક્ષેપમાં મનનિ
 હોયે વાત; ખોટીં યતાં ખીજશે, ધરમાં મારો તાત,

ચોપાદ—વિદ્યારથી કહે પુછે તુ, તે સતવાતે કહું છું હુ; બંતે હું બ્રાહ્મણનો તન
 પરણવા ઉપર અદક મન બાળપણમાં ચારજ મીત્ર, બહુ હેત ને મન પવીત્ર, હું
 કુંવારો પરણ્યો તણ. બ પુછે તો શંભાળ કરણ. વાત કરતાંતે મારી તણી; ત્યારે
 રિશ અડતીતી થણિ; ઉપન્યું મારા મનમાં વેર, માત પીતા સહિ સુક્યા ધેર. પરદેશ

જામને ઉધમ કરે, દ્રવ્ય કમાઈ કન્યાવર; એમ કહિ તખ્યો મેં ઠામ, આવી રહ્યો તમારે ઝામ. માગી લુખ ભર છું પેદ, વરસ થયાં તે ઉઠી વેડ; હવે તમને દીમાં દ્રષ્ટ, દેખીને ઉપન્યુ છે કષ્ટ. મેં મન શુ એક કર્યો વીચાર, નવ પાંચો હું આવી નારા; અરે દેવ ન પહોંતી આશ, એમ કહિ મુખ્યો નીસ્વાસ. સન વાયક બાલુ છું અમો, કરવું વટે ને કરજે તમો; એ મમે તો વળુ સાંચ, જે મમે તો મારી નાંખ. સમ દીધા તે સાચુ કહ્યું, નહીતર મનમાં જાણી રહ્યું; એ અમારા મનની વાત, અમે કુળ રૂડા છું ભત.

દોહરા-વનિતા કહે વિદ્યારથી, બેશ બારણે આંહ; એમ કહીને પરવરી, પોતે મહિર માંહ; જે તું પય અહીંથી વરે, બ્રહ્મકત્યાદિક પાપ, કરમ ફરે જે તાહરં, તું જને પરખુ આપ. સમ દેઘ સામા મર્મ, માત પીતા બેઠેર; મુજને પરણાવો માવડી કરો વીવાની પેર, અચરત પામ્યા સરવકા, એ શું બોલી બાળ; આજ તમને શું ઉઠ્યું. હવડાં આણે કાળ. તાત ઘરમાં છે તાહરો, શીવપુજનને કાજ; વાતો કરેપરણ્યા તણી, કુંવરિ નાવિ લાજ. પીતા કહે પુત્રી તણે પહોંચાડું મન મનકોડ, બચિશ લક્ષણુ બુધ નિધી, બેઉં તમારિ બેડ, પુરણ કરું પેહરામણિ, તાત તણે શરદાર, વર બેઉં તુજ કારણે, રૂપ તણે ભંડાર વેર જમાવું તેને કરું, આપુ વસવા વાસ, પ્રધાનવદ્દેઉ પુર તણું, રાખું રાયનીપાસ ચોરી ચિતરાવું હેમની, આપું અષ્ટમહા હાત; તાત જમ કુ માસખટ દેઠને ઝાઝાં માન, પંડીત તેડુ પરમામથી લગ્ન લેવરાવું આજ, જહેણું બેઠ વીવા કરું; તો સહુ સુવરે કાજ.

ચોપાઈ-કન્યા કહે સાંભળરે તાત, કહ્યું મારા વીવાહની વાત, કણક માગે છે બહારથી. વર જોયો મેં વિદ્યારથી. મેં તો વર જોયો તેડને, શું કરવું સુંદર દેઠને. રાંક બાણિ હું તેને વરના કહોતો નિશ્ચે મરું. મરીબ કંગાલ દીસે છે રાંક, મેં જોયો કરમનો આંક; સો વરસે કુંવારા બય, કો એને નવદે કન્યાય. એના મનની પુરૂ હામ, ઘસો થઈ કરું હું ઠામ; મેં જોયો તે મારો દેવ; સ્વામી બાણી કરશું શેવ. વઠભવ મારે મન એ રાજ, પરણુ પતિ શેવાને કાજ, તેમાં ના કહેશે જે તમો, નોબીલ્યા આપું અમો. આજ સમુરત રૂંદો વાર બહાર બેતાડ્યો છે ભરથાર; લગ્ન આજ લાહોલી છે, ઉઠો ઠામ રૂડાકીલ્યે, એ નરવીના જે નરની ભત, વડા પીતા નાનોભરાંત એ વચન તો મારૂં ખરૂં, નહિતો વીખ ખામને મરૂં. દોહરા-જાની રહેરે છોદરી. કા યર શું બોલેબોલ; ખાંપણ લાગે કુળ વીધે; ઉતરે તારૂં તોલ. એને વરસ થયા વણા નવ જાણે કોઈ વાત, એકરૂપ કુજ્જણો સુંદર તારી ભત. કોટે રતન જેમ કામને, મરકટને જેમ હાર, તેમ શોભે તુ સુંદરિ, એ નરને તું નાર. વનીતા તું એને વરે, કરી આપવિશેમાં કાડી મુકુ ગામથી, નાપુ નીશાની એક, ના આપું કાચું કોઢીયું, મોહાલ કરાવું તાજ, વટેમારણુ ને વરિ, ભોગવ વળતું રાજ.

ચોપાઇ—મેં તો વરચો એ વર નીરધાર, હું તો સ્ત્રીને એ ભરધાર, રૂપ બુવેવર
 રાજ તણું, રૂંટ કરેસહુ ધણું. મળ્યા સહોદરસઘળાં સાથ, મેળવ્યો વર કન્યાને હાથ.
 કોઇનું કહું નારિ નવ કરે, દુખળી બણી તેને વરે, બણી રંકને કરણા કરિ,
 વારતાંતે નરતો વરિ. ચડી માત પીતાને શીસ; એ ઉપર દુભાણા ધણ. કાચુ
 કોઈયું નાખ્યું હાથ. વસ વિયળીવોળાવિ સાથ; સજ્જન સહોદર પરવશી, વનીતા
 સહી એ વરને વરિ. ઇહું ન કીધુ એ કારણે, બેને કાઢી મુક્યા બારણે; એ બાટે
 લીધી ચોરડી, રહ્યાં કંથને ત્યાં ગોરડી, કણકપશેરનીભીક્ષા કરે, તેમાં બેજણુ પેટજ
 ભરે, ધણુ ઉપર ધરે બહુ નેહ, પ્રિત બેવિ બપઘયા મેહ, પ્રભાતે ઉઠે સુંદરી, સાથે
 ધરમ હેતે મન કરી કંથ શરીરે મરદન કરે, ચરણાવ્રત લેધ મસ્તક ધરે. વચન લો-
 પે કંથજ તણું; પ્રતિવ્રતા વ્રત પાળે ધણું, ધૈર્યથી અધીકો બણે જતી, સીતાશર
 બી છે મતી; વરસ બે રહ્યાતેદેશ, થઈ રંભા બેખન વેશ; એક સમે બેઠા નરનાર,
 છાનીગુજ કરે વિચાર, માત પીતા બુવે ધેર વાટ. તેનિ મારે મન, ઉચાટ; દુખે દુર
 બળ થાઉછુ, હું મારે દેશેનઉછું, આવો સાથ કે અહિયાં રહો, શીસ મુખ ઉપજે
 તેમ કહો. કામની કહે હું બોલોકંથ, હું તમ સાથે આવું પંથ; તમને રહ સોપ્યો છે
 અમો, મારે મન ધૈર્ય તે તમો. એકલી રહી અહિં શુ કદ. તમ વખુટ. નીચેમરં.
 તમ વીના મુજ લાગે ખોડ, તમ મળે મુજ તીરથ કોડ. પીયરમાં જઠ વાતજ કરે,
 માતા હુ બહિ સાસરે; મળ્યાં નહિને આપ્યા વસુ, વસ્ત્ર, ન કીધુ એકે તણુ, સાથ બચો
 મન રહા ધણો, હાકેમ મોટોઆમજતણો. પાપક ધોડા રથ ચરવાર, તેમાં ચાલ્યાં નર
 ને નાર; બીજે કાફલો રમયત ધણી, તે માંહે ધણિયાણિ ધણિ, તે હાકેમની હતીદાસ.
 આવી પોતાને ખાતી પાસ; આપ વધામણી ભારે ભુપ, નારી દેખાડુ સુંદર રૂપ.
 કોણુ બણે એ સ્ત્રી કોયની, રંભા કે જેની મોહની; જેવો શરદ પુનમનો ચંદ્ર, કામ
 ની તે કમળાનો વ્રંદ, કુમકુમવરણી તેની દેહ. હારોમને દેખાડીને તેહ; રૂપે સુંદર ચ
 તુરસુબણુ, બેતાં વાગ્યુ મોહનુ બાણુ શામ દામ ભેટે કીજીએ, એ નારી આપણે સિ-
 જીએ; નીશચર્યા બેઠએ તે તણી, એ નારીનો બ્રાહ્મણ ધણી, બ્રાહ્મણ શું કીધી
 બહુ પ્રીત. લોલતણી દેખાડી; રીત; એમ સાથે પ્રીતે પરવરો, આજ રસોઇ અમારી
 કરો આપુ સિધુને લાડુ કર્યા, બ્રાહ્મણભાઈ હઠડામા કર્યા, પાસે કતારોઆપે પાન, વી-
 વિધ પ્રકારે દેછે માન. એક બે તણુ મજલજ ગયા, કિધી પ્રીત પોતાના યયા, તમે વર-
 ડાને નાનિ નાર. તેતો મુજનો કહો વિચાર. દોહરા—પંડીત કહે હાકેમ મુણો, અમો
 પ્રદેશ પ્રહ્લ, ધન રળવા આવ્યા અહીં સંભળ સાચો મરમ પરણી પ્રેમે પદમની, જે
 બન બાળેવેશ; સહોદર મળવા કારણે, બહિ અમારેદેશમીત્ર મુણોહાકેમ કહે, બીજી
 પરણીનાર; તો દ્રવ્ય બેઠએ કેટલો, સાચુ કહોનીરધાર. પદ્મ પરણુ સોહાયારનું, સૌ
 એક બેઠએ લાંચ; બીજી કન્યા હવડા કરે, રૂપધ્યા સેહે પાંચ. બીજી લાડુ વ-

રથ ખારની; જે ગાંઠે હોય ધન્ય, દ્રવ્ય હીણ માટે રહયો, કુંવારો ખહુ દન, એક કહેતાં એકવિશ છે જે ગાંઠે હોય મથી, દ્રવ્ય વીના આવે નહી, ન સરે એકે અરથ.

ચોપાઘ—દ્રવ્ય વિનાયુક્યાં માખાપ, દેશવીદેશ ફરયોહું આપ; કોઈક જનમની ચોતીરળી, વગર ચીતે કન્યા મળી, તેને લેઇ મંદીર જઈછું, મનમાં હરખવણી થાઉ છું; મારીનાતમાં કન્યાવણી, પરણેદ્રવ્ય તણા છેધણિ; આટલા દાહાડા દુઃખીયોયથો, દ્રવ્ય વીના કુંવારો રહયો, જે દ્રવ્ય હોય તો બેડ, કન્યા હીંટ મોડામોડ.

દોહરા—હાકેમ હસીને બોલીયો, સરે તે મારો અરથ; ગોરાણિ આપો મુને, તો વણે આપુ અરથ, તમે બીજી પરણજે, ખમણું લાવે ધન, બેઠા ખાને રોટલા, વિ- આરજે મન. હેત કરી હમણ વીરો, અમને આપો નાર, એક ઘોડો એક પામરી; રૂપધયા ચાર હબર. મન માની કન્યા વરો, શેજે સુખીયા થાઓ; વધે તેની થાપણ કરો, નર નારી બેઠા ખાઓ; વીચાર કરો હમણ વિશે, તથી કહેતો હું ફેક, મન કરો આપ્યા તણું; તો ગાંઠે બાંધો રોઢ. પડ્યા ખખરા ખખેરના, દીઠા બ્યારે દામ, ત્યારે લાલચમાં પડ્યો; કરવાં કુડાં કામ. બોય ખણે હેઠું બેઠને, મુખ ન બોલે વાણ; હેત પ્રીત લહયું નહિ, લોભે લક્ષણ હાણ. મન વરત્યુ તે માળીયે, કોટ ધાલ્યો હાથ; શા માટે શરમાઓછો સાચુ કહો મુજ સાથ. ચોપાઘ—બોલ્યો તે નારીનો ધણી, ઠ- ગાઠ કરી આતે શી ધણી; નારી કોઈએ નવ વેચાય, દ્રવ્ય ધણા તેકેમ દેવાય, વરતી જીઓછો મારું મન, દેખાડીને અદકુ ધન. નિચ જત અમુર છે તમે, ઉતમ જત બ્રાહ્મણ છું અમે. પાછળ આવે સ્ત્રી માહરી, જીઠી વાત ન ગમે તાહરી, સાંભળે વા ટ જેતા લોક, હું જાણુ તે કહોછો ફેક. હાકેમે તો ખાધા સમ, જીઠી વાત તે બોલું કેમ; હું કે તુ જીઠી કહે વાણ, આપ આપણાં દેવતાની આણ. દોહરા—બ્રાહ્મણ કહે હાકેમ સુણો, લોભે હું લપટાઉં, કબુલ કેમ નારી કરે. છે એ સાથ હું જાઉં, પાણી- માંનાંખુ સહિ, સોના કેરિ બાલ, નારે કબુલ કર્યાવિના, કેમ કહુ બેધન ચાલ પામેરી તારું શુ કરું, શો ઘોડો શો અરથ; ન થાય જે નિપજે, ગાંઠે બાંધુ અરથ.

ચોપાઘ—તેનાં બોલ રૂઢમાં વસ્યો, હાકેમ હપતા માંહે હસ્યો, સ્ત્રીને શું કહયાતુ કામ, જાણીને બાંધો દામ, પાણી પીવા પાછા જજે, ત્યાંથી તમે વીદાયજ થજ; વાટ બેઠ વનીતા થાકશે, અફણીએ પછે પાકશે, વેચી વનીતા આપે ધણી, બાંધ્યુ ના છુ ગાંઠે મળી; રૂપીયા કેરા સેહે ખાર, તેટલા માટે વેચી નાર, હા કેમ શીક્ષા દેઉછું, તું આપે હું લેઉછું, મુજને નારીને નહી આપ, તારું તું ભોગવજ પાપ. વાર કહિને ત્યાંથી વળ્યો, હીંટ મોઢનીને જઈ મળ્યો. લાવો ને તું બી તમ તણી, મુજને તરશ લાગી છે ધણી, સાથ સંગાયે જાઓ તમે, પાણી ભરી આવુ છું અમે; નીર ભરી નીશ્વય આવજે; ઉતાવળા વેહેલો લાવજે. જે સ્વામી દિઠે સુખથી થાઉ, વણ દીઠે તો હું સુકાગિ; તમને દિઠે તો દીઠે હું હરખેદરું, વીજેગ થાય તો નિરથે મરું. પ્રભુ પાસે

માણું છું વરત, તમ પાળી હું પામું મરત; મહારાજ નરખુ હું તમારું મુખ, સવળી રીતે પામું મુખ. સજન સુખ સાંભળતું નથી, કંથે આગળ શું કહીએ કથી; પુરુષને પરમેશ્વર માખાપ. તમે કંથર અમારે આપ; દીઠે મન થાય છે પરસન, હું જાણુ દેવાતાનું કરશન, તમ પાપે દલકંજ ચઢે, રખે રહેલું વિભ્રમે પડે. પાણી વિના પેરો દોય જેમ તમ વીના મહારી મત તેમ; લક્ષપતી લેખા વિન લોક, મહારે મન તે સરવે ફોક. તમ દિઠે મુજ આંખો કરે, એમ નારી આરાધન કરે; સીંચે આવળે પાણિ લરી, તમ વીના સુની સુંદર. દોહડા-પાછળ પાણી યાંવા રહ્યો, કપડે કરીને હાથ, નારી આવી સાથમાં હોડે પ્રેડે પંપ, પચામવરાં પાળી મળે, પાછું જુવે નાર; વીમાપણુ વનિતા કરે. શે નાચ્યો ભરથાર. અખંડધાર આસુ પડે, અદકાકરે ઉચાટ, વગડે વાધે મારીયો કે ભુલ્યો કહી વાટ.

ચોપાઈ-ને હાકમનો સેવક દામ; આવ્યો તે વનાતાની પાન; ગામઠે અદેર્યો. ફરી ફરી પાછું શુ જુઓ. વેચી ગયો તમારો ધણિ, માટે ખાંધિ પૈયા ગણી; ને સોન ધયા લીધા સાથ. તમને આપ્યાં અમારે સાથ. માટે રથમાં બેસા ચડી, આજ કરમ રેખા ઉઘડી, અમુલખ સજે શણુગાર, વધાવત મોઝવં એ ભરથાર. નવે નીલ તુજ ઘરમાં ભરે, નારોમાં પટરાણિ કરે; સુરા પુન છે ડાહરા, તે આકર મહુકો વાહત. માટે આપ વિચારો બુદ્ધ, માગો પાણી તો આપે કુદ્ધ, સેવા કરણ સવળા સખી, વાહન પ્રીતે શું પાલખિ; ફર્યુ કરમ શાથે તમ તણુ, મુખ પામીશ એન ઘેર ઘણુ; એવું કહેવા આગ્યા અમે, બેસોરથ મંગાવે તમે.

દોહરો-એવું સુણતાં સુંદરી, દાગી તે આપે ધરણ, રાસ નહિ નહી ચેતના, જાણે પામી મરણ. બોલાવિ બોલે નહી, પાયું ન પીએ નિર; કેવાડી રથમાં ધરી, ના રહી શુદ્ધ શરીર. આગળ ગમ એક આવીયું જઈ ઉતરીયા લોક, હાકમને મન હરખ છે, શામાને મન શોક.

ચોપાઈ-સવા પહોર શાતા વળી; મારા કંથને હું નવ મળી; મુજ વિના તે દુ ખીઓ થશે મારગ દયો તે ભુકયા જશે, શામાટે મારોછો આજ, મહારે કુળ લાગે છે લાજ; હું અખળા તમારે શરણ, જેમ સીંદને નામ્યું હરણ. બોટ થયું તમ માટે ચડે. આજડાડે ઉપજે તમ ચડે; તેનાં જુડું બોલું આપ, પ્રવેદાળતુ મુજને પાપ. તેની પ્રિત પરહરો, મન મુઢીને વાતો કરો; સવળી સમ્રમ તારે પાસે, મુઠા તે ગ્રાહણ આશ. તારા આકર છુલ અમે. શાને દુખીયા થાઓ તમા; એવા વાત તેનિ સાંભળિ, મનમાંહે નારી પર જળાં. પ્રગટ દેવ સુરજ મહારાજ, મુજ અખળાની રાખો લાજ. અનેક સતીનિ વહારે ચડો, તે માટે વિશ્વાસજ પડ્યો. કંથ વિભ્રમે ધરું જે પ્રાણ, તો તો મારા કુળને હાણ; કંથ મુવે જે છવે સતી, તેનું નામ નિસ્સે દુરમતી. વેચી ગયો તે મુજ મત મુઓ, જેતો વિભ્રમે કપટથી કુઓ; મામ દીએ તું

ધરતી માત, કરવી ન પડે દેહની ધાત, ફટફટરે તું અબળણ. કેવે દેહમાં રહ્યો છે પ્રાણ; પાડ નીચે તું મારી દેહ, તેનું કર્યું ભોગવશે તેહ. ધણુ સુખ પામે છે ધણી; કુતો ચીંતા વેઠુ ધણી; ધર્યું એક ચીને શીવ ધ્યાન, મનશા શીધ ધરી બહુ માન; ફટીયું તાણવું પ્રાણજ અથો, તે નારીને હરખજ થયો; શીવશીવ કહી .હળી છે ધરણ; પામી માનની પોતે મરણ હાકે દીઠું તે દ્રષ્ટ પામ્યો આપ રૂંદમાં કષ્ટ, તે ગામના તેડયા બ્રહ્મ, કુળ આચારી ક્રીધું કરમ. અગ્નીદાહ તે વેળા દીધ. કારજ. થયું શતીનું સીધ; ને નરતો થયો નીરાશ. અથો હાકેમ પોતાને વાસ, વાત નારીની અહીયાં રહી, ચેલા બ્રાહ્મણની શી ગત થઈ. આપ્યું દ્રવ્ય તે ઉગ્રદભેર, જવા માંડ્યુ પોતાને ધેર. ઉતાવળો પથે પરવથો, મન માહે વીચારજ કર્યો; ઉતાવળોએ પથજ કરું, સજ નસહોદરને જઈ મળું પછે જમાડુ બધી નાત, કયુ બળુતી મારી જત સારે ઠેકાણે વીવા કરું, કન્યા કુળ રૂડાની વર; ધણી રીતે કર ધરસુત્ર, પહોંચે આશ જે પામુ પુત્ર. પુત્ર પરણારી લાહો લીજીએ, ધર બેઠા અલખત કાજીએ; એમ વિચાર કરે જટલો. ચાર ચાર મળ્યા તેટલે; ખુચી લીધો સવળો મરથ. ન સરથા તેનો એક અરથ ઉપર મરથો અદકો માર, દઢવ તેનો ભાગ્યો ભાર; નાગો કરી મુક્યો તેહને, ભાગ્યાં હાડ એ જત દેહને. ઉઠી ન શકે પોતે બ્રહ્મ, સંભારે પોતાનું કરમ બ્રાહ્મણ-ભાઈ હતો તે રહ્યો, ચોર મરથ લેઈને મયો.

દોહરા-કરમે હાથ દેઈ રહ્યો, સામુ પાછુ બચ; જેમ ચોરની માવડી, મોં ઢાંકી રોય. નેમ કહામે ગુમકુ, કોં આમળ કહેવાય; કુવા કેરિ છેંચડી. કુવા માંહ સમાય, અવળુ તો આ વરણ છે, સવળું કરે શિ નાથ; પુંખ ખાતાં પહેલાં સહી, બળીમય બે હાથ. લાખેણી નારી ગઈ મયો અલેખે મરથ; મોં દેખાઈ નવ શક્યો, સરથો નહી એક અરથ; નારી તો એક સાધવી, નરનિ તીચજ બલ; સભા સહુકો દેખતાં, કહી મેનાએ વાત. ચોપાઈ-મેનાં કહે સાંભળ રાજન, વિચાર કરી જે તારે મન; સંડિતા મનતો સરખાં નથી શું કહીએ તમ આમળ કથી. કાં નરને નારી મરમ, દશર જેનો ધરમ; જેને મન જેનો નેહ વનયો, ગુણુ અવગુણુ તે તેને દશો પોપટનં ઉપારી મરથ, મારો ને સરથો એકે અરથ; માળો પડ્યો તો હું કયાં રહુ, સુખ દુઃખ તે કો આમળ કહું. દોહા-વિધરમ કહે તમે કાં વઢો, કરું તમારી પેર; નનક ઘડાણું પાજર રાખું મારે ધેર; સરખી વાત તમે કહી. કેનો કાહું વાંક, એ વીધાતા તથો, જેણે લખીયા આંક. જનુની જરે અવતરી, કાં નર ને કાં નાર; પાપ રાખે પોતા તણું, તેણે જીત્યો સંસાર કેડો કેના નવ લીજીએ, ખોઈ એન કેનો ભાર; લેણુદેણુથી અવતરે કાં નરને કાં નાર લેણુ જ્યારે ભોગવે. ત્યારે ઉપજે હેત; દેણુ આપે દુરમન ઠરે, અજખામણુ સરવ સમેત; વાંક કેનો કાહું નહી, સાચાં બેહુએ પ્રીત; કરો તમે બેહુ મળી; મુનો કરો મુજ સાક. ખોળા પાપરી કરમરે વિક્રમ ભારે જીપ; વાત તમે વહ-

ના તણી, નાંખો ખારે કુપ મેના કહે શુકું નહી એ પોપટનો ખ્યાલ; રાતું તાતું
આહર, ખવરાવ્યોએ માલ શુક કરે સાંભળ સારીકા તાહારે કાંમેક મર્જ, ઘર સુત
રતું માંડવા, કરે રાવલે ચરજ. માઈ મન માને નહી, ભોગવે તે ઘરસુત; વિદેશ
એક ઉઠી ગયો. પ્રહેલી સીનો પુત્ર; જીવ બમે તે પામળે ન ગમે બીજું અન્યઆખી
રાત રૂદન કરે. મોટું દુઃખ છે મન. મુજને તું વહાલી ધણી ચતુરાચતુર સુજાણી;
બેઝ પડ્યો છે પુત્રનાં તેણે ન કરે પ્રાણ. મેના કહે પોપટ સુણો, વાત કહું નીરધાર;
માળેથી હેઠાં પડ્યાં બચ્યાં મારા ચાર. તે લકષ ગયું નિર ક્ષીપા તણું. બચ પરાડી
પુર; તે મધે વહેતાં ગયાં રવી ઉગમતે સુર વીજેગ થયો વહાલા તણે, ટળી અમારી
આથ, તે માટ રીશ કરી વડું વાળું તારી લોચ. બચ્યાં ગયા મુજ પેટનાં મારે તારે
પ્રીત. હવે જીમમાં જીવીએ. તે કુણ રૂડી રિત. પોપટ કહે મેનાં સુણો, કોણ પરવરી
કોણ પુત્ર; ગયો સંતાપ એ માહરો, સાંભરે છે ઘરસુત. ચીન્હ મણી સરખું હતું,
ઉજવળ તેની ચાંચ; તે ગયો કદળી વને, વરષ થયા છે પાંચ. આશ શી રાખું એહ
ની, તેહ મળે ક્યાં તન; મારે પણ મારવા તણું લક્ષવસા છે મન. લીજે શીખ વીકમ
તણિ, બેહુ જણ બધાએ ગંઝ: જપાપાત જમ કીજીએ; સ્નેહ એ જણ સંગ.

દોહરા-દોણી દુધ એ રાખાએ, એ ધરમની રીત, સાથે પ્રાણ તણ્યે સહી, એ-
વું સુણત બોલીએ આપે વીકરમ વીર; બચ્યા અપાવુ તમ તણાં રાખો રૂદયે ધીર
મેળો કંઠ માળાપનો, તેતો વીકરમ મુજ નામ. વીશ દીવસનો વાયદો રીજો આણે
ઠામ પ્રતીક્ષા પોતે કરી, સાંભળે છે સહુ લોક; વાચા ચુક માહરિં. સુકીત થાને કોં
કદાચ બચ્યાં જડે નહી ના આવે માહરે હાથ; હુ આવુ ગંઝા વશે, જપાવુ તમસાથ
વીશ દીવસનો વાયદો, કર્યો પ્રાતઃપ્રાર્થા પેર; વિચાર કર્યો આપે મનમાં. વિશ દીવસ તો
ધેર ચોપાઈ-કરિ વારદો પોતે યહ; વિચાર કર્યો આપે મનમાં. વીશ દીવસ તો
વહીને જસે, કેમ કારજ પંખીનું થશે. એતો સંકટ મોટું ધણું. બાળક કેમ જસેએ
તણું; મધરાતે ઉઠ્યો મહારાજ, કરવા પોતે મોહોટું કાજ. કુમકુમ ચંદન હેતે કરી,
કનક થાળમાં પુજા ભાર, હરશીલ માને દીધાં માન; એકે ચીત માંડયું ધ્યાન ઇષ્ટ
દેવનો મંત્રજ ભણી, અમુલક આહુતી હોયે ધણિ, વીતી રાત ઉઝ્યો જવ દીશ;
કર ખડગ લેઈ છેદે શીશ, કમળ પુજા માને માહરી સરવે દેહ સરજ તાહારી,
પરદુઃખભંજન બચે વરત તેથી સાડ પામ્યા મરત; લેજ્યો માત ભવાની ભોગ,
સોંપી શીશ તારે સજેગ; હાથે મસ્તક છેદે જેટલે; પ્રસન થયાં માતા તેટલે,
મા કર ધાત પ્રથિવપત નાથ મામા કહી ગલ્યો હાથ. મામ માવ પ્રસનજી અમે
ઉણમ કાંઈ ન રાખો તમે. બે માતા આપે વરદાન. શુકસારીકાના સંતાન; પોપટ
ચેનાનાં બે બાળ, તેની માત બતાવો બાળ, સ શુકાના અરભક કુણ ઠામ. નીધીનદ
વોપટ કુણ ધામ; મુજને તારાં છે વિશ્વાસ, તે આવે તો પડોએ આશ. પરદુઃખભંજન

કોને કહો નવેખંડમાં નામે લહો; તે હરશીદ તારાં છે કામ, નહીતર કેમ રહે મારી હામ. વિક્રમ એક મરતે શું થશે બરદ માતાજી તારૂં જશે; કામ કે તે કદ વેઠીઓ હું તારો અનતો પોહીઓ. ન્યાં ત્યાં બરદ માગુ છું હું, મારે માથે ગાળે છે તું, વચન આપું છું સડેને હાથ, બે સાચું છે તારી સાથ. ઘણી વાર પુરે છે આશા માટે મુજને દ્રઢ વિશ્વાસ; ઉપાય કરે જમ સંકટ ટળે, બાળ સ્મારકને મળે, વાચન આપું તેના કર માંઘ, તે માટે હું આન્યો આંધ; નામ, અચીયજ માણં રાખ, દયા કરીને મુજને દાખ.

દોહરા-માત કહે મહિપત શુભા જયતપુરમાં જાઓ; ત્યાં મળશે પોપટ તુને, સેહેજે સુખીઆ થાઓ, નંદસેન નરપત ભલો, પવિત્ર તેનિ પેર; નીધી નંદન પોપટ કહયો, તે છે તેને પેર; બાળક બે મેના તણાં પડ્યાં નીર, હું બતાવું તુજને, સાંભળ વિક્રમ વિર, અરધું તરતું તું બડું, આવ્યાં જ્યારે હેક; તે મધ્યે ચારે ગયાં; જ્યાં છે સમુદ્ર બેટ, આગળ ગામ પોપટ તણું, પાછળ સમુદ્ર બેટ, શીદ કામ તારૂં થશે, જાઓ તમે ત્યાં ઠેક પગે લાગ્યો તે મહીપતી, બહુ વિધ દીધાં માન; પ્રભાત થયે પછી તે સમે, હુવામાં અંતર્યામન.

ચોપાઈ-પ્રભાત થયે જટલે, સહુ સુતાં ઉડ્યાં તેટલે; પ્રધાનને તો સોંપ્યું પાટ, ચાલ્યો આપ કહી એક વાટ. સુખ શહેઠર તણ્યુ રાજ, મયો રાય કરવા પરકાજ મુકે ગામ એક બીજી લે, નીશા પડે ત્યાં વાસો રહે. પાંચ દીવસે ગયો તે ગામ, નંદસેન રાજને કામ; પેસવા માટે ગામજ માહ વિકટ ચોકી બેઠી છે ત્યાંક. કરપત ત્યાં ઉભા તે દીશ, ચોકી વાળે નામ્યુ શીશ, દીસતા હો ભારે ભુપ, રાજ ચીન્હ સરખું છે રૂપ, શા માટે તજ્યુ છે રાજ, અહીં પધારયા તે કહો કાજ, નમર મધ્યે પેડાને કાઠ. ખટ દરવાજા છે વાટ, મોટી પોળ છે એક ત્રિશેક, તેની જોડે છે બારી એક. પોળે પેસતાં સઘળું સુખ, બારીમા મોટું છે દુઃખ હેઠો બેશીને લાંબો થાય, મહા દુઃખે બાર મા જાય; પોળે પેસતા અદકુ હેત; મુખે જાય ત્યાં હાથી સમેત; વચન એક મા રૂ મન ધરો, રડુ જાણો ત્યાં પરવરો; વિક્રમ કહે બે પાડી વાટ, ચોકી બેઠો હો શા માટે, બારી બેઠે શી છે મોટ પોળે પેસતા શાની ખોટ તેની વાત સાચી કહો તમે; વળતી ઉત્તર આપું અમે, દોહરા-ચોટીવાળા બોલીયા, પ્રારિયે પેઠે વાણ; પોળે પેઠે સુખ નથી, ખોવા પડશે પ્રાણ રાય અમારાં નગરનો, તેનો છે બહુ વાંક, ભણ્યો હોતો વાંચી જાઓ, ભીંતે લખીઆ આંક.

ચોપાઈ-રાજ બારીએ આવ્યો જ્યાં, અક્ષર ભીંતે લખ્યા ત્યાં; કાગરની બે કુખે જણ્યો અથવા નહિ જે વિશ્વા લણ્યો. કાઠી મુજ્યું મુંડણ કરે; રાંકે જાત અઘ પરવરે. ના મગ્ધ થઈ હરિયે, તે મુખે આવે બારીયે વેપાર કરો કે લીખોગામ, તે નું ત્યાં કો નવ લે નામ; એવું વાંચી પાછો વળ્યો, મોટી પોળે ચોકીને મળ્યો; અં

અક્ષર લખીયા તે ભીંત હેતે વાંચી ધારયું ચીવ. દોહા-શુરો પુરો રાજવિ રાણી
જાણે હોય; મુખે આવે પોળમાં ખાંત ન કરશે કોય, રાજ સભામાં આવજો, રાજ
કેરી બેઠ; રમવા સારે સોગંદે, જીતવા હુશે હોડ. રમત રમતાં જે જીતશે, સાફ દેખો
બેઠ, માંગા લેજો મુજ કને, તેમાં નથી સદેહ, રમતાં જે હારી જવો, કરશું એ હ-
વાલ; મનુરી કરીને રાખશું ખોદવા કાજ તળાવ, જવનો સર આટો જમો, રહે
અહીં ખારે માસ; સરોવરની માટી ખણો, મુકો ધડેને આશ. બેમાં જે રૂઢ મમે, વિ-
ચાર કરજો બેશ; જેવું જોર હોય મન વિશે, તે વાંઠે તું પેશ કાયર થઈ હારી જશે
નો યાશ મુખ, શુરા થઈ પોળે જશે, તો આગળ છે દુઃખ.

ચોપાઠ-સાંભળતાં કિરમ તેવિર, આપ રૂંદેમાં રાખી ધીર, ડાહ્યા મુકી બા-
રી જોળ, મણી પાસે જઈ પેઠો પોળ. રાય પોળે પેઠો જેટલે દુદલિ નાદ કરયો
તેટલે; વયું રાયને વેગે જાણુ, આવ્યો પંથીકો ચતુરમુખજી. ત્યાંથી શેવક બીજ
વળ્યો, એટલે પંથી તેને મળ્યાં, રૂપ જોડને ધુણ્યું શીય. રૂઢયા ઢે તરૂડયા છે ઇશ,
કોમળ જાત દીશે છે ઘણીકેમ ખોદશે માટી શર તણી, પંથી કહે તારું શું જશે,
જેમ સરજ્યું હશે તેમ થશે, એમ કરતાં આવ્યા દરબાર, દીડો પંથી રાજ કુમાર;
દેહાર જોઈને દીવાં માન, આપ્યાં આસન બેસન પાન કોણ દેશન ધરના ભુપ દીરો
છો રટીયાળુ રૂપ શા માટે મેલ્યું છે રાજ. પંથ પળાય લોકાણ કાજ, મુજ સરજ્યું
જે હોયે કાજ, શેવક થઈ કહું હું આજ; વિકરમની અહીં આણજ ફરે, અથ અમ
ત્યા કો નવ ફરે. દોહરા-પંથી કહે રાજ મુણો તારે જે હોય અરથ; જે કહો તે આ
કહું. સઉવાને સથરથ, ગામ નગરનું કામજી, અરથ સફળ શો થાય. પુર જણિ
સઉ પેળવા, લક્ષ આવે લક્ષ જાય પ્રથમ વાત તમો કરો જે મન હોયે મરજ, પતે
અમે તે મોડજી, જેહ અમારિ અરજ.

ચોપાઠ-પંથી દીસોડો ડાહરા, શા મુણ હું બોલુ તાહરા; રમો સોગંદાં મુજ
ને કોટ હુ કહુ તે પરકીને હોડ, રમતમાં જીતો જે તમો, તો મોનુ માગ્યું
આપું અમો; હારો તો મનુરી કરો. માટી ટાપલા માથે ધરો, તમ સરખો
કંઈ લક્ષ કમો, સરોવર ખોદે મુકી મોડ; તેમાં તે એક વપતા થરો, હવડાં હરીને
ત્યાં જશે, લખ્યા કરયાં એ વાતજ તણાં. વચન સ્પષ્ટ કિધાર્યાં ગણા; જોવા કમેની
અદશી મળી પ્રધાન આટે છવિસ કળી, રાજ કહે સમરવ નાહરિ તેમાં એવ વસ્તુ
તાહરિ. હાથી ઘોડા ધન પુત્રિ રાજ તેમાં એક જીત્યાને કાજ; રાજ થઈને રમતજ
કરિ, જુરે સરવે ત્યાં સભા સરિ. તે રાજમાં ડાહ્યાણ વણું. ઉપાસન છે વિરજ
તણું. તે રાજને બેસે હાથ, તજ ન શકે તેની સાથ. સામાં સોમકાં ખારે ધારિ, વીર
અવિ કે પાછો ફરિ. પોતાની ઉગારે ધાત, સામા માનિ મારે સાસાત, કળાવિકળા,
એવી થાય, મોટકો જીતી નવ જાય, મુકાવે સહુ તો ધરજ. તેનો કો નવ જાયે મરજ

રમવા બેઠો પંથી સાથા બેઠો વિર જઈ તેને હાથ, સંભારો હરસોદ્ધજ તણુ, ધરશુ
 ધ્યાન વધતાળજ તણુ; સંકટ પડેતમાર કાજ, રાખો મીન અમારી લાજ સમરતા
 આવ્યા વધતાળ જેવા કૃતાંત સરિખો કાળ; બાવન વિર તણો સરદાર, જેમાં પ્રાકમ
 અપરંપાર આવી બેઠો વિકરમ વાણુ; ન થયું કે બીજને બળુ, વિરે વધતાળ દીકો
 બેટલે, તે ત્યાં નામે નમ્યો તેટલે. હું તો છું તમારો રાંક, સમા કરો. અમારો વાંક;
 વધતાળ કહે તું માઠું કરે, પાપ તણા પગલા શીઠ ભરે તુજ પરતાપે રાજ સહુ,
 માટી ખણવા રાખ્યા બહુ; તે સડિને લાગે છે શ્રાપ, પેટ પોષણ કરેકાં પાપ હવડાં
 તો સારૂ મન અડપ રસોડે માયા મારજ પડે; ત્યારે તેનો દિધો કાલ કરજેડીને બોડો
 બોલ, હવે કામ એવાં નહી કર. મંદિર એનું પ્રિતે પરહર; મારે અને કાલજ વણો.
 ખીચડો નીત સવામણ તણો; એથી બમણું આપે જેહ, હું સમરપુ તેને દેહ. છુટકો
 તે વચનથી કીધ, વચન નથી મેં હાથે દિધ; વિર વધતાળે દીધી આશ. રહે રાજ
 વિક્રમને વાશ; ત્યાં નહિ આવે ઉંની આંચ, દહાડી ખીચડો ખાજે મણુ પાંચ; નહિ
 કરવું પડે ત્યાં પાપ, દુખિયો થઈ નહિ દે કો શ્રાપ. વિરને એ રાતે ક્ય કર્યો તેણે
 તે રાજ પરહર્યો, વાતો વાતો કરે બે મનને ઝમે, બે જણ બેઠો બાજ રમે, વિક્રમ
 આમળ જીતીને જાય; નથી સુઠખાધી કોનીમાય; જીત્યો આપકારિને ઠાઠ કાચી રા
 ખી તેની આઠ, વિર તણું જે ભાગ્યું જેર, ત્યારે તેને કીધો ચાર. અચરત વાન જુવે
 સુદે કા, હાર્યો રાજ પડિયો શોક; જેતામાં જે ઝાખો થયો હાથખંભેરિ બેશીરહ્યો
 પંથી કહે શો કર્યો વિચાર, રમત રમો તમે બીજવાર, જીતે હા પાછો દેશશું. હારે
 વરત બીજ લાશશું, એવિ વાતતો સહુને ગમે, હાર્યો જીવારી બમણુ રમે; માંડ્યો કા
 તે પાછો ફાર, રમત હતી તે ભરિ કરિ. રમત રાણા રાચો તણિ, હું શ પલક જુએ
 છે ધણિ, પંથીની ત્યાંહાં પુરણ થઈ, કાચી આઠરા જાતી રમી, હાર્યો તે નરપત
 નીરધાર, નિયું બેઠ રહ્યો તે ઠાર, પંથી કહે મન શોકજ છાંડ, રમત ઝમે તો
 ત્રીજ માંડ; ત્યારે તે હસ્યો રાજન, કર્યું રમવાને ત્રીજુ મન; જઈ પ્રધાને સાદ્યો
 હાથ. બેઠ્યો પોતે રાજની સાથ. ગોહેગાન વડો મોટો દેવ છાંડી રમત કરોતે શેવ;
 દેવાંશી દીસે પુતણ, ભાગ્ય આપણે આવી મળ્યું. માટે એ કહે તે કરો, વચન એહનુ
 મુસ્તક ધરો તે વચન સહુને ગમ્યું, પ્રણામકરી સહુ પાથે નમ્યું, અમ સેવક આજ્ઞા
 દિજીએ, પંચાગ્રત ભોજન કીજીયે; પંથી કહે નહી માફ કામ, જેવા દે ભાઈતાદગામ
 સારી વસ્તુ બે ઉતારે દેશ, તેમ, બે જીત્યા તે લેશ; અમ કહીને ત્યાંથી જાય, પ્રાણ-
 જ એક ત્યાં ભેગો થાય પોતે દેખાડે એક વળગી હાથ, સારી વાત કરે તે સાથ, બેચાં
 રથ હાથી ઘોડલા બેચા ઘાટ ઉપર બેડલા. બેજુ રાજ સરવે સમેત, દીકો પોપટ
 વળ્યું હેત; આમણુ દેખાડે પુર માંહ, આવ્યા છે સરોવર જ્યાંહ, દશ હજારતે માટી
 ખણે. હારો ઝયો ઉમંગે ધણે, સડોમળ રાજકુમાર, દુખે કરિ ઉપાડે ભારત્યાં જઈ

ઉભા વિકરમ ભુખ;દીઠું અત્રોદીક તેનુ રૂપ;દીઠે છે દેવતામ્ અંશ. જેવો વિકરમ રાજનો વંશ, સહુકો ભાર નાંખીને દીધ, સ્તુતી કર બે બેડી કિંધ;અમો આવ્યાતા કરીને કોડ; હારયા છું સહુ મરતાં હોય તે દહાડાના માટી ખુણુ;સત વાત તમ અખળ ભણું; સહુકોતે ધેર જુવે વાટ, અમે દુઃખ વરૂં તે માટ.જે આવે આણેકાર, ફરી નથી નીસરતાં ખહાર, હારયા તેનો કમ આવિયે, ખગર તે કમ કહાવિએ. આટલામાં એક જીત્યા તમો સડોકો આશ કરજી અમો. ઘર ખહાર તમો હે જશે, મન વાંછીત લેઈ સુખીયા થશે;અમો શહુ માથે માથું તમ પાસ;વિક્રમસેન નિરાખું આશ, પરદુઃખભજન એને ટેક. બ્રાહ્મણે સરન્યો છે એક; કાને સુણિ કિરતિ તે તે તણિ. દોઢો નથી ઊઝેણિ ધણિ. પુઠં સહુ વખાણે લોક,શાળે હશે કે જીઠું; તમો ત્યાં સુધી પરવરો,ઉઝેણિપતને બહુજ કરો, તેણિ દુખ અમારૂં જશે. પછી પુન્ય તે મને થશે એવું સાંભળિ વિક્રમ હરશે, બોલ સહુ કાને મન વસ્યો, વિક્રમ કહે સહુ સાંભળો તમો, વિક્રમને મેળાવશુ અમો સડોનેહું ને મુકાવિશ આપ જીઠું બોલેસહુ વિધ પાપ; કર છુટકો ઘડી એકમાં; વિક્રમસેન તેડુ ટટમાં, ખરડક બોલો હુ તે એક તો બોલે કરિ વિવેક; બોલ્યો તે મરડીને મુખ, વાતે સુણિ લાગે છે દુખ. વિક્રમ થઈ પોતે આવિયો દયાળુ બણિ ભાવિયો વાટ, વેગળિ ઉઝેણિ પડિ ભાઈ તેડી આવશે આ ઘડિ, શડિ મળિ તેને વારિયો, આ ડાપણુ શારૂહારિયો; આવ્યા છો તો સુખિયા થાઓ શાને અહીયાં ગોથા ખાઓ.

દોહરા-વિક્રમ કહે ગોવિંદને જેહ ગમે તે થાય; એક કહી પાછો વાળ્યો આવ્યો રાજસભાય, ત્યાં દેહેર સુલક્ષણાતું કિધુ જઈ પુજન ધ્રુપ દિપ અતીઆરતિ. નિરખિ બેયું મન. બ્રાહ્મણુ કર બેડાવ્યા હુતો નિજ સાથ; દક્ષણાતો વિક્રમ કહે, જળમુકું તમ હાથ. પંડિત કહે પથિ મુણે, કહો સાચુ આ કામ દક્ષણા વળતી માગીએ, કહો તમારું કામ. શીશ સ્થાનક જીઠું કહી મુજમાં રહયાતું પાપ. ઓળખ્યા પછી મા-મથું, મનમાં ગમતું આપ.

ચોપાઈ-પંથિ કહે પુછોછો તમો, તમથું સાચું બોલું અમો, કો આગળ નવ કહેશો વાત, ગામ નામ કહું મારિ જાત. સેવક છું હું હરસીક તણે! ગોબ્રાહ્મણુનું નેહજ ધણે. વિરજીત વિક્રમ મુજ નામ. ઉજલુનમર મુજ માળવ ગામ, કર એક ઇશ્વરનિ આશ. બ્રાહ્મણુ જન કરો હું દાસ; સુણતાં બ્રાહ્મણુ હરખિયો, નેહજ નર-પત નરખિયો મહારાજ દક્ષણા આપો તમો; હવડાં નહી લગ્યે અમો, વાળાવા આવું તમ સાથ. તવ માગીશ જળ મુકો હાથ, મુકયું હાથ બ્રાહ્મણુને નિર, આવ્યો સભામાં વિક્રમવિર; તેહ ગામનો બોલ્યો રાય, ભરિ સભામાં લાગ્યો પાય કણુલ જીવ વસ્ત જે બે કિલએ, ફરમાવો તેતો દિલએ, સમ્રથ મારિ જે ધણિ. બે વસના તમો છો ધણિ જે મમે તે માગી લીલએ, તે અમે લમને દિલએ દોહરા-ત્યારે ચ-

થી જોલિયો. નથી બેઠતો મરથ નિધી નંદન પોપટ તણે માહર છે એક આરથ, ખોદે સરોવર અતી ધણાં હારયા છે જે હોડ તે માગ્ય આપો મુને, અધીખાનુંહોડ આ એ વસ્ત આપો મુને. નહિ બીજાનું કામ. રાજ રિદ્ધ થેર જોખવો,કો નથી લેતું નામ, સભા સહુ અચરત થઈ ધન ધન બુધએ સાર, દિસે છે વિઠ્ઠલ થકી, બજિ-ઓ એ દાતાર, આપણ એવું બાણતા નથી ચિકમનિ બેડ, પાંચમાં દિસે ધણાં, જેપુરે મન કોડ. કોઈ કહે એ દેવછે, કોઈ કહે એ સિધ;કોઈ કહે દાતાર છે,તે વિષુ નહિ નવનિદ્ધ મુખા શરવ મુકાવિયા, લણું ન લાગી વાર;ધેર વળાવ્યા સરવઘ, દીડા દય હજાર,તે સહુકો વાણિ વટે,નહિ બીજાનું કામ,અચીયળ તેજ નિતે તપો, વીકમાણત તુજ નામ. તમે ગમે તો માનજે, આશીશ દેઈ આપ;નામ થજે નવખંડ માલખેણી પરતાપ;તુજશુભનદેહવટ જજે, નિતકરજે પરકામ, શલવારતા ચાલજે, પરદુખભજન નામ.યોપાધ-તે રાહિકાનેઆજ્ઞા દીધ,નિધી નંદનપોતે લીધ,પોતેપંથ લેછે જેટલે,કડિતકએકયથું તેટલે;ત્રીપ મથોપોતાને ધેર,સ્ત્રિ આમળકદિ માંડિ ધેર પંથી આવ્યોબણે શહુ,અધી પડયા મુકાવ્યા બહુ.તે પોતેવીક્રમ રાજન,તે કો વાત ન બળે અન્ય,મેં શહ દિધાં માટે કહું;તે મેં મારા મનનાં લણું,લક્ષણાનું જળ મુ-કયું હાય,હતો જમ્મસતેનિ સાથ;તું ને શિખાયણ દેઉ;મુએ પાસેમાગી લેઉ;આપણુ કરમ કરે જ્યાહર,એ મળીયોમારગ ત્યારે;એવું મુણતે હરખીશતિ,એ પુન્યવંતછે પુથ્વીપતી.તેનું બેકરીએ હરશન,તો મનવણું થાયેપ્રશન, એમ કહિનેસ્ત્રિ ભરવાર બેઉજણુઆવ્યા રાજદવાર,કરં રાયનેવેગે બણુ,ખાઉ વધાર્ધ આપો લહાણુદેવાંશિ દીસે રૂપ,મથ્વીપતં રાયવિક્રમ ભુપ,માટેએને પાગે લાગ,મન વાંછીત ગમે તે આ મ આવ્યાહાય અબણયા જશે.પછી સોયનાદિલમાં થશે એમમુણતાં હરખ્યા સહિ મન,માંડયા બેસવા શિદ્ધશન;બણુંછુ કંઈ પરકામે આપ એકલાનિકળ્યા બારણે, મુજનઓશીંગલ કીલએ,કન્યા એકમાદરી લીલએ;પરદુખભજન છોજનામ,કરો સર્વથા મારં કામ.દોહરા-વીકમ કહે વરં નહિહુતો કોઈનિ સાથ,કહાય મુજ ખાંડુ વરે,કાલ મુજ હાય.વચન ઉવખે માહરં, વણુ થુલે વેઆય;દેલ આપે નિજ તાતને તે મદિ સ્ત્રિ થાય.

યોપાધ-કન્યાએ કિધો મુભ;બોલ,પરિયાં સાતનો દિયો કોલ;તમન નિરધાયું હેતે કરિ,કુળ આચારે કન્યા વરિ,ને શોખાનો ન લહું પાર,વિખાણુ કરતાં લાગે વાર,પોપટને લીધોહાયનાં, દિધાં પાન સડેક સાપમાં.શીશ મામીવળે જેટલે,વાડવ પા સ આવ્યો તટલે આપ દક્ષણારાજ મુજતનિ,મુજનેતો આચારે કણિ,દલીદ્રડીઆ દુખજ કાપ,મનમા ચીતવ્યું હોય તે આપરામ કહે જે માગ તું, સત કરને આપું હું હુંસ હમ્મમાં હોયે જેહ, મારા સમ ચામને તું વેહ, તેમાં જુહં બોલે વાણ, તો આદનિ તુજને આણુ તેમાં બેહુરિસજ કર,તો મારા સમ માથે બરં,દોહરા-ત્યારે

બ્રાહ્મણ બોલીથી માથે નહીં વેહેવાદ; જશ જુગમાં બેચા મરે, લોભ તણા નહીં પાર નાંખ્યા તમો, લાલચ અઢકી થાયનદીએ પાની જેટલું, તે બધું પીવાય. અમો હવડાં મામશુ; આણિ અઢકું હેત ધન હાથીને ઘોડલા, રાણી સીદસમેત હુંશ મારે મન એ-ટલી, પણ તે કેમ કહેવાય; મન ગમતું આપો તમો, જે મન ઇચ્છા થાય, જળ સીતુ ઝારિ થકી, મેલ્યુ બ્રાહ્મણ હાથ; પોપટ વિષુ સંમર પીયું; સમદ સવળી સાથ. કૃષ્ણ પંજી સરવ કર્યું, શાના સહીત તે નામ, ત્રાંબા ન પત્રે લખિ. આપ્યાં વિસજ ગામ એના બુણજે. કહી શકે, મનનિ મુખનિ વાત, વચન બાંધી વનિતા ગઈ, તે સાથે સાક્ષા ત. તેહ ગામનેરાણ્યો. પેટ નથી-ત્યાંપુત્ર ધરજ માઈ બ્રાહ્મણ રહયો, ભોગવવા ધરસુત.

ચોપાઈ-પોપટ રાજગજને પરવરે, વાડે બતાવાતો કરે, શા કામેઆવ્યા મહારાજ શું ધારિને મનમાં કાજ. સરવ માલ બ્રાહ્મણને દીધ. મુજને કેમ સંગાથે લીધ; વિ-કરમ કહે સાંભળરે વર, પોપટ તામરો તાત. ધીરતે તારા ઉચાટજ કરે, વિજેત્ર મા નિરચે મરે; તેને હેત મેનાં શુ બધા બચ્યા ચાર તે મેના તણાં; તણિએ મુખ કર્યું છે તાજ, મંજા બતો મરવા કાજ; તેનું બણ તે મુજને મળ્યું, ત્યાંથી દુખમે જણનું ટળ્યું. તેનો બોલ મેં ઘીધો બધો. વાયદો વિસ દીવસજ તણે, ત્યાંથી આવ્યા હેતે કરિ, તુજને દીઠે આંખજ કરિ, ચાર બચ્યા છે શમુદ્ર બેટ, ત્યાં બહુ છે મારે ઠેઠ. બચ્યા ચાર છ તુંબી માંહ, જેમ તેમ કરી બહુ છે ત્યાંહ; તે વિષમ ધણિએ વાટ, તેના મનમાં છે ઉચાટ; રાજરિધિ કરિ છે તાજ તો આવ્યો તમારે કાજ. પોપટ એવું સાંભળ્યું; મન રાજ સંગામે મળ્યું; ધન વીકમ ધન તારનામ, તુજચીણ કોણ કરે પરાકામ. મુજ માટે આવ્યાછો તમો, તો બચ્યા લઈ આવું અમો; અહીં સ્થાનક સ્થિર થઈને રહો. એહકામ શેવકને કહો. રાજાએ દીધું એધાણ, ઉડ્યો પોપટ ચતુર મુબળ; પ ખના ધણીને શી છે વાર; ચયો બેટ સમુદ્રનેકાર, તુંબીપાત્ર લીધું આંચમાં, આવ્યો પાછો ઘડી પાંચમણ; સુખ્યાં આવી નરપતને હાથ, પંથ પળ્યા બહુ તે સાથ હરખ હેતને ઉલટ ભેર, આવ્યો પોતપોતાને ઘેર; પંદર દીવશે પોહોતીઆશ આવાં મેના પોપટ પાસ એભણીઆં બચ્યા લીજયેવીજેમનો મેળો કીજયે. તેણે તંદિધી આશીશ, જીવે રાજ કોડ વરિશ. તેતો અમને રડું કર્યું, સુત દેખીને હધડુ કર્યું, તેથી લક્ષ બહુ પુન્ય થજે, તાર દુખ તે દેહવટ જજે પાંચરા કરાવ્યા કતકજ તણાં, હીરા રત્ન જડાવ્યાં ઘણાં સહુકો રાખ્યાતેણિ તીર અમરત મેવા ફળને નીર વિજેગભા-અયો છે તે તેણે, મેળો થયો તે હરખજ ઘણા, ને પ્રાણીને પમાડ્યાં સુખ, ટળ્યાં મહા હુખીયાનાં દુખ એવાં, કીવાં લાખ કરોડ, સંક્ષેપે કહું કરજેડ, કહે પુતળી ભોજ સુ-બણ સાંભળ રાજ જેડી પ્રાણ. મુડમાં મુડાં હોય જેમ, સંક્ષેપે કહ્યું મેં તેમ એવા ધાઓતો ધરજે થાય, નહીં તો હવડાં કહેજે નાય. જો થયો હોય વીકરમ પળે જેતી વશસ્ત્રે રાજ કેમ લખે તેનું જે પ્રાણજ ચરીત્ર ધર્મીત ફીટી થાય પવોત.

દોહરા—એ ચરિત્ર જે સાંભળે, મન થઈને પ્રસન્ન; પુન્ય આંદ્રાયણ વ્રતનું, રેવાનું
હરશન; એક અક્ષર એક પદ તણો, મુણે શીખેને ગાય; વિજેગભાગે તેહનો, આશા પુર
ણ થાય. મુરખ વિદ્યા પામશે, નીરધન પામે ધન; કુંવારો કન્યા પામશે, વંઝા પામે
તન. એમ કહીને પુતળી; અંતરીક્ષ ઉડી જાય; વિક્રમ સરખો જે થશે, ધરે સીંહાસ
ન પાય. ગાયશીખે ને સાંભળે, પોએ મનની આશ; ખેડી કર બેડી વીનવે, શામળ
હરીનો દાસ; શ્રોતા વક્તા સમજતા, કહે કવીતા કર બેડ; શામળભટ્ટ કહે બોલબે,
જે જે શ્રી રણુછોડ.

વારતા ૨૧ સ્ત્રી ચારિત્રની.

શીલવંતી નામનિ ઓગણત્રીસમી પુતળી બોલેછે તેવારતા રાજ ભાજ સાંભળેછે.

શ્રીગણેશાયનમઃ શ્રીસારદા નમઃ ચોપાઈ—શ્રી વિદ્યા સાચી સરસ્વતી, માતાજી
આપો મહામતી; અધીક મનની પુરો આશ, કરો માત રસનાએ વા, દીજે મુને
મનોહર મત, શુભ અક્ષર હોલાવો સત; એક સમે ધારાપત, ધીર, ભોજરાજ નર
યત ગુણ વીર. ફલ મોટા રૂઠો દાતાર, ભુપત ભાગ્યનિધી. ભંડાર; તેને સીંહાસન શુધ
કર્યું, આસન ખેસવા મનડું ધર્યું. કર્યાં પુન્ય દીધાં બહુ દાન, માગણ જન પામ્યા
બહુ માન; હરીહર સાથે બેડ્યા હાથ, સ્પર્શ કરે સીંહાસન સાથ. જમણા પાગ ધરે
જેટલે, શીલવંતી બોલી તેટલે; રખે રાય પરડે તું પાય આશન બેઠે સુખ નહી થાય.
એ આશન છે ઈર્દ્રિં તણું, અમુલ્યે તેજ પરાક્રમ ઘણું; તે સરખો સત્યવાદ થાય, તે
શીંહાસન પરડે પાય. પુરવતી કહે સાંભળ પુતળી વદો વીખાણુ; વીક્રમના વળી;
કેવાં પુન્ય ને કેવાં દાન, માગણ કેવ પામ્યા માન કેવા પ્રાક્રમ કેવો ધરમ, કેવાં કેવાં
કિધાં કરમ; કેવાં તેણે સંકટ પરહર્યાં, કેવાં કામ પરમારથ કર્યાં. કેવો થાઉં તો
પગજ ધરું, નહિ તો એની પુજ કરું. ભોજ પ્રને કહેછે ભામની, નથી જનમ્યો કોઈ
કામની. ઉજેણી નગરીયો ભુપ, વિક્રમસેન તો અતી અનુપ; શુભ ઉજેણી નગરી
સાર, નવ તેરી ભેજન વીસ્તાર; દેવજસ્થળ દેવી ભુદામ; માતાં હરસીદ નામ મહા-
કાળેશ્વર બાણીતો જતી રૂડી કરમની રેખા રતી, ગાંધરવ મશાણુ છે જ્યાંહ, વસે
સીધ ચોરાશી ત્યાંહ, ક્ષીપ્રાત્રક ગુણવંતી ગંગ, સકળ તીરથ એ શોભા સંગ. વધકુંડ
પુરી એવો છે વાસ, તેજ પુંજ લક્ષ તીલ વીલાસ; ભાર અદાર સદાએ રૂળે, મનવાં
છીતકળ માગ્યા મળે. સહુ કોનિ સતવાદી દેહ, મોહોના માગ્યા વરસે મેહ વશીષ્ઠ
જેવા રૂડારૂખી સકળ લોક સાચા છે સુખી. કોટી રાજ શાહુકારી ધ્વજ, ધરમતણી
ધણે ઘેર ધજ; સદાવ્રત ભુગતે બેડલા ઘડ બાણે લંકાટોડલા. ત્યાં આણુ વિક્રમની
ફેર, સાંભળતા પરસંકિટ હરે; ધીરવર માહરાધક હોય, મહીમા કળી શકે નહી કોય.

લઘુ લવની વીધા કરે, એક ઘડીમાં અવની રરે; પરકાયા બળે પરવેશ. છપ્પદેવ તણે ઉપદેશ, પંચ ડંડના છત્યા છત્ર, બેતી કરમ લખાણે પત્ર; સવાલકા હેતે હાથિઆ, ભારે બીડ ભુજ ભાથીઆ. પાંસઠલાખ સાર છે તુરી, હિસજીવિત પુરણ પાખરી; એક છત્ર એક ચક્રે આણુ, ભરતખંડ નરપત પ્રમાણુ ભાગ્યશાળી ભારે લડ ભુપ, ઈંદ્ર ઉપર રાજસ ગુણ રૂપ; પંચાસ લક્ષમી શોભીત શુત્ર, વીક્રમ ચરીત્ર પ્રાકમી પુત્ર. બત્રીસ લક્ષણુ સુબળુ, પ્રાકમ પંચકરે પ્રમાણુ. સોળ કળા સંપુરણુ શાર, દેવાંશી કાહાવે દાતાર. ચઉદ વિધા ગુણુ આહો કવીત. કળા બોહોતેર રાજસ ગુણુ રીત. આઠમો અરણુવ પાંચમો વેદ, તેરમો રવી ભારથ ગુણુ બેદ, સપુત માહે શીરોમણી શેવ, દેવરૂપે દેવાંશી દેવ, સત્ય હરીચંદ્ર દાને રણુ, યુધિષ્ઠર જેવા અશરણુશરણુ; પંચાયણ પારખીયો પુર. નક્ષત્રવત નારાયણુ નુર; ચંદ્રવત આતુર અહાય, પરધબાહુ કંચનવત કાર. વિકરમ ચરીત્ર નરપત નિજ નામ. ગુણુવંત કીધું જેણે ગામ; ચરીત્ર દેખાડ્યાં જેણે તાતને, ગુણુ ઓશીગલ થયો માતને. વીક્રમથી જશ સાધ્યો વેવ, ભુપતન મન ભાર્યો બેદ; સુત દેખીને રિજ્યો રાય, અતીશે આનંદ અંમ ન માહ.

દોહરા—સુત દેખીને હરખીઓ, પુરણુ પુન્ય પવીત્ર; સવાઈ વીકરમાજીતથી વીખાણા વીકરમ ચરીત્રા ચરીત્ર બેતા ચતુર નર, આપ વીચારધું મન પડે વજડાવ્યો પુર વીખે, રીક થકી રાજન આજ થકી કોઈ નગ્રમાં સ્ત્રી ચરીત્ર કહે નામ; વખાણુ ચરી ત્રવનીતા તણા. ડુંડુ તેનો ઠામ. નરી ચરીત્ર નીરખણ કર્યુ પુરૂષ ચરીત્ર પ્રમાણુ; આજ થકી સહુકો કહે, વીક્રમચરિત્ર વખાણુ વીકરમચરિત્ર સહિથી વડુ, અવર વડુ નહિ કોય; વીકરમ ચરીત્ર થકી વધે, તે જન સ્કટે હોય રૂપે રંગે ડહાપણુ, લખવે ભણવે બ્રાંતુ ડિંચ નીચ કે રાય રંક. આવી મળે એકાંત ડહાપણુ પોતાનું દાખવે, ચરીત્ર કરે જન જેહ, વાદ કરે બુઠો પડે; તો તે બોશે દેહ. નીંદે તે માર્યો જશે, હવડાં ખેશે પ્રાણુ; વીકરમચરીત્ર સહુથી વડુ પંચ કરે પ્રમાણુ બીશે માંકો અમ થકી. અધી પતી દેખી આપ; સામાર્ય હોય ને કહે નહી. તો પ્રહલ્યાદીક પાપ. ડુડી દેશ ઉજેણુમાં, કરે ચઉટેને ચોક, તનયા ત્રિલોચન શેઠી, બેઠી ગુણુવંત ગોખ; ભાર વરસ બુધ આગળી, શોળ કળા શુભ રૂપ, અલખતવીત અરભકી. અકલ ધણિ અનુપ ચઉદ વિધા ચોસઠ કળા, ચોરાસી આશન; ભોમ ભેગ ભરપુરતા, માન-મોટે મન, એકે ઉણમ નહી એહને, ત્રિયા માંહે ધણો તોર, વિકરમ. ચરીત્ર વીસ લાખને જીતે એટલું બેર, પદમનીધિ પચાસ ગુણુ, ચીત્રેણીથી લક્ષ ચાર, કામનિમાં ગુણુ કોટીધા વનીતાનો વહેવાર. દાતા ગુણુ ઘાહ ધણું ચતુરા ચતુર સુબળુ; પ્રેમલ પાસી ભતક સમો, મનની ભત મેહેરાણુ. સત દાશિ સાથે રમે. હાડ જીતની હોડ; સેત્રંજ મંજુકો સોમઠાંક દ્રવ જેવી કોડ, ડુંડી ફરતીતી દેસમાં, મેહેલ તળેથી બ્યહા રમતી રામા ગોખમાં, ડુંડી સાંભળી ત્યાંહ ગોખે ગાવ કાદી બુવે, આલ માંહે બેમ

ચંદ્ર; દાખી વાત ડુંડી તણી માનની બોલી મન. બોલી બાળા બાળકી, બેવાસ-
રખી બત્ર; શ્રી ચરીત્રને આગળે વિક્રમ ચરીત્ર કોણ માત્ર. સમુદ્ર આગળ જેમ બા-
અડું, કચન આગળ કાય; ચંદ્ર આગળ તારો તપે, તે વત એતો તાછ, આટલાદિન
ચડી બાળુતા, જે ડાહયોછે વીકરમવિર; આજ પ્રમાણુ પારખું. બોયું નામનું નિર.
ડહાપણુ ગમાવ્યું દેહનું; વીધામાં ઊડી વાટ, વિકરમ ચરીત્ર વખાણિયું, શાણો તે
શા માટ. ફેરે ભુંડા ભુપતી, એ શું કીધું કામ; ચતુર તને સહુ બાળું. તે તો
બોયું નામ રાખ ઉરાડી રાજમાં, ડાહાપણે તાણું દીધ ભણતર ભોંયમાં દાટીયું,
કામ એવું શું કીધ. ભાર બોયો ભરતખંડમાં, ગુણ ગુમાવ્યા ગામ, પાણી બોયુ પ-
રીપાતણું બોળ્યું બાપનું નામ. શ્રી ચરીત્ર મહે શાસ્ત્રમાં, વેદ પુરાણેલેખ; વીકરમ
ચરીત્ર વખાણિયું, રૂડી રીત નહીરેખ. છપ્પો-કચન આગળ, કથિરચીર આગળ જેમ
ચીંદર; પૃથ્વી; આગળ જેમ પરઠ. અરણ આગળ જેમ છીદર, પુન્ય આગળ જેમ
પાપ; સાચ આગળ જેમ ભુઠો; ભગવાન આગળ જેમ ભુત. રાહુ આગળ જેમ રૂડો
બ્રાહ્મણ આગળ ભરોડો જેમ, મહારાજ આગળ માંકડું. શ્રીચરીત્ર આગળ વીકરમ
ચરીત્ર, તેહ બીચારું રાંકડું. ચોપાઈ-ડુંડીવાળો તેડો ત્યાંહ, બેડી બોયે મહોલમાં
છે જ્યાંહ; પોતે મનમાં બાળ્યું જયા, કહી ડુંડી વાળાનેકથી; થીકથીક ડાહાપણુ નર
પત તણું, પીતા પુત્રને વગોવે ઘણું, પોતે પોતાનું બોયું નીર. હારચુ સકળ વીધાનુ
હાર, શ્રીચરીત્ર મહોદ્દું સરવથી, તેને નીરબળ કહેછે કથી. તારા રાચને બાણ કર
જઈ, કહે કામનીએ વાતજ કહિ, મે કહું તે નવ કહે આપ, સીહત્યાનું તુજને પાપ
છપ્પો-કરોડ આગળ જેમ એક, પુરા આગળ જેમ આધા; હસ્તી આમળ જેમ હર
ણ. ગોડા આમળ જેમ મધ્વી, રાજ આમળ રંક. લાક આમળ મેહેવાસી હરણ
સક્ષમી આમળ અસછ, રાણીને આમળ દાસી; વિકરમ આમળ વરતીયા, અહંકર
એવો આણુજ; સપુત આમળ કપુત જેમ કામની કહે તમે બાળુજે.

ચોપાઈ-ડુંડીવાળને વાધી રીસ, પગની જનાળા લાગી શીથ; બોલબાણુ રૂંદેમાં
વાગીયું, ભાવ ડુંડી ભાગી નાખિયું, ફાટયા વસ્ત્રને ચોળી છાર, મુખ થકી કરતો
પોહાર. જટા તોડવા બાંધે ઘણું, તોલમાં દુખ નાવે તે તણું. રૂંદે સાથ કરતોબહુ
રિશ, કુટે હાથે હાથુને શીશ, ભરી સભા છે વિકરમરાય. બુદ્ધમ કરતો તેતો બાચ
પાંચમે વેદ સતરમી કળા, તેજશ લક્ષણ ભાવે ભલા, તે રમંધને નેર મોરવી, અર
ણુવ આઠમે કહેછે કવી મહારાજ મહેરોડા મહેરાણુ. જટીયાં રૂંદારીકીધું બાણુબ્યાં
બેડો ઉજેણી ઘણી, નાંખી રેણુકા માથે ધણિ મુરખમીત્ર વેરી બાણુવો; તેને ડાહયો
નવ માનવો; નવ હબ્બર બેડા નરપતી છ હબ્બર બેડે છત્રપતી મુગટધર મડળ છ
બ્યાંહ, ડુંડીવાળો આવ્યો ત્યાંહ; રેણુ માથે ધાલેને રૂંદે. તેનું કહિતક બુખતે બુએ
પુછેછે ત્યાં પ્રથવીપત કહે બાઈ વારી શ્રી ચત, કોણે દુષ્ટો, કોણુ દીધ આળ, કોને

તને ચડાવી આળ, શી એવડી થઈ છે હાણુ, કેટલા તારા બુડ્યા વહાણુ, કોણે તારું
 હુટયું ધન; તેનું અમો મનાવું મન; ત્યારે તે દુખીયો બોલીયો, મન તણે પડે
 બોલીયો. દેશ માંહે ડેરા દીઓ, કોઈએ કાંઈ નવ ઉત્તર કહેયો; જગત બધું મેં
 કીધું જાણુ. વિકરમ શેનાના કર્યા વખાણુ કહ્યા પડીત રાયને રાંક, સહુકોએ વ-
 ખાણુનું આંક; નાના મોટા સઘી નરને નાર શઉકો વખાણે રાજકુમાર. સારો સારો
 ધન કહયું મારૂં મનતો શીતલ થયું ત્રીલોચન નામે એક શેઠ; તેને ધેરથી ઉઠવેઠ
 શેઠ તણિ પુતરી મુજ સાથ હઠ કરી દેખાડયો હાથ કર્યો કર દેધ તે હશી, મોટમ
 તારી નવ રાખી કરી; વનિતાએ કાઢ્યો વાંક, અતીશે વાલ્યો આડો આંક
 રાયશું વાદ કર્યો બહુ રંક, કંઈ એક દીયો જોઈએ ડંડ, તુચ્છ વાત તે તમને
 કરે, ધન મદ જોખન મનમાં ધરે. જોખન મધનોએને જોર, ત્રીયા ત્યાં રાખેબહુ તો
 ન; રાજને કહ્યું રાંકડું, મહીપત તમને કહ્યું માંકડું. ખાધિ અઠકી એની એ ખાંડ,
 રાય થકી જીતે એ રાંડ; ગજ સિંહ શીયાળ કહ્યા એકજ હકો તમે એનોઅહંકાર
 ભુપત ત્યારે તમારો શા ભાર; એને શીક્ષા નહી દો તમો. તો હયા આપીશું અમો
 કહેતાં જીલ તુટે માહરી, દીધી ગાળો જીગતે જાહરિ; રીઝયો સાંભળતામાં રાય; કડું
 કુંવરને એ કન્યાય; કામની ચરીત્ર કરેછે કેમ, તેનું પારખું જોવું તેમ, દુઠિદેરવિ
 જે કારણે, બુદ્ધિસાગર તેડુ બારણે, કુંડીવાળાને દઈ ધીર, આપ્યું પાનને પાયું નીર
 તમો રળીઆત થશે તે કડું આપ્યું ધન તેનું ધર ભરયું. વાત ઉરમાં મહીપતે વરી
 પુરમાં વાત વિસારે પડી; એહ જોણુ ઉજોણુને થયું, કામનીએ વચનજ કહયું. ધેર
 ધેરને બારોબાર વાર વાત કરે સહુ નરને નાર; શાબાશ વનીતાએ કીધો વાદ, નર
 પતીનો ઉતરયો નાદ. મહિપત થયો તો મોટે મુલ, ડેડી નાંખી એતિપુલ; નારેસઉનું
 વધારયું નિર, વગોવ્યો એણે વીકરમ વીર, નીશ ચરચાએ નરપત કરે, કોડે લોક
 એ વાતો કરે, બીજી કોઈ કરે નહી વાત, જીવતીની વખાણે જાત; તેમ તેમ રાજ
 હરખે ધણું તોલ જોઉ છું તરૂણીતણું; સરવ સાંભળે રાજ તેહ, તેમતેમ નરપતને
 અઠકો નેહ. અધિપતિ કહે કાંઈ કડું ઉપાય, જીવતી પારખુ કેમ જોવાય; નગરશેઠની
 એ દીકરી મહાજોખનને ગરવે ભરી, ગુણ ફેલાવ્યો બાધે ગામ, માનવીનું વધું છે
 માન, ઉપાય એક એનો કીજએ, પારખું પાર એનું લીજએ દાવેદાવો જનવલહે
 વચને વચન પાછું નવ કહે; તેનો પીત્રી વાળે પડ. બેસે દોપ તેને શાર દંડ, ગુણ
 ઓશીયળ જે નવ થાય, તેતો પાડે જઈ નરનજ માંહ,

દોહરો-સભા ભરી સીંહાસને, એકોનરપત નેટ; એટલે આવ્યો ઉજોણુનોસલામ
 કરવા શેઠ. પીતા તે પ્રમદા તણો, ત્રીલોચન માંહેતોલ; તે મનમાં જાણે સઉ, જે એ
 ડી બોલાબોલ માન દીધો ધણા મહિપતી; પ્રીતેઆપ્યા માન; હાલી મુહાલી મુસદ્દિ
 ત્રોહો વીધ મેહેલ્યા તાન. આસન આપ્યું અધીપતે જીગતે જણિતોજતા; ન પુછી વ

પટંતરે, મહિમા રાખી મન શી પ્રજા છે શેડજી, શી છે વણજ વેપાર; મુખ દુખ શહેરમાં, કશો વિસ્તારી આ વાર, શેડ સમજ્યો સરવથા; બોલી છે કુંવરી બોલ; કેહેવી મન શીપોતા તણિ, તનયાનું રાખી તોલ, રાજ પ્રતાપે રાજ છે, નડતમ છે નવ નીધ; મુખ સંપત સરવે ધણિ વખાણુ ધણા વિધવીધ. રાજ રામની લક્ષ ધણુ; રૂડું-વિકરમનું રાજ, ચોરી ચાડીજીડું નહી, જાણો તનથી તાજ, અજ્ઞવ્યાધ એક નગરમાં. રમે રાયને રંક, કોઠ કોઠને દુભે નહી, વાળ્યો-આડો અંક પ્રજા વહાલી પુત્રથી. ધરથી વહાલું ગામ, મુખ તણું શું પુછવું, દુખ તણું નહીં નામ. પુત્રી એક પરીવારમાં, લાડ વેલા કરે કરમ; જેમ તેમ બોલે બેખમાં, શાન ન આણે શરમ મોહોટે યડાવીતની, મા ઓછામાંહે આજ; વણ સમજ્યું વનીતા વડે, લેશ ધરે નહિ લાજ રાજદારના છોકરાં; રૂડાં કરમના રાજ; રૂડા બોલ બોલેમુખે, લાખ ધણી હોયે લાજ કરમ હિણુ જેવાં કરાં વણીક જાતના વાંક; બુદ્ધિ હોણુ બેકયાંબકે રંક તણે ધેર રાંક રીધ આકારે રૂપ છે. કરમ અનુસારે બુદ્ધ; વિદ્યાઅનુસારે વીવેક વાર. શેવા અનુસારે શુદ્ધ. દીધાં એવાં પામીએ, ગરથ ધરણી ધરમુત્ર, પણ ભાવે સભ્યે કદિ; પાકેમી પુત્ર.

છપ્પો-આપી જેમ બ્રહ્મપાળ, વાશ આવશે મોટી; આપ્યાં વસ્ત્રનાં દાન, તેપેહેરે રૂપલો ટોટી. દિધાં દાસીનાં દાન, પદમણી તે નર પરણ્યા; કીધાં પરમારથ કામ, વેદ પુરાણે પરણા અડસ ડતીરથ ગંગા ગયા, મહીમા મોટાં માંડીયા, અમે ન અભા ગીયા, તેના છોકરાં વેલા માંડીયા.

દોહરા-બળડક બોલી બાળ, તનયામાં પામ્યા તરણ; અવગુણના અરણુવ ભરયાં, શું સંભળાવું કરણ ગરીબી ગુરૂ આપણે, વર બેઠએજી વાણ; ઓણએને પરણાવશું જરૂર પડે તે જાણ, ભલે મળીયા કહે ભુપતી, એહ માગુછું આજ; કુંવરી પરણવા પુત્રને, કરો એટલું કાજ. કાળો ગેસો મુજ પુત્ર છે, કાલી પેલીકન્યાય જુગતે જોડું પરણશે, કોઈ ન કહે અન્યાય; બોળા પાથરી કરગરૂં, માગી લેવું માન. મારા પુત્રને દીજીએ, કોટે કન્યાદાન; અધિપતી એ શું બોલીયા, વીપરીતએતો વાત; અમે વણીક ક્ષત્રી તમે, બેગ બને નહી જાત. કુળમાં કલંક ચડે ધણું, તમે રાજ અમે રાંક; લાંછન લાગે લોકમાં, વેપારી શીર વાંક. મેહેણું ખાશો મહિપતી, છો દેવાંશી દેહ; કેપેશે લુટે છે લોકની, તનયા રૂડી તેહ; મહાજન કહે સૌ તુજને; સાડ કીધું શેડ, દેવા માંડી દીકર નરપતને ધેર નેટ; રાજ કહે ચિંતા નહિ, એહ વાતમાં આજ; લહાવો લાખેણો લીજીએ, કરીએ રૂડા કાજ; દુઃખ ન ધરતું દેહમાં પ્રીછે નહી તું પેર; પુત્રીને પુછો જસ; ધંધા હેતથી ધેર છપ્પો-દહાડાને કહે રાત રાતને દીવસ કહે છે; હા હા કહે છે સરવ, લક્ષ્યા બહુધા લહે છે; જળને થળ થળ કામની કહે નીર રંકને કેહેછે રાય, કહે છે વીર; અપટા વબડ વાર લાખ, જન

જળમાં બોલે જાણ કરિ, ખર ખર ખોટું નહિ, કોઈમા પુછે ત્યાં ફરિ,
 દોહરો—જેર નહિને જીલમ નહિ, લાજ નહી નહિ શરમ; નહિ કલંગને કુડ નહિ
 ધારે સઉકે ધરમ દિલ માને તુજ દીકરી, હા કહે મુખ તે હામતે પરણાવજે પ્રીત
 કરજે રૂઠા કામ; એને મન તો એ વરો શામા મનથી મુખ; શાણા શેઠ સમજે નહો
 કા કહે વરદા મુખ વાસે આવ્યો વહેવારિયો, કહે વનીતાને વ્રત રાજ સભામાંજે
 શ્રદ્ધ ખરી કહે તે ખ્યાત. રસના લાગી રામા તણી, બોલી જેમ તેમ બોલ; રાવ થ-
 ઇ તે રાવલે, તરત ઉતારે તોલ, કરે વાત ચોટા તણી, હું શ ધરી તે હાણ, ઘટ વા-
 ગ્યો તે દીકરી, પરડયો પડશે પ્રાણ. વીધા નર નરપત તણી, દુ'ડી વાળો દાખ; માં-
 ડી કહિ મહિપત કને, શકળ સભામાં વાત, નીરમળ છે એ નરપતિ; સાંખી કહેછે
 સાણ, બીજે હોય તો બોવડે, જે હરે તુજ પ્રાણ; તનયા કહે છે તાત મુણ, દીલચા
 છોડાં દુખ, પરણાવો મુને પ્રિતથી, સત પ્રકારે મુખ. જીભ ભરીને જેરથી, નિંદા
 કરી છે મુખ, પરમેશ્વર પ્રતાપથી, સત પ્રકારે મુખ. નાપો—શ્રી ચરીત્ર જશ જેર.
 મરદ મોહોકેમ કંઈ મારયા, શ્રી ચરીત્ર જશ જેર. હોડ હરીતા હારયા. શ્રી ચરીત્ર
 જશ જેર, શુરા કાયર છે કાયર, શ્રી ચરીત્ર જશ જેર, સત સહજ કરયા સાયર;
 શ્રી ચરીત્રના બરથી. રાય કરાય કંઈ રાંકડા, શામળ કહે સેનાપતી વશ કરયાખ-
 હુ વાંકહો. દોહર—તનયા કહેછે તાત મુણ, મન ન આણશ દુખ; પ્રિતે પરણાવો મુ-
 જને, શીવજી કરશે મુખે. ઉનિ આંચ આવે નહી. ચરે નહિ ફળ કલંક; છોગુ વધા
 છોગુ વધા; છત્રીશ ગજ કારિ કહે નિશંક, સજન સહુકો સામટા. બાપે મેળવ્યા
 એકાંત; ધરમા ધરણિ આગળે; ભાગી સઘળી બ્રાંત. દેશ પતી કેમ દુભવીએ, જે
 માગેછે માન. દિલ રીઝે જે દીકરી, તો દીજે કન્યાદાન એક દીવસમાં લક્ષવરા.
 કહાવે રૂઠો રાય, અગ્રત ચોધરીયું શુભ લગ્ન, તે હરખે વહા જાય. પ્રમાણ કરયું.
 પંચે મળી, મનમાં થયો મગન, રાજ મનમાં રીજયો, લીધું લાખેણું લગ્ન. મહા-
 જન સમસ્તનો મહીપતી નીજ પોતાની નાત; હાહા તો સૌકો કરે, જે કોઈ માનવી
 જાતે. લક્ષ કોટીયા લક્ષપતી, ખરચાણે દીવ્ય દામ લક્ષ ભોજન ભરપુરથી, ગુણે
 ફેટ્યોખધે ગામ. અધીક વાત ઉજેણમાં ચાલી ધેર ધેર; વીનતા બોલી વધુ, તેનીશો
 કરવી પેર, બાલપુ સજી સેહેલયે, કાણ પાળણું દામ; ચરીત્રની કરશે સઉ ચીતની,
 નારિનું બોલણું કામ, પ્રીતે પરણી પ્રેમદા, ખાંડા સાધે ખ્યાત, નરપતે મુખ નીરખ્યું
 નહી, ભોગ તે કેવિ ભરત. મુખ નવ નીરખ્યું નારિએ સમજીને તે સુખાણ, એ છે
 એના ધાટમાં. મહીપત તે મહેરાણ. વિરજન (વક્રમ હતો, વીર તણો તે વીર; અ-
 નમી નર નચાવીયા નર ઉતારણ નીર. અજીત અભેદા અક્કલ અતી. ગુરવા પણ
 ગુણ નીધ, વનીતા જીવણ વીધપત, વિધાવ્રતવીધ વીધ. છપો—જીવોવીર વધતણ
 જીવ્યા દાનવ કંઈ દુષ્ટ, જીવ્યા સ્વરગ પાતાળ, કુડાને દીધાં કંઈ. અપ્રમા સીધ, સવ

નીલ જન જશભત્તીને લીધા; છતાં પંચડ કના છતર, કામ બહુભારે કીધાં, લઘુલાભ વીધા કરે, પરકાચ પરવેશ છે; સામળ કહે એ આગળે, વનીતા કાણ માત્ર મુવેશ છે.

દોહરા-લેશે કેડ જે વાતની, તે વાત તો પુરણ થાય; ભોજન જળ ભાવે નહી, ન કરે નીદાવત કાય. ઝાંખવા મુકયું એક જળીયું; હેતે આવે હાણ; મુકી માંહે માન ની, સંગ નહી કાય સાથ. ખાન પાન ધન ધાન હગ. કીલા લહેરં વીલાસ; ભોજ ક-રેરે માંનવી, પ્રીતે નહી કે પાસ. અલખત ખાસ ખુબી ઘણી, હરખે હિંચોળા ખાટ; અહરનીશ રહેવું એકાકીએ, કાય ન જાય તે વાટ. ચારે પોસ ચોકી રહી, સાનદ જે મુજમ; જખે જે કોઈ જળીએ, ખુવે પત્રકમાં માણ. નીત નીત દાસી નવી નવી, અકલવંત જેહ એક, રાતજ પહોંચાડે રીતશું. વીવીધ પ્રકાર વિવેક, જે ભોજન ભુખત કરે, મેવાકળ પકવાન, વીકરમ મોકલે વહુ કને, વવિંગ સોપારી પાન; માગે જે મુખ માનની, તરત મોકલે તેહ. ભોજ કરેતે ભાવતું, હજુરી હુકમમાં રહે; જેને વસ્તુચ તુરા ચહે, વસ્ત્ર આભુષણ વિધવિધ; રામા રીજવણ કારણે રાય મોકલે રીધ. સંકટ માંહે સાંકડે. રાખી રામા રીત; મનુષ્ય કાય મળે નહિ, કોઈ સાથે નહી પ્રીત. સ્વપ્ના માંહે મુઝે નહી કે વાત નહી કોઈ સાથ; દાસી બાહર દીવો કરે, આપે હાથે હાથ. આજ તેતો કાલે નહી, કાલ તેતો નહી પરમ; નીત નીત દાસી નવ નવી સ્નેહ તણી નહી શરમ. એકાંતે તેરથે અધીપતી, પોતાનો જે પુત્ર શિક્ષા સત પ્રકારની, સાચે દલ કીધી મુરત. ઈશ્વર આણુ અદકી કરી; જેઉ એ રામાની રીઝ, જે ઝખે એ જળીએ. તો બીજાનું બીજા કાટી પ્રતીજ્ઞા કુંવરને, દીધી આપો આપ વચન લોપે જે બાપનું, તેના બહુ જન બાપ. વચનાં ઈશ્વર આણીયો, પગટ દેવે તે મુર; ઝાંખી જેઉ જળીએ, ખોડિ તાતનું નુર, એકવીસ કરોડ બ્રહ્માંડમાં પાપ થાય તેશીર લેઉ, વાશી કેરા દીકરો. જે જળીયા ભણી પગ દેઉ ચોકીવાળાને શીક્ષા કરે, ભાવે કરીતે દીશ આદીષ્ટ કરે જળીએ, તેનું છેદોશીશપંડીત પ્રધાન, કેપાટ વાતનકે એનો તાતદ્વાલે નજરને ગોખલે, કરને તેની વાત. બધી ખાને બળકરી, રાખી એકાએક; કોઈ પંથે ન વ પરવરે. નરપત્ર કેરા નેક પડ ભીંતને પોળમાં આરેડા વાટ; કરી કારતી કેટડી; માનની રહેવામાટ. નારી ચરીતરને છેડીયું. નિરબળ કર્નીરંધાર, વિક્રમચરીત્રવધારીયુ ભુખત વાંધ્યા ભાર. જઉ ચરીત્ર એ શું કરે, બોલી છે જે બોલ; પાણી રાખે પરીક્ષા તણું તરીયાણું ઉતરશે તેલ. ગામ બધાની ગોરડી, વાત કરે છે વરત, બોલી તે બધીખાને પડી, તોલ કીધું એ તરત. બળીયા સાથે બળકકી, બોલી આરે વાટ; કરવી તે ઘણી કકણ છે. ઘણા રોકવા ઘાટ. છપો-મહોટા સાથે વેર, કરે તે કારજ કુકું; મહોટા સાથે વેર; કરે તે ભાગ્યજ ભુકું; મહોટા સાથે વેર. કરે તો જીવ ખોડજે; મહોટા સાથે વેર; કરે તો બંધન રહીજે. માની વાત મોટા તણી, નીંદા તેની નવ કીજ-એ; સામળ કહે હોય પ્રીતપુર તોય મોટાથી બીજાએ.

ચોપાઈ-આલી વાત દો દેશે દેશ, જીવતી રહી ત્યાં જોખન વેશ, તે રમાં રદીયા માં ધરે, હિંમત મેલે તો અરથ નહીં સરે; માનનીનું મેં રાખ્યું માન, નહીતર બચ પીતાનું નામ; શ્રી ચરિત્રતો મોડું ખરું, હવે ઉપાય તેનો હું કરું.

છપ્પો-હિંમતથી જીને હોડ, હિંમતથી દુશ્મન હારે; હિંમતથી નાસે ભુત, હિંમતથી ચરી ન મારે; હિંમતથી નાસે ચોર, હિંમતથી રાય ન ડંડે; હિંમતથી કરે વેપાર; હિંમતથી મહીમા મોડ. શુરપુર હિંમત થકી, જપ તપ સાધન જે કરે; હિંમત જોર જીને જગત, સામળ કહે સ્વરગે સંચરે. ચોપાઈ-એક દીવસ જાગીયાને પાસ, રાતેજ આપવા આવી દાસ; નીરમળ દીકાં તેનાં નેન, અમ્રત જેવાં બોલે વેણુ. બાઈ મુજ સરખું કહેજે કામ, અમો છુજી તમારે નામ, મહા ડાહી દાખી તેહને, શીતળ પવન લાગ્યો દેહને. રામા બોરી તેને સાથ, અમુક્ષણ વીંટી એક આપી હાથ; અંજન કેરું કાગળ કરી, લખ્યાલેખ કર માંહે ધરી. તાત મારો ત્રિલોચન શેઠ, હાથો હાથ સોંપા-વો ઠેક; અમ વચ તુજવચ ધૃશ્વર એક, વચન સંક્ષેપે કહ્યાં ત્રીવેક. વીસ્તરે નહીં બીજે કંઈ વાત, કાગળ પામે મારો તાત, તે દાશીએ પ્રતીક્ષા કરી, શીખ માગીને ત્યા સંચરી. છપ્પો-આપો જગતનો જીત, આપો તે પીતાને માતા; આપશું સૌને પ્રીત આપો તે ભગતી ભાંતા. આપો તે ધૃશ્વર આપ આપો તે જગત, જીવાડણુ; આપો તે રાજન સહોદર, આપો તે મુખ ખમાડણુ; આપો તે વ્યાપ્યો જગતનો આપો તેથી અદકો નથી, આપો તેનો બોલ શુધ કહે, શામળ શોભા ઘણી સર્વથી.

ચોપાઈ-કોઈ સંભવ પામીને દાસ, ગઈ પેલા વણીક ધરબાર; ડરમાં કાગળ આપી વળી, પોતાના મંદીરમાં પળા. ત્રીલોચને તે દીકો પત્ર, ચોળખ્યા અક્ષર તનયા તત્ર, જતન કરી શેઠે રાખીયો, એકાંતે બેસી વાંચીયો. લખતંગ તારી હીકરી વીકરમ ચરીત્રવરને હું વરી; રાખી છે અધીક એકાંત ભુપતને મન બહુ છે બ્રાંત મારે તમથી એ કામ થાય, શું કરી શકે એ રાય. વચન હું બોલી તે જરી, તારા કુળમાં લાંછન થશે; તારે ધેર અલખતની નહીં મણા, ઘણો ગરબને દામ છે ઘણા; પછન ઉપર ભુગળના નાદ, વાળાં દેવતાઈ શોભીત સાદ, છપ્પો-રજ્યો છે ખરચ્યો દ્રવ્ય; લાહાવો જશ તેણે સીધો; રજ્યો જે ખરચ્યો દ્રવ્ય, સફરજન મારો કીધો. રજ્યો જે ખરચ્યો દ્રવ્ય, સ્વરગ તે જન સધાર્યો. રજ્યો જે ખરચ્યો દ્રવ્ય, મહીમા જશવેદ વધાર્યો; રજ્યો જેણે ખરચીયો, જશ ઉપર જગત નવ ધરી; ધુળધાણી ધન ઉપરે, શામળ કહે તેને મુખે પડી. ચોપાઈ-વનીતાએ કહાવી તે વાત, સાંભળ ચતુર શીરામણ તાત દ્રવ્યની ચંતા ન કરશે. તમે માલ અતગળ આપીશું અમો, કહું તે કરો એક વાત સહેલ, કરવા મંડાવો મોટા મહેલ; સળંગ દેવરાવો વારં વાસ. પ્રીતે આવો અમારે પાસ. વાત ન કરશે ત્રીજો કાન, અક્કલ ઠેલાવો અનુમાન; ગુપ્ત વાત કરજે કહું મથી, તમને શીખામણુ દેવી નથી મારા ભોંયરા મુધીલાવજો, દીવસ થોડો અહીંયાં આ

વળે;રાજ આપણને શું કરે, જે બધું છે સરવે મરે,એતો મુરખ જે સહુ લોક,મુ-
વા તણા જે આણા શોક. જે કોય ઉગેતે આથમી ઓડે, જે ચણ્યુ તે નીરચે પડે;
હરખ શોક આપણને કથી કરોડવાર શું કહીએ કથી લખ્યા લેખ કોના નવ
મટે, જવભાર ન વધે તલભાર ન ઘટે; ગામ મુકાવુ તેતો ફેક ન ગણવો હરખ ન
ગણવો શોક. છપ્પો-વશે જે પાવાળ, રહે સમુદ્ર વાસે વસે વહેવરમાં, ધાર, બેસે
આકારો, કે માણે જઈ મેર, કે પંથ પરદેશ જઈ પરદે, બાય. સરપ સિંહ સરચ,
કે ચરણુવમાં ચરે,સંચ પ્રપંચ સહસ્રવા, બીતો બીતો રણવટે; કહે સામળ સત
માનજે, લખ્યા લેખ નહી મટે.

દોહરા-ત્રીલોચન મનમાં હસ્યો, લખ્યુ હોય તે હોય, કુંવરીએ જે કહાવીયું,
કળી ન શકે કોય. છપ્પો-જરથી પામે બેખ, જર ઇંદ્રાસન આણે; જરથી જગત
જીતાય, જરથી મોટા મરદ માને. જરથી જુગમાં નામ, જરથી જશ બહુ પામે;
જર વશ વેરી થાય.જરથી વેદનાવામે, એકજગત વશ છે જર તણે,ચીતવે તેવા
ગુણ ગણે; જર વરાસો જુગદિશ છે, શા મળભટ સાચુ ભણે. જર વીના જે રૂપ દેહ
કરૂંપી કુટો;જર વિના જે જન,નેહ સ્વભાવે ભીડો. જર વીજશ બચે, શોક સમુદ્ર
ચાચો; જર વિના ખુવે પ્રાણ. તેહ કરતુ તે કાચો. જર વીણના જે ડાહ્યો ઘણો,તે
ઘેણુ ઘેસો જાણવો; ગુણરૂપ વીધા વીવેક વર, શામળ કહે જર પ્રમાણવો.

ચોપાઈ-જર તણી જેને મોટમ મોટ,તેને બીજી શાની ખોટ;કુંવરી વચનથી
પોત્યા કોડ, ઉઠ્યો શોક ત્યાં આળસ મોડ, ઘરડાને હડાપણુ ગુણ નીધ, મોં આગળ
વરવે વીધ રીધ; કર્યા એકઠા કુટુંબ પ્રાણિયા વચમાં શ્રી ઇશ્વર આણીયા. ત્રીજે
કાને જશે જે વાત,તો કુટુંબ સઉની થાશે ઘાત;પોતે કરવા માંડ્યા મહેલ,સળંગ
ચાલતી કીધી સહેલ. માટી નીકળેતે નવ જણાય, ચોપાસાં સોરસ જણાય;મોટી
હીમત હઈડામાં ધાર,માસ એકે સળંગ પુરી કરી.ભોયરા મુઘી બાંધી વાટ, હીંચે
કુંવરી હીંચોળા ખાટ, પીતાપુત્રી મળ્યાં એકાંત,ભાગી મન પોતાની ભાંત.પોતા-
ની ડાહિ એક દાસ. મુકી તેને ભોંયરા પાસ. રાતે બે આપે તેલે હાથ જવાબ દેવા
સેવક રહે સાથ.એહ વાત અહીંયાંથી રહિ. પછી નારીની શી ગત થઈ; સંજગ
માંહેથી આવી ધેર, પછી તેણે શી પરઠી પેર. અંતરમાં અધિકે ઉમેદ; શામ દામ
કીધા ભહુ ભેદ. શ્રી ચરિત્રની માંડી રીત,પ્રથવી ઉપર પ્રીત. છપ્પો-શ્રી તે સીતા
નાર, જેણે રાવણુ રોળાહ્યા, ઇંદ્રજીત કુંભકરણુ ચાંચણુવત ચોળાબ્યો શ્રી તે રેણુ
કરભ, સહસ્રારજુન બાંધિ લીધો, છેલ્લા કર અનેક દંડ લંપટને લીધો,શ્રી તે દ્રઉ-
પદિ નીર. જેણે કંઈરવકુળ કાપ્યું, કૈયાકચ સો સાથ, અગ્નિ દાનજ આપ્યું શ્રી
તે અહલ્યા નાર,ઈંદ્ર મુખ સવળો વામ્યો, ધોરાણીશું ગમન સહસ્રભગવતોપામ્યો;
શ્રી તે પ્રહસ્પત નાર; ચંદ્ર થયો ભગની ભોગી,સોળ કળા થઈ સ્વરૂપ, ખરે થાયે

ખમ રોગી, ભડી લોકની ભામની, અધીક કરે અશુ, બીજા કરે જે બાપડા, શા-
મળ કહે કારણ કશું ચોપાઈ-પીતાજી સાલજો એક વાણ, દ્રઢ વિશ્વાસ તારે મન આણ
જે જે તુ પ્રાકમ માહર, કુળ લલણું નહી તાહરું. બોલી છે તું બોલતે તો પાણ શું જશ
કડો તુજને આલણું; કડ નામ ઉજેની માંહ. તોલ વધાર તાર ત્યાંહ.

દોહરા—અધીક અરયા ઉજેણમાં બેઠ રહયું પુર વરવેશ; વિક્રમ ચરીતકુંવર
વર, જેહ મયો પરદેશ. પેર કશી પરદેશની, લેવા કારણ લાણ; પ્રેમદા તે દેશ પરવ-
રી, સાથે સહેલી મુબળુ. દાસી દસ પોતા તણિ. તે શુ માન્યુ છેમન, સાથ સવળો
પુરો કરી, લીધું અનગળ ધન. આકર પદસા ચતુર નર, ખગલદારના ખેલ; તરણાનો
મેરૂ કરૂ, મેળવ્યો એતો મેળ. જેહ ગામગુણવંત ગયો, ગયુ લશકર જેવાટ; ચતુરા
ચોવટે વશી, હેતે માંડયું હાટ, તંબુ તાણ્યો એક તાસનો, સોના કાંગરા રાજ; ચુકો
રૂપાની કરી, ઉપર ફરકે ધજ; રામશા મળી એમ થઈ, બહુ ગુણ તેમાં બુધ; કાચકો
મેરૂ કારમું. દાવે વેચે દુધ. શુભ સ્વરૂપ મુંદરી, મહા રૂપ મહા મુલ; તોલ બેતાત્રી
લોકમાં, અધીક તેજ અમુલ્ય. કામ કટારી ઘણિ કારમી. મોહના રૂપના માર, વશી
કરણ વીધા તણી, અધીક ગુણ લાંડાર. પટ કુળ ધરે કેશર તણાં બહેકે બધે બરાશ
અધીક બીજા ચોપમા, મઉઠ પરાકમ પાસ નવજેબન નવરસ લહે, નવલનેત નાનેહ,
તોલ રાખે ત્રીલોકમાં દેવાગના વતે દેહ જગત મોહ પમાડયું પુર બધું પરસન; પટે
પ્રેમમાં પલકમાં, જેહ કરે દરશન. મોહ ભાણુ મારે જેહને, તે તો ધાયલ થાય, પટે
જે એને કાંબે, જીવતો તે નવ બચ; વાત તો ચાલી વાંચમાં, મન માન્યો છે મીત્ર
વખાણ થયાં વિનતા તણાં, જ્યાં છે વિક્રમ ચરીત; સદાવ્રત માંડી મુંદરી, બચક જન
ત્યાં બચ. ખેરાત કરે છે શરે હલે, ધર્મ તણી ધન—બુધ સાગર બળરમાં, ચોછવ
અદકો થાય; શોભા સામળીયા તણી; કહેતામાં ન કસાય. તે દુલભ દેવને, મોટ-
મ કેરૂ મેર, વેચે વખાણ કરી ઘણું, સાત સોનધએ શેર, લક્ષપત્રી નવ લેઈ શકે, બી
જે કેમ લેવાય, ઈચ્છા રાખે સઉ દુધની, પામરે કેમ પીવાય રાય ઘણો કો લે નહીં
તે કેમ લે રંક લોક. દુધ એનુ પીધુ નહિ, તેનું જીવતર ફોક નાર જેને નીરખી નહી.
જેણે ન લીધુ દુધ, જેણે ઝાંટ નાંખી નહી, શાની તે તે શુધ; વીકમ ચરીતર વરણાબી
ઓ, રાજ સગુણની રીત, સાતસે નધ્યા લઈને પથ પળાયો. પ્રીત મોહો માઝ્યાં
મુલ આપીએ, હેતે આપ્યો હાથ. સાત મોહરો સોનાની મોકલી, શેવક પોતાને સાથ
પળાયો એક પલકમાં બેઠએ એનો સ્વાદ, રાબને શીખો છે, આણી મન ઉલ્લાહ.
સંવક સામળીયણ કને આવ્યો પોતે આપ; કુંવરને કારણે કુખ હોય તે આપ. વટે
છે વેળા વળુ તણી, હેતે પંચ લિયા હાથ; અધીક દામ તુને આપશે; ચાલ આરિ
સથ રિસ કરી. ગમા વટે, વપુને મીછો પેર, ધરજ હોય પીધા તણિ તો આવે. મારે
જેર ચટપટ નથી કાંઈ વાટમાં નથી આવતું વહાણ. પાંચશે પદસા તણાં પથ લેવું

પ્રમાણ નથી ગળું એ રાયનું, નથી દધવત એ માંહે; એપેલે હોટે જુઓ, તમ જેમ
વેચાય ત્યાંહ, સાકર સાલળીયણ તણુ, સાકર ભેસનું ભાગ; જે નર જેવણો જમ-
શે, જેમ તણો જે ભેગ.

ચોપાઈ—તેની મેડી તે નવ ગઈ. ખરી નીસા કુવરની યદ્ય; નાવ્યું દુધનાવલીયો
દામ. મમત ન મુકયો મોટમ મામ વિક્રમ ચરિત વપુમાં જેય. હું શ દિમત કે ના
રિ હોય, શાખાશ શાખાશ હીમત તાહરી. પ્રભા ન રાખે કાંઈ માહરી. બીજી દીવસ
થયો પ્રભાત. વિક્રમ પુત્રે વિચારી વાત, મેં પણ ખાતે નવ ખેડાય તરણી બેડેનવ
જેડાય, અમુલખ અમુદિ ગરથે ધની, ટકાતેર કરોડજ તણિ, આતો તારા કરમાં
થાય, મુમુ પાસે આવિને આપ, નાવેતો બ્રહ્મહત્યા તુને, દુધ તારું નવપાયેલુને, એવા
કપરા દિધા સમા કામનિ દાદિ મુકે કેમ, સો તેડે સમ ખાધે ગઈ, અધિપનાઆગળ
ઉભિ રહિ, બાણે કોઈ એક દેવાંગના, તેની બીજી કહી સંગના તાણ્યો ધુવટો સાણ
સંગ, તેવિદેહ તેવા મુખરંગ; આપ્યુ પય અમ્રતથી અતિ, સાડ થયે તેનો સાસતિ;
સતિ દડપહી મદોદરિ, ગુણસામરને મરવે ભરી, જુવતિમા લક્ષણ નહિજેર; ભારે
ભામની કરો ભાર. નિયુ નિહાળી રહી તે તાર, વ્યભીચારણીનો નહી વેહેવાર;
હાવ ભાવ કટાક્ષજ કીધ, તન મન ધન ચિત ચોરી લીધ, કાસોધેસો નરપતિકરયો
જીવ જુવતી ઉપર જઈ કરયો, પલકમાં પય પાય વશિ, કંદ્રપવત કુંવરે કળિખોળી
યુતો તે ગમે રહ્યું જીવને મન તે કેડે ગયુ,

છપો—પરનારિસાથેનેહ. દેહમાં દુખવણેર; પરનારિશુપ્રિત, અનરયઅધિક અનેર
પરનારિશુપ્રિત. ખરેદેહખરિગ; પરનારીશુપ્રિતભાવેનહિમનભોગપરનારીના રને
હથી, આગર તેની જાય છે, શામળમટ સાચુ કહે, ખરિએ અંગમાં આગ છે.

ચોપાઈ—બીજે દીવસમોકલિયોદાર, અમુલખ મોધાઅપર'પાર. દુખે પાણિવીતી
જમની, પ્રભાને આવી ભામની હેતે કુંવરે જોડયા બે હાથ, બોલ્યો તે સામાને
સાથ; રામા મારે મંદિર રહે, કામકાજ મુજ સરખુકહે. વચનનેહનાં નવસાંચી-
યાં, વીંટી હાર પાછા નાખીયાં, ગોળે વીંટી દીધી ગાળ; આલે ધરેણાં બવાંબાળ
લક્ષણ તારામાં નવ રહ્યું, વાત નારિ વિક્રમને કહુ પરનારી સહોદર એ રાજકુંવર
કરે તે કુડાં કાજ; કરયો મરકતો મખથી પેર, ગુણવંતી આવી નીજવેર; મહીપતને
વાઝ્યાં મોહ બાણુ, પરેમદા સાથે વળજ્યો પ્રાણુ,

દોહરા—પય નવ ધરે પ્રેમદા, દે નહી એ દરશન; હરયું મન હજુરનું, અશરદે
રાજન જેરે તો મહી, પ્રીતિ ન આવે પાસ; રહેવાય નહી રામવિના મુખે મુકે નીશા
સ. છપો—પ્રીત વીના પરનાર, રનેહ કરે નહી તે સાથે; પ્રીત વિના પરનાર, હોહથી
ના આવે હાથે, પ્રીત વીના પરનાર, જેરે કોઈ નવ જીત્યો પ્રીત વિના પરનાર, છત્ર
ચિતિ પણ છીતો. પ્રીત વીના પરનારીએ, વશ તરતિક નહીં દામહાપણુ કે પ્રીત.

થી, શામા વશ થાયે સહી.

દોહરો—નવદિવસ નીરખ્યાં નહી, નારી નીરમળનેનએકાએકી આતુરથયો,
અધીપત પોને એન.કાગળ લખ્યો એક આપકર, કહાણું છું કરજેડ.માનનિઆવો
મલપતાં. મેહલો મનધા મોડ. તમ વીન્ય તન તરફડે, તમ વિણ રહયું નબ્બય,તમ
વિના થન તરફડે, તમ વિણ રહયું ન બ્બય, તમવીના મુજ એક પળ,વરસ ઘરોબર
થાય. છપ્પો—પરનારિ શું પ્રીત, તેને ભોજન નવ ભાવે, પરનારી શું,
પ્રીત, તેને નીદ્રા નવ આવે. પરનારી શું પ્રીત; તેને શો નવ સુજે,પરનારી શું પ્રીત,
બુદ્ધ એકે નવ ભુજે: પાપરૂપ પરનાર છે, અપજ્ઞશ આપે આપને.શામળપ્રીત પર-
નારતું બોળે બોહોનેર આપને.

ચોપાઈ—કાલો ગેલો નરપત થયો. ગુણવંત નારી પાસે ગયો,વળગ્યુમનપ્રેમ-
દાને પાસ, માનનીને મળવાની આશ. પોતાની મનથી તે બીહે પ્રેમદા હાથે પય
નીતે ધીએ. તે નારી ધેર નીતે બ્બય એકાતે પ્રીત કરીછે રાય.ભામની સાથેરાખી
પ્રાંત, અધિપત એકલો મેલ્યો એકાંત. છપ્પો—અમનપર મેહલ્યું વ્રત,ઉકળતાંવાર
ન લાગે, જ્વાળથી ઝાક ઝમેળ, તેહ ભડકો ભાગે. અરૂણ ઉગે તીર.કારમાલથઈ
તડકો દેખીને ટાઠ. રીતથી નવ રહે પાસે પ્રેમદાને આગળ પુરૂષ, એકાંત હેત માને
મળે,શામળ કહે સતચાદીઓ,તાહે લુણ નીરચે ગળે. ચોપાઈ—સ્ત્રીનેસોળમોહુતો
દન,તે હહોડે એ માનનિ મેલ્યું મન; ડાહ્યો ઘણું તે પુત્રપ્રાયત્ર, સમજ્યો નહી તે
સ્ત્રીચરીત્ર. ચતુર ચુક્યો નારીને સાથ, હૈડું ડાહ્યું ન રહયું હાથ છપ્પો—રાવસર
ખા સમરથ, ભોળવાયા લીલડી બણી, ઈંદ્ર સરખો નરેંદ્ર;ગયોધેરધોરાણી.તાણી
તારાસાથ, વીવેક લેવાર વધો,અહરૂપતીનીનાર, તેહશુ શોભ વળુધો, કામનીસંગે
દાટીધાબર વીધામાં બતર છે, શામળ કહે શમાઆગળ,માનવી તે કુણ માતરછે.

ચોપાઈ—રામા કેડે દીહું રૂપ, ભોળવાતો તે ભારે ભુપ,તનમન થન સોંપ્યું તે
સરવ. વય વરતિક મહેલ્યો મનગરવ.પયપાતામાં કેડજ બરયો ન્દપતને નિંદ્રાવશ
કર્યો અંગ તણું આભુષણ અસ્તર. લીધા સરવ રાજકાંવસ. લીધામુકતા રૂળના
હાર. ઘઠી એક નવ લાગી વાર. ચતુરા ચાલી સરવે હરી. પ્રેમદા મધ પરીયાણજ
કરી મોહ રૂપે મહીપત માનીએ. હેતે હોડ થકી હારીએ. રાજ હતો પણથયોએ
રાંક. પંડા પડ્યો પોતાતો વાંક. ગુનેહગાર કીધો તે ભોર. ચતુરાએ તો કીધો ચોર;
સામી સપવાદી એતો થઈ,દેહ દદામાંમંદીર મધ પોતાના પતીનોગરભજ કરિ. સ્ત્રી
ચરિત્રની વિધા કરી. હરાવવામાં શું બાકી રહયું, લક્ષ કોકીધા લોકે કહયું પ્રોઝ-
રભ ધરીને પેટ,આવી તતક્ષણ ઘેરઠેઠ; માડા વાત પીતાને કહી ખરી નીશા તેની
થઈ,પડેશો ડેરો તે વેળાતરત હતું તેણું કીધું વરતનમળે બેઠાં ન મળે જન નળ
દાસ દાશી કે અન્ય નારી ચાલી પોતાને આમ,બ્યાં હતું પીતાનુ ધામ, એવાતતે

અહીં આંધિ રહિ, રાજકુંવરનિ શિ ગત થઇ, ઉડ્યો રાજ થયો પ્રભાત. સાબળિયણુ નવ દીડી સાથ. રાજ પાસે ન મળે વસ્તર નરિ લઇ ગઇ શહ તર નારે મુંજને લું-
ડીયો, સતવાદી માટે હારી છુટિયો; એહ વાત અહીં આંધી રહિ નારીનિ ત્યાં શિગત થઇ, સ્ત્રિએ શોભાવ્યું ધરસુતર. પુરે માસે પ્રસવ્યો પુતર, રાજ વંશમાં પ્રગટયોરવિ શોભા કહિ નવ શકે કવિ. તાત ચીંતા નવ કરશે તમે. કુળતો નહિ લજ્જવું અમે;
જેમ છીપ મોતિ સમુદ્ર ખેટનો પુતર વિક્રમ ચરિતરના પેટનો. એછે વિક્રમજાતનો વંશ, માનસરોવર કેરો હંશ, કુડ કપટ કલંક નહિ કરશે. વનિતા બોજતે સાચો વ-
સ્યો પડાવું પાય રાજ જે તુને તો તારિ પુત્રિ જાણજે મુને; સોળ કળા સંપુરણુ સાથ સોધો પુત્ર એક માને હાથ, ખમા ખમાસહુ પુત્રને કરે ઇશ્વર પ્રતાપે અમરત ઝરે,
શુકલ પક્ષનો વાધે ચંદ્ર આખા આરૂઢ એ તાપે ઈંદ્ર; તેતો બાળક મોટા થાય, વિક્રમ ચરિત્ર પોતે ધેર બય. માત પિતાને જઠ મળે ઇશ્વર તેને સફળે ફળે ઉજ્જણ નગરમાં
આદર હુવો ભોળવ્યું બંધુ ગુણવંતુ ગામ. ભોળવ્યો વિક્રમ ચરિતર તર નામ; જેણે જુગ બાધો જીતિઆ રાજ રાજેશ્વરિ રિતીઓ; માનનિએ માન તેનાં માલિયા અહં
કાર છતરપતીના છોડીયા, તેહ ચરીતરનો કહું વીસ્તાર, પરાક્રમક્રીધાં અપરમપાર-
ઉજ્જણી નગરીનો ચોક. કહેવાય છે ગુણવંતનો ગોખ; પીતાને ધીરજ દેઇ પ્રેમદા ચ રીતર કરવા પરવરી. ક્રીધું કારમું કામનીએ કામ, ઘેલું ક્રીધું ગુણવંતગામ સ્ત્રી-
એ બેગણીનો ક્રીધો વેશ, અધીક કડિતક ઉજ્જણી દેશ; કારમી ચેલીઓ ચેલા ઘણા મહા સીદ્ધમાં નવ રહી મણા મુતા માનવી કેરી જાત, મોટું કડિતક ક્રીધું મધરાત
ભગુઆ વસ્તર તંબુરો તાણીયો, જાણુ પુરૂષ કોણે નવ જાણીયો. મંધવાથી મહિમા ક્રીધો મેહલ, ઉજ્જણી નગર ફેલાવ્યું ફેલ. સોના કેરા કળસજ સાત, વીપ્રીત સરખી ક્રીધી વાત; કારમું ત્યાં ક્રીધુ કઇલાસ, દેવ સરખા પાસે બહુ દાસ.

દોહરા ત્યારે નીરખ્યું નગ્રમાં, પુરણે ચરચા પેર; વીક્રમ ચરીતર વરણાગ્રી-
ઓ, ગુણવંતો છે ધેર. જુવતી થઇ તે બેગણી, રંભા સરખું રૂપ; જગત મોહણુ જશવંત બહુ. ભામની ભારે ભુપ. જાણે અંતરીક્ષથી ઉતરી, સાચી શક્તિ એસવ;
દશ ચેલા દશ ચેલીઓ નગર ઉજ્જણી મધ્ય. બ્રગુ અખર અધીક, માર ચડીકાશીશ. વજર કછોટો વાળીયો, જાણે ઉમીયા ઇશ, છેજેવું અંબા જગત, ખીછે નહીં કોપાર દેવી થકી તે દશ ગણી, દલ માટે દાતાર; ક્રીએ દરવાજે કંઈ પોળ, કીઓદેશકોણુ ગામ; કયાંથી આવી કયાં રહી, તેનું તે શું કામ. પાર પામું નહીં ઠરી રહું. માનની માન મહા મુલ. ચંદ્રવદની ઘગલોગની અધીક તેજ અતુલ્ય. વિભુતિ લગાવી રાજવર, જય મુગટ જશજીત; રૂદરાક્ષ ધારણુ રૂદે કરી, રૂડી કીધી રીત. દરવાજે પોળ દશે દીશા, દીધા ત્યાં દશજાત અંતરીક્ષથી દેશ ઉતરયા માજમ એ મધરાતકે કે કહે ઉમીયા આવિયાં, કે કહે ગીરજ એહ; કે કહે કાળી કાછીકા, દીવ્ય દેવાંશ

દેહ. કે કહે અંબે આરામુરી હાંગરાજ હરસીદ; કે કહે ભાળી બહુચરા નારિમાં એ નીદ. દરવાબ પોળકે ભારીઓ નેક ન પેડી નાર. અંતરીક્ષથી કેમ ઉતરી, અચરત એહ અપાર. કે કહે બ્રાહ્મણી ભલી; કે કહે ઇંદ્રાણી અંશ કે કહે વાર વધ વી, દો કહે વધદેહી વશ કે કહે નાર એ રોહણી, કે કહે અકર્ત્રિમ કોય; કે કહે માંધરવ ગુણનીધિ. વિધવિધ વાતો હોય શીવ રૂપ ચેલા સહુ, તેજ પુજનતર તોલ, આર ચતુર જે ચેલીઓ; મોટણુ અધીક અમોલ, ચાતુર ઉમયાવત ચેલીયો. પહેરે આલુષણ અંશ, આઠ આઠ લાખ તે હેમનાં, ચેલા શોભાવે સંગ; દેશ માંહે દશ દ્વાપતા મોતી જડીત મહેરાણુ; દસહજાર એક દીવસમાં પુન્ય કરે પ્રમાણુ; કંઈલાસ કરયું એકંકારમુ, દસ લાખેક રાખ્યા દામ; ધન બધાવી ધરમની, કર્યાં સદાવ્રત કામ. ઉડે બહેક બરાસની, કસ્તુરિ કાદવ હોય છંટકાવ કરે ગુલાબના, તે કળાનરકે કોય. જગત લોક કરે ભતરા, કેમ કરે ભતરા જેમ કારણજશ ભય, નાર નગર ઉજ્જૈણમાં, હરખ ધણેરો હોય. તપકરે તે તારૂણી, શોભાવે સહુ સાથ; ગરથઉડાડે અતી બણા, ઓઠે ન કોશુ હાથ. અન કોપનું નવ લીયે, ન પીએ કોનું નીર; આશકોનિ તે નવ કરે એવું સીદ શરીર. માગણુ આવે માગવા, ભયક જશજ ગાય; મુકે છે કર મોકળો, વરસે પાંચ પળાય. કે કહે પાપ કીમીઓ, કે કહે ઇંદ્રજા છે; શીદ કરે એ આશ. કોકહે ભંડાર કુખેરનો. કે કહે મહીમા મોટ; કે કહે તાર ઉમયાવત, એને શેની ખોટ. કે વેળા પરસન વહન. કે વેળા કરે કોપ; કોઈ વેળા બેસે બારણે, કોઈ વેળા રહે અલોપ. કોઈ વેળા બોલે બહુ, કોઈ વેળા રહે મુન્ય, કોઈ વેળા સભા રચે. કોઈ વેળા શુન્ય કોઈ વેળા રતન ઝંવેરના, ઘેરે આલુષણ અંગ, કોવેળા પાગર પીંછના, નીત નીત નવલા રંગ અકળત વાત ઉજ્જૈણમાં આલી ધેર ધેર; સીધ સીધ સૌકો કરે, પ્રીછે નહી કોપેર નાના મોટા સઉ નગરના, ન્દ્રપત આદે નર નાર, દરશન કરવા ઉલટયું, હેતે બધાણી હાર. ગરીબ લોક દરશન કરે, ખરાંસદાવ્રત ખાય; એકે પંથ દો કારણે, જન સહુ ભતરા ભય. અરિતર માંડયું ચીંતનિ, કહયું કારમુ કામ; વશ કરી વસુધા સહુ વીધ ધરાવ્યું નામ. આખીર ઉમરાવો અધીપતી પુરપતીને પ્રધાન બેડા રહ સહુ બારણે, ગાંઝે સઉકો માન. કે રાય કે રાંકડાં, કે છતરપતી છેક; રાણી રમયતકો રાયજી, એનેમન સઉ આસે બેસારે ગરીબને રાબ સામુ ન બેય; પ્રધાન પંડીત કે પાઠવી, કળી ન શકે કોય. રાબની છે રાણીનો, દરશન કરવા ભય, અહંકાર મુકે આપથી, માનભંગ સહુ થાય. ગાંખી પડે બુગતીસહુ જોઈ રામનું રૂપ, બીજા શું જાણે બાપક; બોળવાયો બ્યાંહાં ભુપ પંડીત દંડીતમુડીઆ શાણા બેશીને સીદ તેમણે સરવેબહીમું રામામાં છે રીધ; કોઈ ઇચ્છા રાખે પુતરનિ, કોઈ ઇચ્છા રાખે ધન, દરસન કયે નીત દસવશ, સામવાનું બેને મન. અહંકાર મુકયો શઉ અમમીઓ, સીધે તણ્યો સંત; રૂપવંત રૂપે વડી, પાણિ મુ-

કયા પંત. લક્ષ્મી લખાલાજીઆ, મહિષતીએમુકા માન; કરે કપતી કીકરકરવા દીઠું દેવિનુ દાન ઉણુમ નહિ એકે કશી, દેવરૂપ એ દેવ, નવતેરી નગરી સહુ, કન્યા સીધનીસેવ. એટલે એક ઉજેણુમાં માનવી પામ્યો મરત, સોઢીનાર તે નર તણિ. સતી થવાને કરત, વમીને જેવી પ્રેમદા, રૂપ તણે ભંડાર, કુમ કુમ હાથ દેઠને, થઈ અસ્વની એ અસ્વાર હે તે ચોખા નાંખીયા, વેરે પુષ્પ ચોપાસ, ઉઠોઉઠો સહુકોકરે વિવિધ પ્રકાસ ત્રિલાસ, સાથે રામ સ્વામી તણું, લક્ષ્મી બીજે લોક, કુમકુમહાથક લોલ કરે, શામાને નહી શોક. હુકમ લીધો હજુરનો; સતી થવાંને બચ, ભાટ ચારણને બ્રાહ્મણો, ગુણ જશ તેના ગાય. સ્વામી મોકલ્યો સમશાનમાં, બ્યાં જમરૂપી જગસતી સીધ પાસે ગઈ, પ્રીતે લાગી પાય આવો દેવ મુને ક્યાં મળે વેદ વખાણેવર્ષ સીધની માગું આગના શોભાપામુ સ્વર્ગ હાથ રંગ્યાંછે કુમકુમે, કોટે પુષ્પનો હાર, લોક સાથે લખો ગમે, અદભુત રૂપ અપાર. પાંચે પ્રદક્ષણ કરિ ચતુર; પ્રતે લાગી ચરણ, તમો માત છે અંખીકા અશરણુ તમે છોહાતા દેવતા, મન વાંછીત રૂણ દા-તાર, તમો તારણ ત્રીલોકના, કારણ કીરતાર. રૂપ બેયું સમા તણું, રિબ્યા રામા રંગ સોભાગ્યહેવાતણુ સહીત, શોભાવો સ્વામી સંજ સોભાગ્યવંતીને ધરમવંતી, પુત્રવંતી હોય પ્રીત; એવી આસીસ સીધે કહી, રૂડી પણ એ રિતેત્યારે સતીહરી પડી. કર બેદિયાકર્મ. વચન ગીસ્ત જશે તાહરું નહીં રહે બોલ્યાનો ધરમ, મરત્યું માંટી પામ્યો માહરો, હું સતી થવાને બહિ સોભાગ્યક્યાંથી હું ભોમવુ, ગુણતાહરા શું ગાઉ, ભોમ માસ ને તહારો, જેહું આનિ આ બગ; પાપજ પેલા ભવ તણાં; જે પડી તમારે પાગ, આવી અહીં અધીક પણે શીખ માગવા માટ, આશીશ દીધિતમે મુને. તે તે ઉડી વાટ.

ચોપાધ—સીધને પગે લાગી સતી, એાછી કરવાની ખારિ મતી; સ્વામી મારે પામ્યો છે મરત. મોકલ્યો શમશાને તે તરત, ડસ્યો સાપ ચડયું છે ઝેરાં તેતે પુર્વ જનમનુ વેહેર; રામ રામ મુણે સહુ કરણુ, સંકટ ભર્યા કાઠીના તરણુ; આવરદા માહરો એક ઘડી. પાપે તમારે પગે પડી; અખંડ સોભાગ્ય તમે તે કહયું હસાસ્ત મારૂં તમારૂં થયું; તારૂં વચન કેમ સાવે ચડે, મારે તેનું છેદું પડે; કાલ રાતનો તેનર મુવો, મુવો નહિ તો ત્યાં જઈ બુઓ વચન તમારોમીથ્યા થયા, જેમ લખ્યાં હતાં તેમ થયા; સતિના બોલ મન માંહે વસ્યા, લોકસહુકો હજીહજી હસ્યા; સતીતોપાય પડી તે વળી, જઈ મુસ્તક સ્વામીને મળી, શ્રીતા કાષ્ટ સ્ત્રી ચોપાસ., કષ્ટ લક્ષ કરવાની આશ. દોહરા—ખીછી પટકી પ્રથવી પરે, પટકયો મુઠત તે શીશ પૃથ્વીપરકર પટયો; રૂઢે હરીને રિમ; માણો તોડી મોતી તણી, ભાગ્યો ધોળાભણુત, અધિકકરોધથી ઉઠીયાં, આળસ બોડી અમધુત વતવ વતે વમુખા વસ્યો. વચન જતે વધુ બચ; વચન જતે મેરૂં અમે; પાંચ પ્રલે પાય; વચન જતે મહિ બચે; રસકેસ બચ લવલેસ.

દીગપાલ દશ ડોલી પડે, ભાર ભરે નહિ શેષ.

છંધો-વચન ન પાળુ જેણે. તેહ સુકરીતજ હારયો વચન ન પાળ્યુ જેણે તે પણ મોતે મારયો વચન ન પાળ્યુ જેણે તે નર દધવે ડંડયો; વચન પાળ્યુ જેણે, તેતે શીર અગની મંડયો વચન બ્રષ્ટ જે નર થયા, દધવત દિવેલ તેનું ગયું શામળ વચન ન પાળીયું, વચન ગયું પછી શું રહ્યું

ચોપાઠ-એવું કહી ઉઠી બેગણિ, ભારે ભાગ્ય નીલિ ભોગણિ; ભુવતી તોભવા ની ભત્ર, ઈંદ્રાણિ બાણે રજ માત્ર; રંભારીક અલોકીક રૂપ, ભોળવાણાં છે મારેભુપ; ત પે તેજ ત્રીલોકમાં અતીશે ઉપમાં ઉજેણમાં બાણે બહુ રૂપી બાળકા બાણકાઈકરત્રીમ કાળકા; બાણે સફળે ફળીઓ એબ બાણે કો ભુગતી ભુગદંબા દીપપદ દેવીકા દામ વાસ્તે પામ્યુ ઉજેણી ગામ; ધિર શકતી આવી સવીતાનિ તીર ખડકયાં છે તેણીએ કાષ્ટ; જગાવવા માટે અગ્નિ અષ્ટ, લોકમાં અસારત ચાલી વણી, બેઠીસતી તેડીને ધણી બોળા ઉપરસ્વામી શીશ, સમરેતે ઉમીયાપતી ઇશ. ભરજેબન બાળેવંશ, ઘીમાં બોળ્યા શીરના કેસ, પ્રમાણ સહુ પ્રબળે કીધ, બળતિ દીવી કરમા લીધ, એમિપ્ર-વંશકરે જેટલે, ત્યાંજેગણી આવે તેટલે. લક્ષકોટીધા સાથે લોક. શાંતપમાડવાતેનો શોક. જેવા આગ્યાછેવીકમ વીર વીકરમચરિત્ર પાશે છે ધિર. પંડિત પાઠવિનેપ્રધાન મહિપતિએ દીધાં બહુ માન, રાજરધયત નરનારી રોક, ઉલટયો અરણ્યવઆરોઆંક કો કહે એનું વચનજ જશે. કો કહેકાંઈબીભુ થશે, દો કહે બેગણિભુડીપડે; કોકહેચ તુરા કાષ્ટે ચડે, જે હશ તે હવડાં હોય, મુવા માણસ નહિ જીવે કોય.

દોહરા-અંગન આંચ સતી કરે, જય જય કહે સહુ સાથ એટલેઆવિ બેગણિ હેતે ઝાલ્યો હાથ, હાં હાં વચન માડું જશે. રખે અગનીમાંજ ખાય; સાચી સીદ્ધતો હું ખરી; જે તું મંદિર બંધ. સતી કહે સીધ મુણો બોલોહોભારે બોલ એહવચન તો નહિ પળે ખુવો છો પોતાનું તોલ ઇશ્વર અતરીક્ષથી ઉતરે આવે ઉમાપતીઈશ તો અ મુવાં જીવે નહી, જે માનલખાણાં શીશ મુવા માન્યાત મહીપતી મુવા કઉ રવ પાંડવ સુર; મુવા પંડીતને પુરવની મુવા દાતાને શુર. જે કોઈ બંધા જે જશે, કાળ શહુકોને ખાય; સીયુ સાધક કે શાણપણે તેનો નહી ઉપાય; સરખે એ સ્વામી ડસ્યો, માનનિ પામ્યો મરત; ત્રીસ ચોગડીયાં વહી ગયાં, તે વેળોએ તરતજઓડરે પાછાં વળો વખોવરાવશો જશ બેગ- કાષ્ટે ચડવા દો મુતે. ભોગવશું મારેભોગ અ ખંડ શોભાગ તમો કહ્યું તેહ તમારાં પાપ ભુડાં પડીયાં જગતમાંતે વદ મુરાણેછાપ અણુ સમબ્યું નવ બોલીએ વખોવાઈએ ચારે પેર બળવા દે બાપ મુજ ને, તું બ શેણવંતા ધેર છેટું પડે મુજ કંથને, લાછન મુજને હોય, ચારભુગ ચઉલોકમાં. વાન જીવે કોય. બોલતા બોલાય છે. મોજ કરતા મેહેલ; દુખ વાદળ પાળતાં, રહે સવળું સહેલ. કદિ વચન તાડું પળે, જીવે જે મારો કંથ; ઇશ્વરને હાં ખોળીયે,

તમો પરમેશ્વર પંથ તમો ઇશ્વર પરમેશ્વરી, તમો બ્રહ્મણી બ્રહ્મ; અડસડ તીરથથી
આધિક તમો, જેમ રાજનો ધરમ. વાર લાગેછે વાતમાં, વખાણ કરતે વરત; આજ
પંચાજ ઉઠે નહી, જે કોઈ પામ્યા મરત. જે કંથ ન જીવે માહરો, ભુલું કાષ્ઠનખાઉ;
તાબોટા પડશે લોકમાં, તરણથી હજવી થાઉં; પુરણ પાપ તારા માળ્યા, હેલે કરશે
હાથ; સીધ પણું વેહેતુ જશે, જે બોલ્યામુજ સાથ, કહેશે તુજને ઇશ્વર, કે કહેશે
ધુતાર; કહેશે પાખંડી પાપણી, કહેશે ભુકાનર. ડાહ્યા જે નરનારીએ, બોલે નહી
ઝાઝા બોલ; ફંદ ચલાવે દેશમાં, તેનું ઊતરશે તોલ. કંઠણ વચન કલાં કામની, રૂંદે
ધરીને રીસ; હશી હેત ઝાઝે કરી, કર આડાડીયો સીસ. ફટ ફટરે સતી તુને,
ભુકી જાત કહેવાય; વચન બાંધ્યા જે સીદનાં, તે કેમ તીથ્યા થાય. મત્ર ભણ્યો મ-
હાદેવનો; હાંકયું અંખર નીર; મંમાજળ સખ ઉપરે, તેહયું છાંટયું નીર. બ્રહ્માસાં
બધાં બે વરાં, પતીએ પરડી પુંડ; જેને કારણ જશહુઓ, આજસ મોડીઉઠ, કઉ-
તક દીઠું કારમું, જેમ અલોકીક જામ; પુરપતિ આદે પ્રજા સદ્ગુપ્તિને પ્રણમ્યા પામ.
સાબાશ સાબાશ સહુકો કહે, પુરમાં વાંધ્યા પ્રતાપ, કર્યા મુવાને જીવતા, એકો ઇ-
શ્વરિ આપરવામી જીવ્યો સતી તણે, ફરી થયો અવાતર; મંદિર આવ્યો મલ-
પતો કણું ન લાગી વાર. મોતિએ વધાવી માનની, ચોખા કુમકુમ લીધ; અજમદંબા
જેગણી, શકતરૂપ એ સીધ, તેહ કંથને કામની, બોલી વચન છત છાપ; કાણુવચન
જે મેં કહ્યું, તે માતા કરજે માફ; હું અપરાધિ અલ્પ બુધ, રામા જાને રાંક; બ્રાજ-
ખ્યાં નહિ મેં અંબીકા, કામા કરજે મુજ વાંક. ધરના ભુઆ ધરના ધણી; ધરનું
મરતંબ હોય; ધરના સીદ ધરની સતી, કળી શક્યું નહી કોય, માનત આલી મા-
નની, રામામાં બહુ રીદ, અખીલ રૂપ કોઈ ઇશ્વરી, સાચી શકત એ સીદ વિક્રમા
જીત વધુધા પતી, રાજસ રૂડો રંમ; જોગનિના પુન્ય આમળે, તે ના આવે પાસંમ
હરશન તે દેવી તણું. સહુ કરી આલ્યા ઘેર; વિકરમચરીત્ર વરણાગીયો, તેની શી
ચક્ષ પેર; જોગણ કો શું બોલે નહી, ન કરે કોઈને સાન; પ્રીતિ ના મળે કો તણી,
કથન મુણે નહી કાન. કીરતી ચાલી કોટીયા એ ઇશ્વર અવતાર, વિક્રમ ચરીત્ર
વીચારયે, દેવિએ દાતાર, હું જન્યુ જગદંબને. તન મન ધન કહે તે દેઉં; સજીવન
વિદ્યાએ સીધની, મન માગીને લેહ. સજીવન વિદ્યા સરજી નથી, બ્રહ્મા વિષ્ણુ કેઈ
ધથ; એમાં એ વિદ્યા વશી, એ જમદંબા જમદીશ. ચરકો લાગ્યો ચીતમાં, પ્રણમુએ
ના પામ; મરત સજીવન વિદ્યા તણે; સરે મુને એથી જામ રૂડો રઢીયાળો રાજવી,
ચુણવંતો ગંભીર; શુરપુર શામરથ સીર, ધનુર વીધાનો ધિર. પુત્ર વડેરો પાટવી, લી
કરમ ચરિત્ર નીજ નામ; જેને નામે કુંડી ફરે, ગુણ જોગણી જામ. શ્રીચરીત્ર જેણે
કરાવીયાં, અકળીત જે ન કળાય; ફરેણુ ઉજેણમાં, જશે રૂઝવન ગાય. તે પુરૂષ
મજાતે પરવરથી, પુરણ મનમાં પ્રસન; દશ પ્રકારના હંડવત કર્યા, કર્યું દેવીનું

દરશન, કનક પુષ્પે વધાવીયું, મોતી મોંઝાં મુલ; સ્તુતી શીઘ્રી સહસ્રધા, અધીક દેત અતુલ્ય; એક પગે ઉભો રહ્યો, જપમાળા ગ્રહી હાથ; એકા એકી એકલો, શેવક નહીં કે સાથ, વડીએ વડીએ પગે પગે, કરે હંડવત દસવીસ; એક પગે ઉભો રહી, ધરણ અફરે શીશ. અન્ન પાણી નિદ્રા તણ; રહ્યો ઉભો અહરનીશ; વારંવાર વખાણ કરે, ધરમ ધોરંધર ધીશ; પ્રસન્ન થઈ તે પ્રેમદા જેતામાં આપી ભ્રમ; પરમેશ્વરી પ્રસન્ન થયાં, મન મમે તે માગ, આપો વચન અંબીકા, તોતો બોલું તમ સાથ; દેશપતીનો દિકરો, હેતે ઓડું હાથ, વદન પંકજ હસાવીયું. જેહ મમે તો માગુજીવ સહીત આપુ તુને, અહીં શી બીજી ભ્રમ. કનક કરતાં શીખવું, પરહું પાસ પ્રમાણ; કહેતો કરશેા શીખવું, જે મન રૂડું બણ કહેતો આસન ઈંદ્રનું; કહેા તેવો અધીકાર; કોહો તો તાજમ તુરી શીખવું, અલખત અપરમ પાર; ખાણુ રચુ ઘેર રીધની, આપુ અલખત અતોલ, અમરત ચોવડીયું આ વડી બુદ્ધ વીચારી બોલ. પણ અરથ સરશે નહિ, મળે નહીં, એક મેળ, પ્રસન છું હું આ વડી, ખરો સીદ્ધનો બેલ. વાયુ રૂપ છે જીવડો, વડી એમાં ઘોળાય. વીચાર સરવે વાયે જશે, રિદ્ધ સરવે રોળાય; અધીપત બોલ ઉતાવળે, એ સરત વેળાએ અધા જે માગે તે આપશું, સીધ કહે તે સઘ.

ચોપાઠ-કરૂણા વચન સાંભળીયાં કરણ, ચતુર પુરૂષ લાગ્યો જઈ ચરણ, તમે દાતાર છો શુભ સાથ. હેતે હું ઓડું છું હાથ, તમેરે દુરમા બહીયાં, પ્રાકર સરવે પ્રમાણીયા; તમેછો ઇશ્વરનો અવતાર, હું માગુ તમે દાતાર વીકરમાજીત તે માહરો તાત, વખાણ માંહે વરેરીવાત, પરદુશભંજન મારે નામ; બણે સહુ નવખંડે ગામ. શક વખ્યો પંડીતે પત્ર, પંચડંડ શીલ ધરાવ્યાં છત્ર; અહુરણા અવની કરિ, નીરધનને ઘેર રીધી બરી. નર મોટાનાં નમાવ્યાં નિર વિઠ્ઠ હઠિત જીત્યા મહા વિર; દેખી ઘાટ દુશમનતા ઘડયા, નોધારાની વારે ચડયા હું વખાણ કરે મુખ બણું, પાણી વધારણ પરીયાં તણુ; ચોખુટે કહેવાણો ચંદ્ર, અલખત જેમ લખવ્યો ઈંદ્ર, તેહ તણો મહારે પ્રતાપ, અલખત બણી ભંડારે આપ; જે તણી કહિ ઉપમા કરી; સરવ કમાઈએ તા તજ તણી, તેનો હું ભોમધારી ધણી, ડાહયા છો તો સુણુએ તમે, કપુત એના કુળ સાં અમે; પીતા રળેને પુત્રજ ખાય, તેનું નામ કપુત કહેવાય.

છાપો-પીતા થકી ઓળખાય. તેહ ભણું નહીં બુદ્ધ; સસરા સહાય તેહ બુદ્ધિ નું સુદ, મુસાજ થકી મરભદ. તેહ મુવાવત માડું; સ્ત્રી નામે સમરથ, તો કુળ તેનું આડું. સવધ નામ સપુતના, જે પાતાના પુત્ર પરાકરમ કહે સપુત સલસણા, જે ક્રાંતર રત ઉધરે. ચોપાઠ-વિક્રમાજીતથી સવાયો થાઉ, સપુતકુળ માંહે કહેવાઉ; એવી હીમત કુંડા માહરી, પછે તો આજ્ઞા તાહરી. મરૂ વચન તમે સ્થિર પર ધરી, મુજ કપુત સવાયો કરો; રક્તિત કહે તુજને રાખારા. પ્રીતિ કહી એસડયો ખસ, સવજી

નામ તાર કંઈ થયે, તાર કુખ કેપ પેરે જશે તે ઉપાય બતાવું તુને. તે વાસ્તે કરી આપુ તેને, વીકમશેનથી વધતો પાપ, નથી જનમ્યો કોઈની માય; નથી મુખઉપર કોઈને મુછ, ઈંદ્ર પદવી એથી નહીં ઉચ નથી સરખ્યો પ્રમકેત્રદમાં, નથી જનમ્યો કોઈ આ શ્રદ્ધમાં, કરોડ વાર શું કહું કથી, એ સરખો સતવાદીનથી. મરણીસણવન કર્યાં એ કામ, એ વિધાવંતના નામ; એ વિધા તે ઇશ્વરને આપ, જે પુરા લે તે છંત છાપ. એ વિધા તેતો કીરતાર, બ્રહ્મા વિરનુ થકે બહુ બાર; એ વિધા તે મુજ નેવાધ, તે સપુતમાં થાઉ સવાધ. એ મુજને વિધા મળે, તે તો વચનતમારૂં પળે; સપુત માંહ સવાથો થાઉ, તો તો ગુણ તમારા જાઉ. તે સીધને વીમાશણ પડી, અણ બોલી રહે એક ઘડી; તે માગ્યું મોટ વરદાન, ના આપુ તો ઘટે મુજ માન. વચનજ તેવા જીવજ જાય, તણ લોક તો પ્રલે થાય, તારે ચીત તો એવું ચડ્યું; મારે તો મહા સંકટ પડ્યું. એ વાતે તો અનરથ થયે, વિધા ન આપું વચનજ જશે; વચન જાય તો જાએ પ્રાણ, એવી વનીતા બોલી વાણ; વચન જતે તો જાએ દ્રવ, સંહાર થાય એ બધી શ્રદ્ધ.

દોહરો-વીકમ સુત વાણી વડે, સાંભળ સાચી શક્ત; જે અપાય તો આપજે, જશ જાએ બધો જકત. ન અપાય તો ના કહો, શીએ વાતે શરમ; કામ દુરમાકલ્પ ત્રક્ષ છે, ફરે અમારૂં કરમ. એમણ કહે જશવંત મુણો, વચન મારૂં સીર થાપ; જેમ વચન લીધું તમે, તેમ તારૂં મને આપ. તમે કહું એક મારૂં કરો, મેં સાંપી તુજ ને દેહ; વાત કહું વપુ તણી, તમને માંડી તેહ. વચન લીધું રાચનું, મન મેહેલું નીજ માન; એકાંત તેડી આસન તેડી આસન કરૂં, ત્રાહો મહેલું તાન-શાતી સીંચ દેવ રૂપ તુજને કરૂં, પ્રણમુ ફરી પેર; વિધા સરવ મુપું તુને, ધરણીયેય રહુ ધેર, વગર કોટો કોડવો, ભોમવો એ ભરથાર; પુરૂષ ધરશે સોપવો, અલખત અપર મપાર મંત્ર આપવો, મહાદેવની પ્રીતે રહેવું પાસ; દધવત દેવું દેહને, મુલ ખરીદિ દાસ, દેવ ફીટી થાઉ માનવી સ્ત્રીથાઉ ફીટી સીખે કીમીઓ ફરસો અમમ નીમમ, સોપવી સરવે રીંધ, લોભ સમુદ્રમાં નાંખીયો, પામે તે કમ પાર; જાળમાં પાડશે પુરૂષને અમરમપાર અપાર. પાપ નથી આ વાતમાં, દેત નહીં દે તુને દેષ; છત્રતમુકતી ભોમવો, મુએ તો મુક્તિ મોક્ષ સપુત સવાયા હંશે, તણ લોક મહિ તરત; સણવન થાશે સરવકો, માતવી પામશે મનત; ઉઠમણ રતન અહીં લાવજે, જેહ અમુ લખ જત, પરક્યું પહ્યું લેઈને, આવજે માજમ રાત અણીશું રતહતે ચોતરો, બણી વાત એ ગુજ; તનમન સમરયું તુજને, સીંચ તણીયે પરણીશું તને પ્રીતથી નિમેષ નહીં નીંદાય. પછે ફરસોને કીમીયા, સીખે સણવને વિધાય; સત્યએ ત્રિલોકનું, મરણ સણવન મીન; ઈશ્વર સમતુલ્ય તમેય થશે, તેહ બણેથી તંત્ર. વીક-સાણતથી સતપણું થાશે તારૂં નામ; જેહ જાય છે મુજને, કરૂં હું તારૂં કામ સર-

જ્યો લાત સરવ ખીધની, પ્રીછયો સવળી પેર, વચન પરસ્પર પરઠ્યાં, ગુણવંત આવ્યે ઘેર-વીચારી વાત વપુ વીધે, કરવું છે મોટું કાજ, શ્રી ચરીત્ર રમાડશે, તો બશે મારી લાજ. કહેવાય નહી કોઈ આમળે, પુછાય નહી કોઈ વાત; મોહખાણે મારીયો, ભલી ભભવી ભાત. લોભ સમુદ્રમાં ભુડીયો, ન રહયું જ્ઞાનને ગુજ; લાખ વસા દીવાને થયો, સમજ્યો નહી એકે મુજ. છપ્પો-અરનો બય વીદેશ, અરજશીર ભાર ઉપાગરજે વાળ વાય અરજ તરવર વાહે; અરજે ગુણ ગવાય ગરજ થકીધન ધીર; અરજ કરોડો માલ, નાંખે જઈ ઉત્તરીર. અરજે પામરને પીતા કહે, અરજ મોહાને રળોમળી; શામળભટ સાચુ કહે, અરજ સાકરથી છે ગળા,

ચોપાઈ-અરજવંત ઘેલો બહુવો, ઘડાપણુ તેનો નવ આણવો; ગરજ સમા ગુણને ગોખ, ગરજ વણસાડે મુખને શેખ. ભુપત કેરા જે ભંડાર, અમુલખ રતન અપરમપાર; વીકરમ રાયના ધરની રીધ, હીરા માણેક મોતી વિધવિધ. એકલીસ લક્ષ ટકાનું એક, વરણુમાં શું મૂક વિવેક; એવાં નંગ પુરાં નવ કરોડ અમુલખ જુગમાં નહી કો બેડ, શોભાવત સવળા તે મણી, મહાલક્ષ્મીથી સમરથ ધણી રત્ની ચરીત્ર સમજ્યો નહી પેર, કાલ આવગે પાછું મુજ ઘેર, કીમતો સોવરણનો ફર-શો હશે, એવાં નંગ કરોડો યશે, લોભ સમુદ્ર વીચ ભુડ્યો જેહ, ફરી ન આવ્યો ઉઘો તેહ. દોહરા-માયા કેઈ માઠલું, ક્યમે પુરૂ નવ થાય; જેમ જેમ માંદે ઉમેરીયે તેમ તેમ હેઠું જાય. લોભ અરજ લેહેર સમુદ્રની, કરયા કીરતારે કુપ; પુરૂ કોતું નવ થયું, કાં લીક્ષુક કાં ભુપ. છપ્પો-એકજ જેહ દામ તેહીસે દસદમ, સત સહસ્ત્રીલક્ષ લાખ, હોય તો વો ન વામ; તેહીસે મન કરોડ ઓયુમ કે અખજ આપે, વળતુ મંદ્ર સત; કંઈલાસ જીત મન કાવે; નોતું તે નવ સાંભરે; ચરતા પુરી નહી કો તણી; શામળ કહે સંતોષ ધરે, મુખસાગર સમરથ ધણી,

ચોપાઈ-બહુ ડેમ કરતાં આવડે. રતન વણવિચારી જડે; મનની તો મરી આવશે, કાલ પાછુ સરવે લાવશે, ખાંધી ગાંઠડા આવ્યો તે દીશ, સાકાતણુ મળભાર લીધો શીશ છપ્પો-લોભે સહુકો લજ, શાહુકાર કાહાલે લુટ; લોભે ઘણા દેહંડ લોભે કરાવે ગાય, શ્રાપ લોભે લે માથે લોભે રૂપવંતી કામ; વણશે કોનિયનિ સાથે લોભ સઉથી નિય છે. લોભે લજ્યા ઘટ ધણી; લોભ પાપતું મુજ છે, લોભે ખાણુ નરક તણી.

ચોપાઈ-રાજ લીધ આવ્યો છે રીધ, જ્યાં બેકાંશકતી સાચાં સીધ; પ્રતક્ષપારજુ દીઠું છે ભુપ; પ્રાંતે ભોજવાણે રાજસ્વરૂપ એકાંત આશન દેરામાં હોવ, કળીશકે નહી બીજે કોય અણ્યો ચોતરો શોભીન સાર, ઉપર બેઠાં નરવે માર વરમાળ આરો ચી ગલ્થો હોય, તન મન સોપું તે સાથ; કરી પ્રતિજ્ઞા આણી વહાલ, આ ચર ને તમારો માલતું શિરોમણુ શામળું નારી નારી નિજ નામ; અરખાંમના તારીશખા

રંચ; સ્વામી શાય ક્રીધા ત્યાં શંગ. વચમાં તેા ઇશ્વર આણીઓ, માત્ર શમેત પર-
હ્યો પ્રાણીઓ દીવસહતો તે વેળા ભગ મળ્યો છે છતો રતુદાન પામી રંચરતી, શારી
પેરે શંતોષો પતી; રહી રાત પુઠળ એક પહોર, ઠરાવ કરી બોલી તે ઠોર, ધેરબઓ
રૂડા રાજન, આવબેચાર થી ચડતેદન, કંચન કરવું સજીવન મંત્રશીખાડું સ્વામી
તમને તંત્ર. પારસ ફરસો પારો મારવો. ધન અપુટ ધરમ ધારવો જાંત આપણે કર
વી કરી, તારી વપુ મારે મન વશી વીધા સર્વસુંપું માહરી, હું ઠાસીરાણી તાહરિ;
તારી સ્ત્રી તારે ધેર રહું; મંત્રમોટમ મહા વિદ્યાકહું, તેં ટાળી મુજનેએ હાંશ; તારી
મહીપત આવ્યો જેટલે, તંબુપાડી નાંખ્યો તેટલે; કીધું ઇરમયિ; તેં ભાવે કીધી ભોમ-
ણિ; વીકમ સુત બોલ્યો હુતાસ. હેત ઘણેથી કીધું ત્રીમ પુરણ પેર, ગુણવંતી આવી
નીજ ધેર ચેત્રો ચેત્રા કીંઈ નહીકોય, કાત્રો માત્રો ઇમજ હોય, વેશ કહાડ્યો
તો તે રમાડીયો. ભુપતસુતને ભહાડીયો, વહાણું વાયુ ઉડ્યા લોક. સાધુ જન પામ્યા
છે શોક; ચાક્રી નમર ઉજેણિ વાત, પો ફાટ્યો થયો પ્રમાત, એ માતા અસોપજ
થયાં ગુણવંતા જેઠેવરમાં ગયાં; મરણ સજીતન વીધા કરી, તે કેમ રહે આ ઇમેકરિ
રાજસભામાં બેસા રાજન, પાસે વીકમ ચરીત્ર હુતો તન, શેવકે આવી કહું ત્યાં
સત્ય મહારાજ સુણો મોટા મહીપત, જેમજી જે નગરમાં ઉતરયાં, તેણે મુવાં સજીવન
કરયાં, આજ રાતમાં થયા અસોપ, કોણુ બલે પ્રસન કે કોપ.

દોકરા-નાત સુણી વીકમ કહે, એ ભેગણિકો ઉચ; પ્રકાશ પુન્ય પ્રાકમથયું એતો
વીપરીત ભોમ. એ કોઈ ઇશ્વર ઇશ્વરી, આધ નીરંજન એહ, દેવલોક કેમ રહી શકે,
અવનિ ઉપર તહ. વીકમ ચરીત્ર સાંભળ્યું, ભેગણી ગઈજર ભેતામા ગંખાથયો,
મયું નરપતનું નુર. ચતુરાઈ એ ચતુર તણી, ચડી મયું ગુણ માત્ર, ઉડ્યો અતી
ઉમેદથી, મારીબુમ રજ માત્ર, છડી અસ્વારી આવીયો, સુની દીઠી તે ધરણ. બુધ
હીણ થયો બાળકો, જેમ રણમાં સંજાહરણ; જેમણી, થઈ એ ભોમણી, લઈ મઈ
મોરોમાલ, ભેગીનો મુજને કર્યો, હોડે એહ હવાલ; અરે કઈર હું શું કરું, કયારહું
ને કયાં જાય જીવતીનો પમ કહાડુ કયાંહાં, એ રૂપ કયાં સમાઉ. ધીક ઠાહાણુ થિક
આતુરી, ધીક અકલ અનુપ ધીકાર નામ નરેંદ્ર નર, ધીકાર હું ભારે ભુપ. ધીકાર
આણુ આધારના, ધીકાર પુરૂપના પુર, ધીકાર મરકની મુછને, નારીએ ઉતારયું નુર
ધીકાર કામએ કલ્પના, ધીકાર લક્ષણ એ લોભ; ધીકાર બળબુદ્ધિ પ્રાકમ, તેનર
પામ્યો મોક્ષ. ધીકાર ઇશ આરાધના, ધીકાર નરપત નિજ નામ; ધીકાર સુજ
વિવેકનર ધીકાર ઠાહાણુ કુળ કામ. ધન કામનીની કંચુકીને, એલીએ બાંધી મા-
હરી બુધને; શામાં તુજને શાબાથ, જીવ્યો જીવતીએ ભેરથી, એણીએબાંચી પાથ;
કંચુકી પેહરાવી મુજને, હાથો રૂંદેમાં ઠાવ. ચુકવ્યો ચતુરાએ ચતુર નર ત્રીધોહરીને
દ્રવ્ય, કયાંથી આવી કયાં મઈ, મોહ પમાડ્યો સરત્ર. મહાહસ્તિમારયો મતપતો, બુ-

ટથો માથે ભાંગાર; શીયાળ કરિ મઠ સીંહને, ભુપતનો ખોયો ભાર; રાંડકરી મઠ
 રાયને, રાય થઈ આ રાંડ; છવપતને હેતરીમઠ, દઈવ તણો એ દાંડ. દરવાજાખોળને
 ખારીયા, દિશા રહીહો દેશ; અંતરીક્ષ કયાં ઉડી મઠ પંથ કર્યો પ્રવેશ. દેશમાં દુંડી
 ફેરવી, મરથ કરીને ઘાટ; સ્ત્રીચરીત્રને ચીરી નાંખીયું, વેદ ઉઠાડવાટ. હંકાર ઇશ્વર
 ને નવ ગમ્યો, કહો વાણી વીક્રમ ચરીત્ર, જગદંભ જોગણી થઈ હેતર્યા, પ્રોહુ પાત્ર
 પવિત્ર, માનવી-મુંજને કોણ હેતરે, અપર પારાપાર નાદ હેતર્યો માદરો; એક
 રાણી કીરતાર. હાથી માર્યો હઠીલીઓ. સમે માર્યો સીંહ સાર, ઉંદરે બચો અહી
 મળ્યો, કાણુ ન લાગીવાર નારી નાગજ નાથીઓ, વાઘ વિડાહોવેદ, શેપ નાગ છત્યો
 અળસીએ, લામનીનાં બહુ ભેદ, સમરથ રાજ દરખારની, વીક્રમજીતની મત્ય,
 ગદાણુ કરયું મડી એકમાં. કામનીએ કીધું કૃત્ય, જન્મારો રહીને મુખો. કીધો
 ધરમ અધરમ; જીવતી જીતી મારા લઈ મઠ, કામનીએ કીધું કરમ. જવાબ સહ
 દેહશું જનકને. શો કરવો ઉપાય; એક વાત ને ઉઠલે, આકુળ વ્યાકુળ થાય. કરોર
 વરાં કપુત હું, લક્ષવરાં હું ગંડ. ચુક્યો સત હું ચીતથી, પીત્રી કેમલેશે પીંડ. ખાન
 ખાન નીંદ્રા તણ, લટક્યો હીડે ભુપ, સાલ ધા બહુ સંચરો, રામા કેડે રૂપ પમલો
 કદાબ્યાં પંથમાં, હલકારો દોહ દેશ; અથ રામણ અદકી કરી, પુર ખાંધે પ્રવેશજણ
 બેશી સીધ જોગીઆં, ભુઆ ગણીકાબહુ મળે, લેઈ ચરખા લક્ષ ગમે, ખાતર ઉપર
 દીવેલ આશા મુઠી અધિપતી, હેતેખ ખેર્યો હાથ; કલોલ કરે તે કામનિ, સજનસ-
 હોદર સાથ. રાજગમાં સામીસંચરે. દે હું કારો આશ; એમ કરતાં આણુદમાં, વિલ્યા
 છે દશ માસ. પુત્ર પ્રસવ્યો તે પ્રેમદા, ધરમ ધરધાર ધીર. જણે અવતારીક ઈંદ્રને
 જણે વીક્રમ વિર. ભુએમી ભલી લામની, બહુ પ્રાકૃમમીતું બીજ ઉગ્યોહોડ ઈંદ્ર
 અંશનો, રામા પામી રીજ, અતળીબળ થશે ઈંદ્ર મુખે. બક્ષીસ લક્ષણુ એળુધ; અ-
 ઉદ વિદ્યા ચોસડ કળા, શાસ્ત્ર શકળની શુધ અબદચરલક એહનો, થયોપરાક્રમ
 પર, બે ચરીત્રે કર્યા બાળકા, ગુણવંતી નીજધેર પુત્ર બેઉને પ્રાદરમી સળગમાં
 શેષા સંજ; પરવરી પુત્રને લેધેર. રાજશ રૂંડે રંમ. કહયું પીતાને પ્રેમદા કહું તે
 કરો એક કામ; સળગ પુરાવો જીમતે કરી, નેક જડે નહી નામ. ભુમીમાં ભુમીમળે
 કળી ન શકે કોય, દ્રવ્યથી સરવે નીપજે, અધીક એમાં શું હોય. કહયું પુત્રીએ
 તેમ કરયું, એક રતી અપાર; દાદામ મેજેનિપજે, તેને શાની વાર, પુત્ર પોરાડયો
 પારણે, હરણે હાલો મયા; બહાર થકી સહુ સાંભરે, અચરત અદકુ થાય. દાશી
 ડાહી એક આવીયાં રાતેખ આપવાને અરથ; જો બેઠયે તે મામળે, સસરેછેસમરથ
 ખાવા પીવા ખેલવા, રામ રંમ રમત; માગી લેજે માનની; જીવતીએ નહી જીમન.
 ચોપાઇ-રાણીજી બોલ્યા આણી રીશ, રામને તો નમાવ્યું શીશ; એશું આ-
 થશે રામ રાંક, અલખ છે મારે આડે આંક, જાઓ તમે રામને કહો, મુખે મેહેલમાં

બેસી રહો; જે ન હોય તમારે જામ. તે સુખે મારી પાસે માગ, દેશ બધે દુખજનન તમે, તમારા દુખજનન તે અમે; તમે તો આપો મુજને મરથ, હું તો અપુજનેર હોય અરથ કાણું છું તેણું નવકહો આપ, તો પાંચ હત્યાતું તુજને પાપ; એમકહીને હાલો ગાય, દાશીને મન અચરત થાય; તથી ચાલી ગાહિ દાસ, પલક એકમાં પુર-પતને પાસ. કરજેડીને ઉભી રહી, વાત માંડીને સરવે કહી; તમને જે ગમે તે મામ હાલો ગાય જીવતીએ જામ. ચટકા લાગ્યો રાબને ચેત, તે વેળા પરચરિયો પંથપત્ર મધારધર શાહસ ધીર, મહારાજ રાજ ધીર વીકરમ વડવીર, આગ્યો તે જોતો જાળીયું માન સાથે ભુપત ભાળીયું; હરખ હેતથી હાલો ગાય. અધિપતીને મન અચરત થાય.

દોહરા-કામની સાંભળ જે કુળ વધુ. સતિ શિરોમણ શાણ; તું બોલી તે ક્યાં ગતું, વચન પળયું નહીં વાણ હાલો ગાયે, હલવા પડે, ઢીંઝલા સાથે ધ્યાન; સમણા માંહે સુખ નહીં, માંડા ગાગ્યો છો માન. તરણિ સાથે કહાવ્યું તમે માગોતો આપું આજ; તે કહેતામાં કામની, લેશ ધરી નહીં લાજ, કાળાગ્રહ કામની રહે, અધીક એકાએક આપ, આવદા સુધી ભોગરો. પોતાનાં પોતે પાપ. વિક્રમ ચરિતર ઉવે. ખીયું વખાણ્યું સ્ત્રી ચરિતર; તેતો તમે પાવો નહીં; પુછ પ્રસન પવિત્ર ખીજવાર બોલો તમે, હાપણું નહીં કામ; જુડા જુડા સઉકો કહે, ગુણ ઉજેણિ આમલોળી વાત લખાડની. બોલ બહેકયા બોલ, માને કેમ મહોટમ મહીપતી, ઉતરે મારું તોલ લીડભજન દાતા તમે, તમે નરપત હું નાર; અકળાઉ છું અતિ ધણિ, કાંડો માં-હેથી બહાર; તારાં માત તાતને તેડીએ કુટુંબકબીલા સહીત; પંચપ્રમાણીક પંડિત રાણા રાયની રીત. બહુ જન દેખતે બોલો તમે; જેમ સાંભળે માતને તાત, જખ-મારી કહો લક્ષવરી, વધતી બોલ્યાં નાત; વિકરમ ચરીતર વડું કહો, નગર ફેરવા-વો આણ; સ્ત્રી ચરીતર વખાણશે તેતો પરડે પ્રાણ. તમે કહયું પેલી દાશીને, જા-લીઆ ઢેરી જામ, હું આપું વિકરમરાયને, મનગમે તે મામ તુંશું આપીશ તારણી પામજતતુ રાંક. એકવાર બધુ ગુનો વડે પડ્યો જે વાંક; શીઠ મરે છે ભુખે દુખે, શીઠ ખુવેછે વાત. હારિ હારિ તુ મુઠે. સઉકો સાંભળે માન, નારી કહે મુણ નરપતિ છત્રપતી માંહે છાપ. દાતા સાપે દાવો કર્યો, પુરણ મારાં પાપ, એવાર બોલ પળ્યો નથી, ગયું વચન-વિવેક. છે વાદી એછી અકલ, નારતણે શો નેક. દુખ પામું છું દેહમાં કાળાગ્રહમાં કુંડ નરી ચરીતરતો નંદીઓ, પ્રાક્રમ જેમાં પ્રૌઢ નગરતણી રૈસ નારિઓ દે તે મુજને માળ. માત તાત લાજે માહરાં, એ શું બોલ્યા આગકટ કટ સઉ શુજને કહે, ક્ષેત થઇ હું કૈક; વીકરમાજીત ઝતીઆ, લક્ષ્યા વખાણે લોક. વેદ શાસ્ત્રમાં વરણ્યાં, સ્ત્રીચરીતર લખવાર, તે વીકરમ ચરીતર વખાણતે ભુપત બોલો બાર કેડો લેવો તમને નવ ઘડે, મહિપત વિચારો મન, સ્ત્રીચરિતર રિત દેખાડશું;

તો નહિ રહે તુજ ધરમ. વેદ શાસ્ત્ર પુરાણમાં લખ્યા ખોટા કેમ થાયે; તેહ રમત રમાડ્યું, તો હજવા પડશે રાય, છાની માની કહાડે મુને, કીરતી નહિ જાણે કોય. તરણથી હજવા થશે, હરખે હાણુજ હોય, એક હું હરી તો શું થયું; કંચુકી પહેરી કાયા અજીત કહાવો છો અવની વિખે, પાણિ આપતું જાય; નરેદ્ર જીત્યા નવખંડના જીત્યા પંચડંડનાં છત્ર એક રાજ અવનિ કરિ પડિત લખ્યાં જે પત્ર. જીત્યા દર્શન દશ કોટીધા પરમારયનાં કામ; પાણી ખોશો પલકમાં, જે વેશે માહર નામ; નહિતર દાસી તાહરી, દાશ ખરિદી મુલ; હોડ દરશે તો હરશે, કોડી ના નાખીરા પુત્ર, જીત્યો વિર વધતાસને; હરશીધ માત હજુર; તે ગુણ સરવ પ્રભાવશે નારી ઉતારશે નુર જોતરયું પાણી નહિ ચરે. વપુ વિચારો વાત; દેશદેશાવર ચાલશે ખોટી તમારી ખ્યાત. પ્રેમદાનુ પ્રાણી જશે, તેનો નહિ ઊંચાડ; વિકરમ ચરીત્ર વખાણીયું, વેદ ઊંડાડી વાટ. તમ પુત્ર ને માહરો ધણી. તમે સસરા મહારા મુદય, તે દુખ તમને ધશે, કોડક થય તમ દુઃસસરાને સતવાદીઓ. પૃથ્વિપત પ્રતાપ; તેથી ઘટે મન હારકું, વેદ પુરાણ છાપ હું હારિ તો શું થયું, નારીમાં શી રિત, ઈશ્વર પાસ માગુ અમો, રાય તમારી જીત.

ચાપાઈ—તે માટે મને કહાડો બહાર. તારી જીતને મારી હાર; જીત્યા તમે તે જીત્યા અમો, તમે હારયા તે હારયા અમો, તમે નરેંદ્રને હુતો નાર; ભુપત જાણી રાખુ છું બાર. પછી વિમાસસો કે મારશે, લક્ષવસો હોડે, હારશે, વાંક વળતો કહાડશે તો ટોક, હરસેનવ તેરિના લોક એમ કહિને નારી નમે, કરો રાય જે તમને ગદ્દ લક્ષ કોડે વસા હારશે મુરખ થશે તો મુજને મારશે.

હાહરા—કહે વીકરમ વહુજી સુણો, ઊપર આણો છો બોલ. કામનિ જોર હોયતો તો કરો, તરત ઉતાડું તોલ, સતી કહે સસરા સુણો કયમ માને તાડું મન. કાહિ કહો તમે દલ થકી, કેમ કહે ધન ધન. જીતી જીતી તે કેમ કહો, હારયા વિક્રમ કહો કેમ તે વાને રાખો ઓરતો, તો તો માહરા સમ ઉણપ તમે રખે રાખતા. જે મન કેરિ હામ પ્રતક્ષ દેખાડું કામ; પાણી રાખું પરીયા તણું, સસરાનું રાખું સાથ વધાર નામ વિક્રમ તણું, પરકું એવી પતનેહ વધાર નારીઓ, પુરુષ વધાર પ્રીત ધરમ વધાર ધરતીએ; રાખુ એવી રિત વિક્રમ કહે વહુજી સુણો, સાચો અક્ષર મુત્ર. શ્રી ચરીત્રી સાચુ કહો પ્રસે જે તું પુત્ર. વીક્રમ ચરીત્રના વીર્યને સાખ સજન દે સર્વ તો હું તરણી તાહરી ગુણ વધાર જર્વ વડા પુત્રના વીર્યને, પ્રેમદા તારે પેટ. દીવ્ય દેખાડે દીકરો, નરપત જેવા નેટ. બુઢા ગાઓછો હાલરડાં બુઢી રમો રમત તે સાચું દેખાડશે, તો પાણી રહેશે પત. જોર હોય તો તો કરો, જોહેડે હોય હામ. નહી તર તો હાથો કહો જમ દેખે બધુ ગામ ગમે તો રહો સળંગમાં જ્યાં સુધી આયુષ્ય

હોય; એવી ના બહાર કાઢ્યા તણી, વાત કરે નહીં કોય. રાણી કહે રાજા મુણે,
જે હીમત નહીં કામ; અધીપાને બાળક જેણે, કામનીનું કામ. કુળવંતી એવું
કેમ કરે, સતીને મન એ શોક; કુળ બાળાએ આપણું, ફરેત થાઉં ફેડ. હારી હારી
હું લક્ષવાર, મેં ખોયું તેનું તોલ; કહાડો બહાર રાજા કરમર, ગીસ્ત મયો મુજ બો-
લ. વાદ કરશે મેં તે ત્રયા, પ્રીતે બેડું પ્રાણ; કારગરી કરોડવશા કહું, નીચ વાત મન
ન આણું ભુવત કહે સુણ ભામની, ચીત વશી તુજ ચાલ; સળંગમાંથી શો વશા,
તુજને કાઢ્યું કાલ. તેડ્યું તારા માબાપને, તેડ્યું પડિત પ્રધાન; હારયાં કહેશે તેડ-
લે, માનની રહેશે માન. સુંદરીને શીખ દેધને, શુણવંત આવ્યો ધેર; તન એકાંતે
તેડીઓ, પુછી સઘળી પેર, સાચું બોલ મુલક્ષણા, સમ ખાઈ સતરવાર; સુંદરી ચાલી
સળંગમાં, અતીશે રૂપ અપાર. નજર કરી હોય નાર પર, સળંગ સાંભળી હોય
સ્વપ્ન; કોટી પ્રલહત્યા તુને, સાચું કહે મુજ તન. નીચું બેઈ કુંવરે કહ્યું. દઢ કરી
હોય ધીર; તો રાંક હું રાવળો; નયણે ખરયાં નીર. આજ્ઞા લોપુ બે તાતની, તે
દીન પાડું દેહ; વિક્રમસુત વિપ્રીત કરે, તો કેમ વરશે મેહ. શ્રી હત્યા તો સાત લક્ષ
પ્રલહત્યા કંઈ કરોડ; ગાંધ્યું હોય બે બાળીએ, મેલો મનતો મોડ. નીશા યદ નર-
પત તણી, સાચી સુતની વાત; આનંદમાં નીશા ગઈ, પ્રીત યયો પ્રભાત. વહુને તા
ન વેહેવારીયો, સળંગ સાથ સમેત; મન દેઈ તેડ્યા મહીપતે, હરખ ધણેથી હેત,
તનયા કહે બે તમ તણી, કોઠે સાંભળે કાન; સળંગમાંથી કહાડો સુંદરી. કહે તેમ
રાણો માન, ધનરાજા બે લમને ઘડે, વનીતાનો બહુ વાંક; બોલી શું બાણ બાળકા,
એક રાવળી રાંક. કહાડો કુંવરી માહરી, કરો પરમારથ પ્રીત; શામા કહેશે સળંગ-
ગથી. રામા કહેશે શી રીત. નાનું મોટું સહુ નગરનું, જેવા કારણ બાય; બહાર
નીકળશે બાપડી, રીઝયા છે ધણું રાય. નારીઓ કહે નરનું થયું, એ નારીએ ખોયું
નીર; શ્રી ચરીત્ર લગ્નચીયું, હત્યા વિક્રમ વીર. ફરે મુરખ માનની. બોલીતી
શું બોલ; કુળ લગ્નચીયું તાનનું, ત્રિયા ઉતારયું તોલ. બોલીતી તો પાળતી, તો વાણ
સાથે વાણ; તહીતર રહેતી સળંગમાં, કે તજતી નીજ પ્રાણ. મુઠું હોત વિખ ખાઈને
કે કરી હોત આપવાત; વનીતાનું પાણી વધત, બે તારો જીત જીત. માત તાત મો-
શાળીયાં, સગાં સહોદર સાથ; સળંગ સમીપ સહુ આવીયાં, નરપત સહિત નરનાથ.
ગોખ માંહેથી ગોરડી બોલે વચન વીવેક; હાલવાર હારયા અમે, નારીમાં શો નેહ.
સામઢ સસેરો માહરો, પૃથ્વીપત પ્રતાપ; અજીત હત્યા એણે અધીપતી. અતી બળ
એ આપ. નવખંડ ફેરા નરપતી, છત્રપતી કંઈ કરોડ; અનમી મેવા શીવય કરયા.
હાંધી હત્યા હોડ. બરદ રાખ્યું પોતા તણું. નામ વધાર્યું નીર; પાણ્યાં લાડ પ્રજા
તણાં, વધતાળ હત્યા વીર. ઈંદ્ર થકી ઉત્પન્ન હેવા; બેયણ જેવી બત્ર; વિક્રમે
ચમુકાપત વશ કરયા, તો હું તે કોણ માત્ર. લુંડી એની દસવરાં, દસ વાર દસ લા-

ખ; વખાણ ખરીદી કુળ વધુ; શાસ્ત્ર પુરે શાખ. એ મરદ મુઝાળા આગળે, કામની તે કાણ માન, જેની બુદ્ધી પાનીયે, સઉથી ઓછું માત્ર. મળી વણેરી માનની, જુદી વણેરીને બર; મુરખ ઓછી માનની, ભામનીમાં શો ભાર. આગસ નીંદ્રા અતી વણી બમણો અધીક અહાર; લગ્યા અતુરાને રોશ રહે કરે, નમ્ર થઈ ને નકાય, મમત ન મુકે માનની, લેલ તથા ભંડાર; અકલ ઓછી ઓછી ખરી, નીશ કામ નીરવાર. મહારાજ રાજ રાજેશ્વર ધધિર કરે અંશ; એ આગળ કાણ માનની રાંક વંણીકને વંશ, બાકી બીજા બાપડા, જર લોણી છે જન; નારી આગળ નીમીલ્ય છે, મુરખ સઉતા મન, મદનથી કે પ્રત્યી પરે, સઉને રહે રતન. હોય રાંડો આગળ સઉ રાંડવા કળી ન શકે કાય. મુછ નહીં એ પુછેછે પાપ, નહિ એ ધાધ; મરદ નહીં મડદાં સહુ, સિંહ વાનરને વાધ. નરહારે સહુ નારથી, તપ્ત થઈને તરત; અજીત કહાવે છે કામની, વનીતા મોટું વરત. મોટાપણે એ માનની, અજીત નવ જીતાય; એમાંથી સહુ નીપજે, અમા સહુ સમાય, મુરાપુરા જે સાહસીક, અનમીનર અહંકાર; વાંકાને વરણીગીયા, ભામની આગળ શોભાર, પંડીત દંડીત મુડીયા ડાહ્યા અતુર જેડીશ, એને ઉઠરસહુ ઉપન્યા, ધર્મ ધોર ધરદીશ, ભુઆંબણીકને ગોરદી, વીધાવાતને વાસ; વેદવેદી આભેદીઆ, પ્રેમદા પેટથી ઉપવાસ. વાઘ સાથે વાતો કરે, હસ્તી શું બાલે હામ; કામની આ ગળ કીંકરા. કામની જીતણ કામ, સમુદ્ર તરે સંક્ષેપમાં, અગ્ની હોલવે અદ્ય, જીવતીકાં એ જીતાય નહીં; શામાને મન સદ્ય; જરવે ઝેર હળાહળે, નાગને ધાલે નાથ. ચોરતને મન અમુલ્ય છે, સોડે કાણ સામા સાથ; અધીક અવનીપર અધીપતી, જશવંતાની બેડ. ચેશાળ વાટે સહુ પ્રસવીયા; તે સાથે શી હોડ, મોહોકમ માગતા વણા, ડાહ્યા દાતા ઉછર્યાંતે ચોરતે, પયપાન કરવ્યા ધીક; મોહોકમ પણુ એ મરદનું, ગુણવત કહોતે પેલ હાંકયો ઉઘાડયો ધોધજો, શામાને મન શહેલ. મમત કરે તે મુખ છે, ડાહ્યાપણ કરે તે દીન; જવાડયા સહુ જીવતીએ, જેમ જીતે જળતી મીન. માયાને વશ મેદની માયા વશ મહાદેવ; માયા વશ વીણુ વરંચી રસના કામીદક સેવ, માયા રૂપ છે માનનો. જે વીરવા જન બાણ; અવળાનું સવળું કરે, રામા રૂપની ખાણ, કારણ વિક્રમ બળી રાયજ, ફરશુરામ લક્ષ્મણને રામ; કામની કુખે અવતર્યા, મુરખ મુર શ્રીરામ. હરીઅંદ્ર વધેદી વ્યાસજી, અરજીન દિલ્લીપ નીર જેહ; જીવતીથી નર નીપન્યા નાર. વણાની રેહ, રામાએ જણ્યા સહુ રાખવી, કંઈ જણ્યો નહીં કાય; આ ખી વીંધ ઉભી કેહ બે કે દીકા હોય. શ્રી ચરીત્ર સહુથી વધુ માનની માથે મુલ; ત્રીગુણરૂપ તરયા ચક્રી, ક્રેમટ શાની પુલ; પ્રેમદાએ સહુ પ્રસવીયા. ધાવનને એનું યાન; ઉછેરયા સાએણીએ; તો એ આગળશ માન; પ્રેમદા જીતે પુરંચથી, પોકારી રહે પુરાણ, શક હું હારી તેણે શું થયું, માફ નામ અભણ. મુને ચરીતર એક ન આવડયું, મને નવ મુજબર; કુતો હારી લક્ષવરાં, બે પડી મુજવંતને વેર કાહડો

મહારાજ હું કર્મજ્ઞ મહીપતત્ત્વ જોઉં મુખ; સમરાની સેવા કરું તો ભાગે માહારી
 ભુખ. બંદીખાનું બહુ દુખીયું, જમના જેવી જગ; વાંક ગને બક્ષશે મુને, હું પ્ર-
 ચુમું તાહારાં પાગ. જલ કહે જખમારી અમો, મમત કર્યો તે મુઠ; વાદ કર્યો તે
 વીનાશીયાં પરાકરાંમતા પ્રાદ અમૃત વચન અદકા કહ્યાં, નમણુ કરીએ તાહ; સળંગ
 ખોદાવી સેજમાં, બુધનીધ ઠાઠી બહાર, પાંચ વરસનો પુત્ર એક, એક વરસનો હોય,
 અચરત દીઠું અતીવણું, કળી ન શકે કોય; જાણે ઈંદ્ર થકા અધીક, જાણે ચંદા સુર,
 જાણે ગણ નવ ગ્રહતણા. રાયથી સવાયુ નુર. રાજખીજ જશ રાંજવી રાજતેજ રિધ
 રપ; સામુદ્રિક સોદામણો, ભાગ્યની કો ભુપ; ચડિદ વિદ્યા ચોસઠ કળા; બત્રીસ
 લક્ષણુ બુધ, અંબુજ દલસી આખડી, સઘળી શોભા શુધ, વિક્રમચરીત્ર જેવા વહન
 ઈંદ્ર જેવો આકાર, દેવ રૂપ દુનીયા બુવે, પ્રાક્રમ અપરંપાર, નમરસેઠને નરપતી પં-
 ધીતને પ્રધાન; ઉજેણુ નરર આદે અધીક, મહામુખ દેયણુ માન, સાસુ સસરા સ્વામી
 સહીત, પીયર સાસરું નીરખે કડિતક કારમું, રામા કેરિ રીત, નીરખે આળામઠે
 ચંદ્રમા. જેમ મુગતા શોભે નીર, નારી ખોળે નીરખીયાં બુધલાંત બે વીર. મુક્તા
 ઝવેર મહીપત તણાં, નવ કોટીનાં નંમ, તેનાં આભુપણુ અતીવણાં ઓપાવ્યાં છે અ-
 મ કેટલાંક જડ્યાં છે પારણે, કેટલાંક જડ્યાં કદાર; કેટલાંક ટોપી આંગણે, મુસ્તક
 કસળી કોર. કેટલાંક ઝવેરકટી મેખળા, કેટલાંક શોભે સહસ્ર, કેટલાંક મણુ ઘેરી દડે,
 કેટલાંક વાહ વસ્તર કેટલાંક ઘટાનેયુધરે. શંખ ભમરડા કોલે ઝવેર તણાં છે ઝુમખાં
 અધિક તેજ અમુલ્યરૂડી થાળી રતનની, ભર્યા શહસ દસવીસ; વનીતાએ વંધાવી-
 યાં, સસરા કેરે શીશ નાહાલ કર્યા નરનારીયો. નહાલ ક્યાં લક્ષ લોક; વસુધા ઉ-
 પર વેરીયાં શાંત પમાડ્યો શોક. અસારો મેહ જેમ અતી વરસે ઘણો વરસાદ, શુભ
 માણસ સોવાં કર્યા વીપરીત જેવી વાત કંઈકે લાખ કરોડનાં, નરપતની પુજા નેક
 તે પ્રથ્વી પર પાથરી ભુપત આમળ ભેટ; જમ આભમાં વિજળી, એમથયો ઉજેસ
 બીજે રવી અતી ઉગીયો, સુર બંધ પ્રવેશ પુત્ર જોયા પુરપત તણાં જન્યક કરે વખા
 ણુ સાક્ષી ભીને થોડે. લક્ષમી દીધાંલહાણુ અચરત પાગ્યો અધીપતી કડિતકશુ કેવાય,
 પ્રતીજ્ઞા કરી છે પાટવી પુત્રને કેમ પુછાય, આવતારિક છે અંશપત ઇંદ્રતણાં આ-
 કાર કારમી વાત કોને કહે, ભુપતને પડિયો ભાર ચીત્રામણે સરખા રહ્યા સહુબોલ
 શકે ન બોલ હઠહોડ હીમત મઠ, તરણીનું વાધ્યું તોલ જોનાં આવ્યાતા જન, જે
 અપરમપાર અપાર દળીદ્ર ભાગ્યાં તેહનાં; નાહાલ કર્યા નરનાર. નવ કરોડ રતન
 પીઠે નહી, વેરે વારંવાર કોસર ને શા કરે, ભુપ જેવો ભરથાર. મહા લક્ષમી વારો
 વશી. મહાલક્ષ્મિ નામે મેહર મહાલક્ષમી પોતે થઈ, કામનીએ કીધીકેર; શાખાર
 શાખાસ સઉ કહે લક્ષ મળ્યા જે લોક તું નારી તારો પતી, બીજબોલે તે ફોક. જળ
 જળ ભેત ઝવેરની, કરચુ કારમુ કામ, નમી પાટ સાસુ તણે, મુત મુક્યા તે કામ.

મોટા મહીપત આમળે, નહાનો સામુ નાથ; કુતો દાઢી છું તાહરી હેને પુત્ર હાથ. વાસીદા કાણુ વતાગરી, શોભીતો ઘર સુત્ર; તેડયો તમારા તનને, પુત્રતણા બેપુત્ર. અધીપત ફેલ ઉજેણના, પુર બધીમાં પેર; એહ કુંવર તે કોણુ તણા, અચરત ઘેર ઘેર. સળંગ બધી સોધી જુઓ પમથું ન જાણું પીઠ; મહીમા કેમ કીધો માનની કંઈવત ડાહ્યાપણુ દીઠ, સામુ કહેરે સુંદરી, કુળ લલવણુ ધમ; કોના પેટના દીકરા મુકે છે આ ધમ. મહીપત તમને મારશે, લોપશે તારીકાજ; માન નાક ચોટેલાપણે કુડું કીધું ધજ, કાંઈક શરમાતું ધમની, નરપતને મુખ દિઠ, જીવ કાઢશેજીવમથી, શું દેખાડે પીઠ, વણીક શાહની દિકરી, શીઠ લલવે શેઠ; બોહોતર બાળ્યા બાપના બાહાણુ પડતું પેટ. હોટે કોટ પરણાવીયાં, શાહલજન્યો શુધ, પુત્ર પ્રસાવ્યા બે પારકા બાળ તાહરી શુધ. મુખ નવ દાખરે માનની, તનમાં પ્રગટયા તાપ; દીકરા આપદાશી તાંહાં, જ્યાં હોય એનો બાપ. વીકમ ઘેર કેમ છાજશે, મોઠો કેમ મળશે મેળ; પીલા વશે પરીયા તાહરા; તરત કહાડશે તેલ. લુટી લેશે તારા તાતને, કાણુ ન લાગે વાર; શાહને તે તરફર કરયા, ઉડી કુળ અંજાર; એ પુત્ર તુજ પુતરના, તું વડવાઈ વેઠ; ખોડ નહીં ખાંખણુ નહીં ખાત ન રાખીશ ભેદ વણીક પડ્યો નથી વાડમાં સળંગ સામુ જોય, પછી લે એવું પારખું, હરી કરશે તે હોય.

ચોપાઠ-સામુ શાં મહેણાં દેશો તમો, એવાં કામ કરું નહીં અમે પુરંદર સરજો મારા પતી; તેની નાર હું સાચી સતી જેવાં શક્ષરા સામુ સહુ, તેને ઘેર તેવાં હશે વહુ; જેવાં લક્ષણુ તમારાં હશે, તેથી સત્રયાં વહુતાં થશે. નીરમળ કુળ માતા તમ તણું, મંગાજળથી ગુણ નિધ ઘણું; પ્રથમ પુડો પોતાના તનને, ખરું કરો પોતાના મનને. રાણી રાયને ત્રીજે તન, ચોથી વહુ મનાવા મન; એ ચારે મળીઆ એકાંત, ભાગવા સડિતા મનની ભરાંત. લક્ષ કરોડ જીવે છે લોહ, ફગેત થશે હવડાં ફેક; માતા પીતાએ પુછ્યું પુત્ર, સાચું બોલો સતત્ત્વદિ સુત્ર. માખીયામાં ડ્રાટી કીધી હોય, તોતો મહેણુ દેશોમાં કોય; પુત્રે તો પ્રતીજ્ઞા કીધ, માખીંબરામ હપાહી લીધ. ઉપાડ્યા અંદીના પાઠ, જે દીટી હોય સળંગની વાટ; સુર્ય ચંદ્રની શાખજ દઉ, તાતા તેલથી વીંટી લઉ, અંબી માંહે ધાણું હાથ, સ્પર્શ કરશે હોય સીની સાથ; વહુ સામુ જોયું વીકરમ વીર, રાખે નામ પોતાનું નીર, સાચું હોય તો વરશું વરો, નહીંતો સહુ દેખતા શુળો ચઢો; વહેવાર વાતે રાખે લાજ તેના સરને વણુશે કાજ.

દોહરા-ધુંધટ તાણી કહે ગોરડી, સાંભળ મારા સ્વામ; સાખગીયણુ જે સાકરી, તેતો માર નામ; દુધ પાચુ દલડા થકી, મહીપત રીઝયા મૌન. પોસ મુંદર પંચમી, તે દિન પ્રગટયો તન પાંચ વરસ ઉપર પંદર દિવસ, બત્રીસ લક્ષણુ બાળ; સાચું હોય તો હા કહે, શીઠ ચડાવો આજ. આ હલ્લીયાર આ લુગડાં, તારો કંમર કઠાર;

મુખ આગળ છે મુકીયો કણું ન લાગી વાર. નીચું બેઠ નરપત રહ્યો; હા કહી તાત હનુર પ્રગટ્યો પુત્ર એ તમ તથો, નારે વીધાર્યું તુર બીજી વાત બણું નહી નહાનો બાળક આળ; લક્ષણ સહું તે તો નથી, એતો આળ પંખાળ રામા કહે રાજા મુલો વપુ એ વિચારો વિધ; જુગ બણીતિ બેગણિ, સાચી રાજા હું નીલ સદાવ્રત સોભાનીયાં, મુવા જીવતા કીધ બણો મુજને બેગણિ, લક્ષ્મી ખુચીં કીધ. ચિંતા-મણિનો ચૈતરો, ઉપર બેઠાં બેય; માણીતિ સ્ત્રી મોહોલે ગયા, તન પ્રગટ્યો છેતેહ. મુર કળ્યુથી મુલ્યધણી, ધન લગ્ન હીત હસ્ત, શોળમે દિવસે મુલકણ્યાં, વીશંબર આવી વસ્ત, પુંજ લાગ્યા પીતામણી; ઝવેર વેરયાં બેય; સાચું બોલ સુલક્ષણ, નીશા માત પીતાની હોય પ્રીછો પંડ પોતા તણે કોણ સાચું કોણ જુલક; સાક્ષી રા માખાપને, રીન્ને કે પછે રૂક, ભુપતે ભુમી જોતરી, સમજ્યાં માત અને તાત. ઉછંગે અરબક તેરીયા, વનીતાની સાચી વાત, કરો લોક દેખતે કહ્યું પ્રેમહા પુત્ર પવીત્ર વીકમથી વધું સાચુ સ્ત્રી ચરીત્રાં અમુલ્ય રત્ન એ આળખ્યાં પ્રિતે હતાં જે પાસ. ધન ધન તું કુળ વધું, સમરા કહે શાખારા. ચાદ વિધા ચોસક કળા. ચારદેવનાચેન, અદાર પુરણથી અધીક સ્ત્રીચરીત્ર એન ધન માત ધન નાત તુજ નરપતને ઊપન્યો નેહ સાકરના કરા પડયા, દુધ ઉઠયા મેહ રાય રીઝયા રૂઢિયા વિખે, ધન નીરમળ કુળનાર, તનમન સોપ્યુ સરવ બહુ વાર બહુ બલીદાર. પુછીવાત નૃપત કરે, પછી ચુકવે ન્યાય, પછી રાય પાણી પીએ, ચીત ચાતુરી ચાદ,

ચોપાઈ-કહે તેમ રાજા સાંભળ કુળ વહુ, નારે ઇશ વરતે છે સહુ તુ કહે તે કરે સહુ માજ, તું કહે ચલાઈ રાજ તું કહે મુજને જે ઉપદેશ, કુંડીકેરુ બાધે દેશ માનવી કહે સાંભળો મહારાજ. કહેતા વાત આણે કઈ લાજ. તમે દેવરૂપ જે વની જાત, તમ આગળ માનવિ કોણ માત; બેતીષ શાસ્ત્રમાં શક લખાય ભાગેગુણ ભરતી એમ થાય. અહુરતી તમે અવની કરિ, નિરધનને ઘેર લક્ષ્મી ભરી; આ લોકે તો ઉણપ નથી પરલોકે મુખ સાધોસરવથી; સાંચીએ તેનવઆવે કામ. પુત્રહત્યા રહેશે હાસના કામ; જે કામે ખરચે તેને હાથ સ્વર્ગ સમીપે આવે સાથ પુત્ર મીત્ર હિતકારી હોય, સગા સજ્જન નવ આવે કોય; ધન હાટી જે વાળી ધુળ, પડે મુખે ચોતાનો મુળ. આપ્યું છે તેતો પામીયા, વેદના સઘળી તે વામીયા; પાખર નર તે નરકે પડયા, દુખ દારીદ્ર દાવાનળ નડયા; આપ્યું તેટલું તેલો રળ્યો, દારી મરથ તે બધો બળ્યો; આપનાર સદાવરતી શુભ, સાંચનાર માગે છે લીખ; આપનાર હાથી ઘોડે ચડે, હાટનાર અડવાણા રડવડે; આપનારને મંદીર મળીયા, હાટનારને ઝુપઈ બળીયાં, આપનાર અંબ આલુપણ ધરે, હાટનાર તડકો વેડી મરે; પાણી માંહેપતા-શુ જેમ; કાચ કાચનો કુપો તેમ. જળ પરપોટા શોભા સાર, વેરાતાં નવ લાગે વાર અચાનક એક પ્રલંભ માંહ, તરત તન પડે છે ત્યાંહ. રાખુ કોનુ નવ રહે એક જહી

આપુષ ખુટે કાયા પડી; એક નહી તેનો ઉપાય, દેવ દાનવકે રંકે રાય. જે બધું તે સરવે જાય, અદ્ય અચાનક વાયુ વાય; માણસ તે દમનું બાંધિયું, આવરદાસુધીમાં સાંધિયું. તે સરવે સમજે છે તમે, શીક્ષા દેહ શકું કેમ અમે; માટી દમલો રૂપીરને માંસ, પંચમા ભુત તણી શી આશ, કુડકપટ એ ખોટા કામ, અંતેએક સગો શ્રીરામ સ્વાસ્થ્ય સજનનું શરવ, ગુણ હીણા આણે તે ગરવ માટે રાય અમરદેહ કરયો, હું પણ હોટેથી દરયો, ઉચ નીચ કાંઈ ધ્રુવરને નથી કાવરાએ કહે છે કથી.

છાપો-માટી લાંચો કુભાર, ચતુરાઈ કરીને ચોળી; ચાક ચડાવી તરત, ઘડયા ઝોળા કે ગોળી; વળતા પાડયાં, નામ કુંડું કુલકું કોઠી ભાત ભાતનાં ભાંડ. જુમત નાની કે મોટી, તેમ પશુ પક્ષીને માનવી; ઉચ નીચ જુમતે જુઓ, શામળ કહે હરમે કરી; પાખીકો પુન્યવંત દુઓ ચોપાઈ-હું તજશે તું દેખશે જીવ કાટિનેશ્વર પેખશે; ધ્રુવ જીવમાં અંતર એટલો હુકાર ભાર ટાળે, સઉ તેટલે અજ્ઞાન થકી તો રડે અનેક, હું પદ ટળે તો ધારે એક; અઘાંડ ચીર તાં તો ભાસે નહી, આપો આપ દિશેએ અહીં, પંચમાહે જેમ રહે છે તત સોધેથી જડે છે તરત; શેરડીમાં સા- કરને ગોળ; ખીલેથી નીકળે છે તોલ કાષ્ટ માંડે અગ્નિ છે જેમ; ધ્રુવર તનમાં તપે છે તેમ, રવી એક છે પૃથ્વિ સહુ, ભાળી આરમી કટકા સો, તેટલા માંડે દીશે છે મોહો; કંચન એક આભુપણ કોડ, અતીથ એક વાસણ જુમજોડ, એમ વશી રહયો રીષ રામ કરોડવસા તેવું છે કામ; તેડે રીઝવવાની છે મત, પ્રથમતો એક સાચું સ- ત્યાં બીજું ભજન ત્રીજું છે દાન, ચોથું ભાસે છે અભિજ્ઞાન તેહ સમીપે શ્રીકીરતાર, દેહ થકી વહાલો દાતાર. વાહાલો ભજતને વહાલો શુર, વહાલો જે પરમાસ્થ પુર, વેગળો કરપી વેગળો મુખ વેગળો અદકારી વેગળો ખુબ તે મહારાજ તારે દલ વસ્યું, એક થઈ બીજું નહિ કશું, ભજવાન ભક્તિ તણે કારણે, મયો બળીરાયને બારણે. મોથી વહાલું દાતાને સાથ, હરી સરખા બેડે કે હાથ; ભક્ત મુદામો હેને દુઓ, આપ્યું ન હોતું ના ભુખે મુઓ તરૂલ આપ્યા પામ્યો રિદ્ધ દાના ગુણ તો એટો શીઘ; દ્રઉપદી વહાલી શામ શરિર તાંતણે તાંતણે પુરયાં ચીર આપ્યા વિના નવ પામે કાંય. પુરાણમાં નિરચે બેય લીલડીએ બોર કર્યાં તે ભેટ. ત્યાર પછી ચોમાડે કેડ; જુડી મીડી કરે મોહની, એમાં શીરપાશ કહિ કાંયની. વેદ પુરાણ લખા ચ્યા જોય, આપ્યા વિના નવ પામ્યા કાંય. કુળ વધુએ કહ્યાં વચન, રિઝયો ધણું ર દીએ રાજન; વિદ્યારમને નેહ વાંચો પુન્ય, નેહ નરાખી તેણે નુન્ય ત્રણ લાખ બ્રહ્મ પેળો કરિ, આપો વિપ્રને ધન ધાને ભરિ ત્રણ લાખ ઐશ્વ ત્રણ લાખ માય તેહ સ- હમ મજ દાન અપાય. દેસે દેશને મામે મામ ચાર ખુંટ ચોખુણે નામ; સદાવ્રત શ્રદ્ધા ભાવે ભણ્યા, એકવિધ લક્ષ મુણીજને મહુલ વાસ સહસ્ર કિંધિ છે વાળ્ય, ત્રણ મહસ્ત તરતીય બાવ: માંભળે એનું પુન્ય પ્રયાણ, સુદિધિધુને મામે બાણ્ય.

કરપી તો કળ ખાઇને પડે. શુ મને તો શીતનવરજ ચડે, અદાતાને આવે તાવ, ભલા
ભજતને ઉપજે ભાવ, કરપીને મન કહાવે કુડ, મુખ મરડીને ઉઠે મુઠ; રૂઝ દાતારતુ
મન રીઝશે, ખોટા સાંભળીને ખીજશે દાતાનુ મન રીઝે ધણુ; તમ પામે મન સીધુ
તણુ, ગુણુ હીણાના મળશે ગાત્ર. સત વીખને સોહામણુ કવી રૂઝને કોડામણુ; એટ
લે પુન્યે તમ ન થયો, કલ્પવ્રક્ષ કવિતાએ કહ્યો, ભરાવ્યો મર્થ ધણું આડીએ, કરતો
અધીઃ દેશે આડીએ; કામજ ખત ખોળાહ્યાં નીર એસે નર એ વિક્રમ ત્રિર. લેહે-
ણાં દેનાં આન્યા ધેરથી, પ્રગટ કન્ય પ્રીતે ધેરથી, શક લખાણાં બેતીશ માંહ વળતી
ઉણપ શીરહી ત્યાંહ. પરનાર સહોદર વાન્યા વર્મ, જેહ સમીપે શોભે સ્વર્ગ; એહ
વેળા તણુ બુમતા રાય, એના આમજ હળવા સહુ થાય, હરિશ્વર સરખો હારીયો.
એવો ધર્મ તો નવ ધારીયો; આ કુટો કળજુમમાં કીધાં કામ ખીજની નવ ચાલે
હામ; સતવાદી સાચું બાણુશે, અન્યાર્થ્યા અંતર આણુશે દોહરા-સુપત એ ભર-
તખંડોના ઉજેણાંપત અધીશ; પ્રસન્ન જેને પરમેશ્વરી, આવ ઉમયાપત ધરા; ચરિત્ર
અવનતું એહતું, સાંભળતાં મુખ થાય; ભક્તી મુક્તી મુખ ભોગવે, પાંચેપાતિક બ્ય
ભોજ કહે ભામની ભલી, પુતળી પુન્ય પવીત્ર તે મુજને શીશ્વા કહી, વાર વિક્રમ
ચરીતર. પુતળી કહે મુણ પુરપતિ, લખ્યા જેહના લેખ; કાવ્ય કીધા કંઈ ઘોટીયા
નહિ મીનને મેખ શીહજમામ શોહામણુ, આતર પ્રમણા માંહ. વડો દેવ વિરેશ્વરો
તેહ બીરાજે ત્યાંહ. પ્રગટ તેહનું પારખું, મહી મોટમહ મેર. ચડે લાડુ ચોખા ત-
ણો, સવા બે મણને શેર. તે પાસે કણખી વસે, વાસવ કેરો વંશ; કાંઉણ કુળ દીપક
ભલો, અખીલ ધરનો અંશ. રાખીદાસ રાજસ વડો, મનજી સુત મેહેરાણુ; લેખ
લખાવ્યા તેમણે. પરમારથ પુરાણ. રૂડી તરતીખ રખીયલ તણી રાજ રાજેશ્વરરૂપ;
તેણે કવિશ્વર તેડીયો, અકલવંત અનુપ. શ્રીગોડ માળવી વીખ શુભ, ગુજરાતમાં
ગુણુનિધ; વાસી વેગણુપુર તણો વખાણુ વડેરા કીવ. સામજભટ ત્યાં તેડીએ, વ-
ખાણુ શુણીને વાત; પીતા પુરૂષોત્તમ તણો ખટ દરસનમાં ખ્યાત. પ્રધિવ કરી પસાર
તે ખાન પાન ધન ધાન; કરજેડીને તે કહ્યું હઇને ઝાઝાં માન. શ્રીગોડ માળવી વીખ
શુભ, ગુણુનિદ્ર ગુર્જર કામ; પુરાણ કર્યાં પરમારથી, નવખંડ જેનું તામ શીંદાસન
બતરીસનો કરયો ગ્રંથ ગુણુ તેહ. પુન્યવંત પુરૂષને પ્રીય ધણે, નિરમળ જનને નેહ,
લાટ ચારણ બ્રાહ્મણ, ખોડ માં દેસો કાયઃસહુબુદ્ધિ દિધી સારદા, હરી ઇચ્છાથી હોય,
વ્રદ ખોટ ઓછું અધીક સાચા બુઠ કે બાણુ, તેમણે અંબેરવરી બાણુ પુરૂષ પુરાણ-
સંસ્કૃતમાંથી સેધીયું, પ્રાક્રમ પુરાણ નીચ; ક્ષીતાનો કોણુ આશરે, બુધસામર એ
દીધ માય શીખે ને સાંભળે, પામે પદારથ પાંચ; ધર આશા પુરશે, ઉની નાચે
આંચ. વ્યાધી સેઠ વ્યાપે નહી, નાહલાનો ન હોય વીજેમ; અટ સીદ નવ નીદ
સિદ, ભાવતા પામે ભોમ. કવી શાયજ કોડે કહ્યું એ કુડ અજ્ઞાન અંબા આશા

પુરશે મુણશે વાર કાન. શીખ્યએ નાનાભટતણે, પુરશેતમને તાત; શેવકશ્રી અ-
ખાતણે, રાણિ વેઠ વિખ્યાત મરીખ તણે હું ગરીખ છું. રાંક તણેછું રાંક ગુણ
અવગુણ હોય અંધમાં, કામા કરો સઉ વાંક. ભોજ પ્રતે કહે પુતળી આપે મધ આહાર;
એક કથા પુરણ હવી, કહે કવિ શામદાસ. શ્રોતાવકતા સમજતા કહે કવીતા કરનેડ;
શામળભટ કહે ભોલજે, જેને શ્રી રણછાડ.

વારતા ૩૦ મી ભરથરીની.

સરસ્વતી નામની ત્રીસમી પુતળી બોલેછે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળે છે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ શ્રી સારદાએ નમઃ ચોપઈ—શ્રીગણપતિ ગુણનીવ ગંધીર,
મરમ ધોરધર ધાયક ધીર; શ્રી પારવતી કરો પુતર ચીંતામણી કરો વર સુતર. ઇ
રવરથી ઉતપત ઇરવર આપ. વાણી વેઠ પુરાણે છાપ; મળવદન ગુણનાયકનામ, કરે
મનવાંછીત મોટાં કામ. દુખભંજન દુંદાળો દેવ, સુરસનકાદિક કરે સહુસેવ; પરસ
પર પેહેલો પુખ્ત, સીદ સીદ સકળનો રાય. સેવે સેવંતરી સીંદુર, ભોગસકળ ભા-
વીક ભરપુર; હાતમ મોદીક અમ્રત આહાર, દેવાંધી દેવ ગણયત દાતાર, મુપકવાહન
મદ મલપતો, દેવ સકળ માંહિ દીપતો; કરો કીરયા કરણ નીચ તમો, કડ્ડ આસકવિ
કહે અમો, શ્રી વિદ્યા સાચી સરસ્વતિ. મયા કરો આપો મહામતિ; હસવાહની જાણે
સુખણ, વેણાપુરતક પરકયાં પ્રાણ. આહકુમારિ પુન્યપ્રણામ; માયારૂપ મોટી મહેરાણ:
છંદ આમર ગુણછયે છાજતી. સેવક ગુણ શિર વિધ ગાજતી, હેતે કીરયા જેપર હવિ,
તે કહેવાણા મોટા કવિ; મુરખને પડિત કિધા ઘણા ગાયાગુણ જેણે તમ તણા.
છાપો—મુરખને નહી માન, મુરખ આઝા માંહિ મુરે; મુરખને નવ દે ધાન, મુરખામાં
અકલ અધુરે; મુરખ હલકો થાય. બહુ ગુણવંતા બોલે; મુરખ ન લેખા માંહ, બ્યાં
દેમ પડિત તોલે. હંસ મધે બગ આપડા, કારણ તે જાણે કશું; શામળ કહે સઉ
વિદ્યા ભણે વિદ્યા નહિ તે તે નર પશુ.

ચોપઈ—વિદ્યા દાતા મોટપ મતિ, સાચી કેવિ શોભે સરસ્વતિ; શામળ ભટને
સેવક જાણ અમ્રત વદને આપો વાણ. જોગ વાત બોલાઓ જ્યાં, કહુ વિકમજ
કેરિ કથા; પરમારથને પરમ પવિત્ર; રયે સકળ ગુણ રાગ ચરિત્ર કરો અંધ શાસ્ત્રને
શુભ, માંડિ વાત કહુ એ મુખ, ગુર્જર દેશ ગુણ નીરમળ નામ, શીંદુજ શિરોમણ
રૂડુ ગામ, રૂપી ઠાઉજ કરો. વંશ, રૂપીદાસ અવતરિયો અંશ; મનજીસુત મોટા મ
હેરાણ, પ્રીછ્યાં તેણે સરવ પુરાણ. તેણે સતોખ્યા શામળજિ કરો અંધવાતે મુખ
નવી; સંસ્કૃતમાંથી શોધિ કથા, કહિ પરમ મનોરથ કથા તે સાંભળતાં પાતીક બધ
ઓતા વકતા પાવન થાય. ચારાનગર કરો એક ધિશ, દાતાભોજ મગદયો અધીનીસ
દાતા મુરનર ભારે, ભકત, જશને જેણે જીત્યો જગત; કંઈક રંકને રાજ કરયો ભિક્ષુ
ના ભંડારજ ભરયા, કીંકર કીધા કોરપતિ રજેગુણ નહિ તેમાં રતિ પડિતનો પર-

ખણ નર બસો; કહ્યજણ તે કવિયો તણો, કાકો મુજ મોટો મહીપત, હજોયો ભોજ તેને ઘેર અત્ય; મુજને પુત્ર પ્રોઠા છે પાત; મુરખતા શીરદારી સાચ. તેણે જઈ જમાડ્યો તાત, કહી વિમતમાંડિને વાત. જીવે ભોજ તારા ભત્રીજ, અમારે મનને ત્રિપતું બીજ, એ ચતુર નર ચતુર સુજણ, એ આમળ અમે અધિક અભણ; એ આમળ નહી થાયે રાજ, વિવેક વિદ્યા વપુથી વાજ. ધીરજ તમારામાં ધારજે, અમને કે એને મારજે; મુજે માન્યું કાચું બીજ, મારવા મોકલીઓ ભત્રીજ. કહું ચંડાળે તેને વરત મહિપત સુત આવ્યું તુજ મરત; ચેત્યો ભોજ તે વેળા તત, કણ્યો લેખ એક પ્રોઠા પત્ર, સુધ્યો પેલા સેવક સાય, લીધો મુજે હેતથી હાય, વિવેક કરી વીધે વાંચીઓ, સાચે; જ્ઞાન દલમાં સાંચીઓ. છપો-ગયો તે રાવણ રાય, અયા માન ધાતા મહીપત; અયા નામ ફરશુ નામ, અયા દીલ પયજ અધીપત; અયા કરણિ કરણ અયા બળીરાજ બળિયા, અયા દિદ્ર હરીચંદ્ર; અયા પાંડવ જે વડીયા, અયા નરગેષ અયા કારવ જુમ બેડા; અયા નર એમ અનેક. દારિયા પોતે, હોડ, પરીવ્રત ભરત સ્વયંભુવું, તે સાથે પૃથ્વી નવ મઈ; તુજ કંઠે પૃથ્વી આવશે નીશા મુજની થીર થઈ.

ચોપાઠ—વાંચ્યો કામળ મુજે ચેત, હમણ માઠે આણ્યું હેત; વનથી મેલ કર્યો છે તાજ; સોચું ભોજને રિધ રાજ. ભોજે રાજ, કર્યું ભરતખંડ, દોખા જનને દીધા હંડ. પાળ્યાં લાડ સહોદર તણાં તેહભોજ દાતાને દાન, દીધાં માગણને બહુમાન નવું કવીત કહે ભાખાભાખ, સદજ વાતમાં દે સવા લાખ. ભંડાર થકી જે પાકો ફરે, તો હુકમ લાખે અઢીનો કરે, એવાં કરયા નીત્ય પુન્યનાં કામ; ખમણ ભોજ પડાવ્યું નામ, રાજ રાજધારીતું કરે, આણ બધાનગરમાં ફરે. ખેડુ એક ખેતીખેડતો; વન તણાં તડવર વેઠતો. ખેતર વાચુ પકવ્યું ધાન, કરે જનાવર તેને બણ, ટીંબાપર ખળો ઢાલીઓ, કાકે હુડા ચોદશ ચાલીઓ. માળા ઉપર ચડે જેટલે, ત્રાય ભુવન દેખે તેટલે; ચાર વેદ અઢિ વિદ્યા ભણે, મળા બહોતેર ગુણગાને મણે; આપે પુંખ લોકોને આહાર. દેવાંશી કહાવે દાતાર; હેઠો ઉતરે મુરખઝડ; વિદ્યા વિવેક ન બાણે વડ, એક દીવસ રાય ભોજન ચડ્યો, તેને ખેતર આવિ ચડ્યો; કરિ વાત બે જણ એકાંત, ભુપત ભોજ તો પડીઓ. ખાંત વેદ ચાર તો વદેને વદે, રાજસગુણ દાખે તે રૂદે, રાજને મન અચરત ચડ્યો; મહીપતનો માળા પર ચડ્યો અગન નીગમ તે ચીતે અડે, તરણ ભુવન તો દ્રષ્ટે પડે; રાજ અચરત પામ્યો વણુ, દીવ્ય સ્થાનક તે દેવી તણું. ધન અનમળ તેને દીધ, ભુતી વેચતી લીધ; તે ઉપર ગયો એક માસ, થયું એક હશારત દારા, સસલિ વિહાણિ તે ધરણ, તે તે ખચ્યાં ખજાવાંતા તરણ, રાજ ભોજ ચડ્યો શીકાર આવ્યો તે ટીંબાને કાર તે ટીંબો લીધો છે ઘેર મુકયા શારદા ભોટા શેર, મુકયા ચીતેકુશિ ધોરા. રણજનાવર ઉપરોપર

ઝાઝી માઝી બનાવર દીધી, લુકં શીકારજ રાય રીધ; સસક બચાય દીધી દોટ,
 અકતન્ય ઉપર કીધી ચોટ નાઠા વાધ બહુકારા ભણ્યા, શારદુલને તે સસલેહણ્યા
 થયું રાયને જીવે બહુ, પ્રતી મારે પ્રાયમ પ્રમાણ ફરિયાવે હંકારચોખજ, મુંઢ્યો
 રશાક થઈને સજ. રશાક દીઠાસામક સાથીએ, હઠ મેલી હીડ્યો હાથીએ દીડું નમ-
 ર બધિના લોક. એતો અચરત દીટું રોક; પુછ્યાં પડીત પુછ્યાં પરધાન, અધિપતીએ
 વરત્યું અનુમાન એ પૃથિવ કેરા પ્રતાપ, અગમે નીગમ કેમ મુઝે આપ, ખોદિલુમી
 તેહાયદશવિશ, પ્રસન્નધાય ઉમીયાપતપશ, નીકળ્યું સીંહાશન શુભરૂપ દીઠે હરખ ધામ્યો
 ભડલુપ; ચંદ્રકાન્તિ મણિત્યાં જડ્યાં સુરજ કાન્તી અલોકીઃ અડ્યાં, શુભલક્ષણ સોનાસુ
 તળિખતરી લક્ષણ ભવિશ્યુતળિ; પદમનિજે વાંતેનાયેત; ઈંદ્ર અધરા આઠારે એમ સજ્યા
 પોને શણખાર, ભામનિ રૂપ તણે ભંડાર; કેરે કર વેણાને તાલ, કોના કરમાં જત
 રસાળ, કોને કર દોલક મરદમ. કોને કર આમરને ચંમ, જત તંત્ર તંબુરો તાંત,
 ભામનિ કર વાળં બહુ ભાંતરતન અમુલખ હીરે જડ્યું મસ્તક મણિએ મહોક મ
 મડ્યું, છત્ર ચમર ધજ દળકંત લખ કરોડ મોતી તળકંત; પારિજાતિક પ્રેમ છેલેલે
 ખરાસ કસ્તુરી કેરા બેલેક દેવતાઈ વાંજ વાંજત, ગેમી શખ્દ લુંગળા જાંત આઠે
 પહોર થાય આરતી, ભારે ગુણુ ભાસે ભારતી. પ્રમટ્યું કોઈક જનમનું પુન્ય નરહી
 તેમાં એકે નુન્ય, હરખ હેતને ઉલટબેર, લાગ્યો ભોજ સિંહાશન વેર; રાજ સોહી
 રાજ્યે રચ્યો, મહા મનોહર મંડપ મચ્યો, માંડ્યું આશન જતને ફરિ બેઠો ભોજ
 સભાએ ભરી; નવખંડના મળ્યા નરૂપતી, બ્રહ્મ ભોજન કર્યા નરૂપતી. દીધાં મન
 ગમતા બહુ દાન, માગણુને અતિથે માન, અડસઠ તીરથનાં આણ્યાં નીર, તહાયો
 નરૂપત શુદ્ધ શરીર મંધોદક આશન શુદ્ધ કર્યું, ઉપર અક્ષત ચંદન ધર્યું; અથ
 અજરથ આપ્યા ઘણા, પાળ્યા લાડ ત્યાં માગણુ તણા; તેડીયા વીપ્ર રૂડા વેદિયા. ભાર
 પુરાણ જોતીક બેદિયા. પુષ્પારકનું મહુરત લીધ, ગામ ભોજન કરાવ્યું સીદ પાંચ
 પ્રદક્ષણા પુઠં ફરે, આશન ઉપર પગજ ધરે; જય જય શખ્દ કરે જોડે, સરસ્વતી
 બોલ્યા તેટલે, હાંહાં રાય માં ધરએ ચરણુ, રહો વેગળા બેસો ધરણુ; રીકમ સરખા
 જે નર થાય, તે સીંહાશન ધરશે પાય, બીજા જેસે તેના ભોગ્યા થાય વ્યાધીક વ્યાપે
 રોમ; એવો બોલ કામનીએ કહ્યો, પગ ખેંચી તે ઉભો રહ્યો, તે કેવાં પ્રાકૃમકર્યાં,
 કેમ સંકટ લોહના હરથ; કેમ પરદુખ ભંજન પડ્યું નામ, કેમ પરમારથ કીધાં ધામ.
 કોઈ કષ્ટ ઉપાસન દેવ કોણુ સદગુરૂની કીધી શેવ; કેમ એ સીંહાશન પામીઓ, કેમ
 વેદના સઘળી વાળીથો કેમ વીધાશું કીધો વાદ, કેમ ઉતાર્યા નરનાદ; આદ ઉત્પત
 માંડીને કહો લક્ષણ તમારાજે લહો, તેવો થાઉં તો પમજ ધર; નહીં તો એની પુખ કરે,
 દોહરો-ભોજ પ્રતે કહે ભામની, સાંભળરૂડારાય; થયો નથી થાશે નહી, એવો
 અવનિ માંય. મહી મંડળ માળવ વીસે, આ ઉજેણી ગામ; વીકમ રાય ચમુધા-

પતિ, નવ ખંડમાં નામ, મહારાજ રાજ રાજેસ્વરી, પરદુખમંજનહાર. સમુદ્ર લેહેર
 દ્વાયક સકળ દેવરૂપ દાતાર. પરમારથને પ્રાકમી, મુરપુર મડધીર અરિ મંજુ રા-
 જુ સજુ, વીરજીત મહાવીર પુતર પટાધર ઈંદ્રનો, અતળીબળ જે આપ; વાંક
 વસ્ત્રે કાંઈ વપુ વિખે, મુરપતિ દીધો શ્રાપ; પુતર પડ્યો પ્રથિવ વીરો, ગરબવસેન
 અંભિર; હોડે તે ગરબવે થતો રાતે થતો મહાવીર, તરબંક થડ તેણે રચ્યો, એક
 રાત અગ્નિ પરણ્યો પુતરી રાયથી, રાજ કન્યા રીધરૂપ; ગરભ રહ્યો બુલુ નીધને
 બુવતીને વાધી ભત; ત્વચા ભાળી ગરબવ તણી, માન નહીં ની માત. ગરબવ કહે
 મુલુ ગોરડી, નાશ અહીંયાંથી નાર; હટંતર થશે આ દેશમાં, મુર્ચ ઉગે સવાર. સાથે
 એક સાહેલડી, નરપટની માની નેટ, ગરભ તેને ગરબવ તણો, સકમ પ્રોઠો પેટ. વી-
 કમ વડી રાણી તણો, કર્યો કોટી પરમામ; ભામનિ બીજ ભરથરી, નવખંડ તેતું
 નામ- ભોમ ભરપુરે ભોગવ્યો, બુમ બણિતો ભોગ; જીવ મુકતી થઈ મયો, રજ મા-
 તર નહી રોમ. સમાણિ રાણિ તણી સખી એક સાહેબ; તેનો પુતર એક પ્રાકરમી,
 મહીમા મહીપતી મેહેલ. તે વણુગરે વાપર્યો, ઠરી રહી તે કમ; અતળીબળ અરભક
 બહુ, મયા ઉજેણી ગામ. કરતો રાજ ઉજેણું, કતવરમા સજીવ; ભુપત એભર-
 તખંડનો, જ'બુદાપ જશજીત, મહાલક્ષ્મી વાસો વસે, અલખત અપરંપાર; શુરપુર
 સલક્ષણો, દેહ કાવ્યો દાતાર; હાથી ઘોડા માલ ધન, લક્ષ્મી ધર મુતર વ્રહ થયેવપુ
 વીખે પેટ નહી એક પુતર, એકવાર અંતર વિખે, બુચી વીચારી આપવિઠ અવ-
 તાર જે વાંઝીયા, પુરણ જન્મના પાપ. હવે પુન્ય ક્રીયા કરું, દેડે કેવા એકદાન, શો-
 ભાવુ મુકરીત ક્રીયા પામુ, મહીમા માન. એક કામ ન ઉઠેલે, આસધયા જઈ ધરા,
 મળ પ્રદક્ષણા કરિ સમર્પવા માંડ્યું શીરા. પુરવ જન્મના પુન્યથી, પ્રસન્ન થયાનરના
 થ. હાં હાં કહી હજુરીએ, હેતે જાણ્યો હાથ; આત્મહત્યા નવ કરો, પુરણ હું પ્રસન્ન,
 કયા કરિ દેવાધીયે, દિવાં દીવ્ય દરશન, કહી વાતએ કારમી, અધીપત મુણાએકાંત
 અનમા રાખજે મહીપતિ, માગીશમાં કંઈ પ્રાંત. સભા રચે છે સોદામણી, તતથી
 શોક કર તાજ, કળસ દોળે હાથણી, તેને મુંખજે રાજ, તાર નામ બુમમાં થશે,
 શોભાવશે વરમુતર, ઈંદાર સત બેધેર- પાળક કરજે પુતર ખરિર સલક્ષણ આ-
 ગળો, અઉદ વીધા ગુણ બુલુ; મળશે રૂઠો મહીપતી, પંડીત પંચ પ્રમાણ. હરખ્યો
 રાજ હેતથી; પુરણ સમજ્યો પેર, ક્યાંતર પ્રાને નવ કહું મુલુ રંત આગ્યો વેર.
 પ્રાતઃકાળ સભા સહુ, પંડીત ને પ્રધાન, મળી અલેખે મેદની, મહીપત દીધા માન.
 શણુગારી શુભ હાથણિ, શુખ્યો કળસ એક શીશ; જેઉપર ધરી દોળશે, તે ધરણીને
 ધીશ. મુરજ ચંદ્ર જે સાખીયા, વચમાં રાખ્યુ સત્ય. કળસ તણી કીરપા હશે, તે
 પ્રથ્વીનો પત, ભરાત બિ વીકરમ ભરથરી, લાયક છે ભુ વેશ, તે ભેવા કારણ
 રહયા, પંથી તે પરદેશ હલકાર કરે છે હાથણી હુદબી વાજે દિશ; જાગ્યનિય છે

ભરથરિ, કણસ સમર્થો સ્ત્રીશ, દુદાળી વાળ્યા દેવનાં, મહાગડીયાં નીશાન, પુષ્પ પ્રજા
 પ્રધી મચી રહિ, ભાવે વરત્યા લાણુ, આણુ ચાલી ઉજેણુમાં, અક્ષલ ધણે, અનુત,
 પાટ બેસાર્યો પુર વીખે, થયો ભરથરી ભુપ. રામ રાજ સચીખડું પ્રજા ઉપર
 પ્રિત; વશ ક્ષીધી વસુધા સહજ ન્યાય શાસ્ત્રની રીત, દોલત દસ કાટીધા, નરપત્તી
 આહિ નેક; અનમી નર નમાવીયા, થયો છત્રપતી એક. સજન સહુ સતોખીયા.
 ધર્મ ધોરધર ધીર, દુઃખમંજન દાતા વડો, વિક્રમસેન વડવીર. કોકોને દુભે નહિ,
 વશ વરતે સહુ લોક; ફરે આણુ નિત્ય ધર્મની, નહી વ્યાધી નહી શોક, જેણે
 રાજ સમરધુ, પોહોતી તેની આશ, તોરથવંત તેહ કારણે, તેહ ગયો વનવાસ.
 ભુમીપતિ ભરથરી, નવખંડમાં નામ, પરણ્યો પટરાણી પદમણી, તેનું અનમરીન
 નામ. સોજ વરસ સુલક્ષણી, રતીવત રામા રૂપ, ચેતન ચરીત્ર ચંતની, ભામની
 રંભા રૂપ. રામ વરણે રામણિ, સંગીત શાસ્ત્ર રૂબણ; અંડવદન મમલોચની,
 ભાગ્ય નીધીનો ભાણુ. ચક્ષુ ચપળ અંજુજ દલે. ગુણનિધી ભારિયાં ગાત્ર; પદમણી
 બીજ પ્રેમદા, એ આમળકુણ માત્ર. ભુપત ભારે ભરથરિ, વનતાએ વશ ક્રીધ,
 તન મન ધન બોહો પદ્મથી, ચીત વિત ચેરી લીધ, મુતે બેસતે ઉઠતે, હોડતે
 ફાલતે કામ, નરપત્ર ઝંખે જોદથી, નારીજ કેડં નામ. જેમ જેમી વશ માંકડું,
 જેમ વાયુને વશ તરણુ, ભામની વશ એમ ભુપતી, સુણે કથા નર કરણુ, ખેત વાત
 ખીલખત વીરો. આહોનિશ સહે એકાંત, શ્રવણુ અરજ સુણે નહી, શાસ્ત્ર તણિનહી
 સાન. બેસે નહી તે બારણે, સભામાં નવ સોહાન; ન્યાય અન્યાય પરખે નહી, માણે
 એમ મહીમાય. સજન સાથે રનેહ નહી, અધીપત વશનહી અંગ, ખાય પીએ ખુબી
 ફરે, રામા સાથે રંમ આઠ માળની અટાર એ. શુએ સમારિ સેજ; એક પલક નવ
 ઉતરે, હરી સાથે નહિ દેજ. રંજત રાગને તાનમાં માન તાતને ગીત; બીજું કંઈ
 મુજ નહિ પ્રેમદા સાથે પ્રીત; નીંદ્રામાં ઝાંખે નારને, જનતાં બેશે બેડ; શેત્રંજ અં-
 ઝડે સોમદે, હાર જીતને હોડ, તાજ કાંશીને ત પુરો, વાળાં વિધવિધ વાજંત, ભામ
 નીઓમાં ભરથરી, રીધ ઘણિરાજત. પ્રીત સુર્ય કમળને, જેમચંદ્ર ચકોરનીર સં-
 ખાથે મીનને, જેમ મેઘને મોર, તેહ બંધાણો નરપાત. જેમ મધ માંહી લાખ; દલ
 બીજું દેખે નહી, ભામની સાથે ભાંખ, આઠમ સવાડે એક દીને, વિક્રમે કરચોવિચ
 ર; ચડ્યો અટારી એકલો કરવા દરશન દેહાર; પ્રણામ કર્યો જઈ પ્રીતસુ, કરબેડી
 કહે કૃત્ય, દુખ સુખ બંધા દેશનું, નરપત આમળ નરત્ય, કુશમન બંધા દેશમાં, આ
 ભુમાં અંતર થાય, એક દિવસ નવ ઉતરો, રાજ રહે કેમ રાંચ બગીચા કોઇ બંદે
 કહી, તોલ થયા છે તાજ; છત્રપતી એ છાજે નહિ, રેલાય છે રાજ બધ બેસો આવી
 બારણે, સભા મધે થઇ મુર; કહાપણુ સરવે દેહવટ કરચુ; નારી સાથે શું નુર, ખુણમ-
 માળ્યો ગુણનિધી, તનથી ખોચું તોલ; અનેક કંચન એવાં કહયા, બંધવ સાથે બોલ

માન્યું મન મહીપત તણું, હેડો ઉતરો હોડ; દુશમનને દેશવટ કરયા, માનનીનામો-
ડયા મોડ. કંઈકને દીધાં શુળીએ; કંઈકને દીધાં દાન, કંઈકને હળવા પાડીયા, કંઈક
ને દીધાં મન. ડોકો પાડીયો દેશમાં, અતીજન પુરી આસ; આવ્યો ફરી અટારિએ,
પ્રેમદા કરે પાસ, લાવ્યો આલુપણ અવનવાં, જર દેખાડ્યો જોર, દિનક તો દિનેનહી
ચલું અધારે વોર. શલુગાર તજ્યા છે મુંઢરી, રામા બેઠી રોય; અન માણી પાસે
નહી, કળી ન શકે કોય, પલંગતો પટકી નાંખીયો, તોડયા ઉપરના હારકેશ સમુળ
દાઢીયા; આંખે આસુ ધાર, રામા ચરીત રમાડીયું પરડવા બેઠી પ્રાણ; સ્વામીસ્તુતિ
અપીઠી કરે, વઢને નવ દે વાણ શા માટે તું મુંઢરી રામા કરે છે રીશ; દુલ્યા હોય
તેને દેશમાં. તેનું છેદ શીશ. કોઠી ઉપાય કરી કરગરે, મરજેડી કહે કહેણ; ધંધરઆણ
પાળુ અમો, વનીતા તાર વેણ, ભમરચડાવ્યાં ભામની, રામાબોલી રીખ; મરજહોય
ચરણી તણી, તો છેદ વીકમનું શીશ. કે શુળીએ દે સવારમાં કે અણુ એની બે લાવ;
એટલું કામ ફરી ઇલાં અજામત કરતો આવ, એણે કામ કુડું કર્યું, લોપી તારીલાજ
આજ્ઞા વિચુ એ આવિયો, તું તે શાનો રાય મુરખદા માની નહી, આપણુ તહા એ-
કાંત મણના માંહે ઘણી નહી, ભુત તારી સવારમાં પ્રીત્તા એટલી, ધારવરાખી
ચિર; શુળી દેજે મુંઢરદરે, ત્યારે પીઠું નીર. કદાચ કામ કરો નહી, વઢને વડેવાણ;
વાણ; હીનત ઉગે દેખો નહિ પ્રેમદા કરો પ્રાણ.

છપો-નીચનાં નીચ તે નાર, મુરખમાં મુરખ તેણી; લુંડા પખણની ભુપ જુ
લમ જેખમ કરજણી. નરદે નમણને હેજ; લોભ લાલચ નહી લજ્યા; કંઈ રૂપેકર
કુડ. મુદમત વિગ્રીન લજ્યા; મુરખ મનન કર માનની, હીમત ન મુકે હારતાં; તરણ
ભાજણુ તો ઘણે માનનિ માયુસમારતાં દોહરો-મહીપતી મીત કોને નહી, મહિપત
દેખે ન આંખ; માને કોને સાંભળ્યું, ભુતમણુ એ ભાખ.

છપો-કો વળા દે ધન, મન કો વેળા રહે રહે, કો વેળા રહે રહે, કો વેળા લીખ
અત એણે, કો વેળા દે શીરપાવ; કો વેળા લે લુટી. કો વેળા પરશન, કો વેળા કહોડે
કુટી; ઘડીઘડી માંહે ગુણુ ઘણા; શામળ સાય કહે શહિ, નવ દીહો નવ સાંભળ્યો,
રાજ મીત કોનો નહી.

ચોપાઈ-તે રાજ ત્યાં ઉઠ્યો, રાણિ વચન થકી રૂઠીઓ; ખાંને જઈ આસન
એડીએડને પાશે વિક્રમ તેડીઓ. તે વેળા દેશવટો દીઓ; હુકમ કરાધ કરીને કીયે
ચલય એકમાં રાખ્યો પાસ. વીકરમસેન કહાડ્યો વનવાસ હેન ઘણેથી બેડયાદાય,
મોહ્યો બંધન કરી સાથ તાર વચન હુ મુસ્તક ધર. અડસઠ તીરથ કોડે કરપ્રવા
ની પ્રદક્ષણ દેઉ, લાભ જશ લાખેણે લેઉ. કકળયા વરણ અહારે લોહ સજ્જન
સહુને પ્રગડ્યો શોક. મયો વિદેશે વિકરમ વિર, ધરમ વાત ધરી મન ધીર નારીસાય
આડ્યો નેહ, તરણીને વશરાજ તેહ ભરથરી રાજ ભલી પેર કરે જાહ છત્ર શીર.

ઉપર ધરે સાઠ સહસ્ર બીજી સાહેલ રાજરીધ રાજસરંગ રેલ; વધભવ વાસવ કરેલ હોય. ખંજી ન શકે તેને કોય.

દોહરા—એક વિષ ઉબેણમાં; નરપત શરમા નામ જપતપ સંઘ્યા સાચવે, કરે યુ-યનાં કામ. મરે પુજે કાળકા. પ્રતક્ષ દેવી પીડ, તન મન બણે તેહને. દધવત રૂઢું દિક; પુજે તે પ્રસન્ન થયા. કરણા પોતે કીધ, કોઈ અમરકુળ કારણુ કથા કરીને દીધ. જરપણે બેળન રહે જરાનવ્યાપે ભત, આયુશ અતીશે ભોગવે ભોમ ભસેરી ભાત. વરમાઘી વીપ્રજ વળ્યો. પોહોતી મનની આશકુળ પામ્યો તેમુકીયુ પોતાની પ્રેમહા પાસ; ધરણી આમળા શુણ કહયો. એક અમરકુળ હોય. બણે ભુગો ભુમ જીવિએ, કળી ન શકે કો; કહે કામનિ કંથ મુણે સારી એક શીખ, જાડું જીવીને શું કર; ભુડી મામવિ લીખ. છપ્યો ભીખમાંહી નહિ ભોમ, બેગમણુ ભીખન સાધે ભીખ માંહી માન.દાન સનમાન ન સાધે, ભીખારી નામ નિરમાલ્ય ભીખથી ભારજ ખુવે ભીક્ષા ઓછુપાત્ર, ભીખ પામુ કુણુ બુવે. તરત તુચ્છ તુ તુડથી. બહુ હલવી ભીક્ષા કહી; શામજ કહે શ્રી મુણે, ભીક્ષાથી ભુંડુ કીયું.

દોહરા—બ્રાહ્મણ કહે બ્રાહ્મણ શુણે. સ્થીર વચન મુજસ્થાપ. અમુલ્ય અમરકુળ એહ છે, ભરથરી ભુપને આપ, માનની વચન મુસ્તક ધરયું, સ્ત્રીને તેડી સાય; એકાંત તેડયો અધીપતી હેતે ફળ સોપ્યુ હાય. નામ અમરકુળ એહતું વસ્તુ અમુલ્ય એહ, બેળન રહે જરા નમી, દેવ દેવાંશી દેહ. કરણા કીધી છે કાળીકા તપકી-ધું વરસ ત્રીસ અમને એ ફળ આપીયું શહેજ ચડાવ્યુ શીશ. અધીપતને એ આપીએ. છે પ્રોટો માને પાડ; ચીરણુજીવિ જીવેણું લોહના પાળે લાડ. હરખ્યો રાજા હેતથી પહેરામણી વધ મોટ; કનક સ્નાન કરાવિયું વળતી શી રહિ ખોટકુળ પામ્યો કુલ્યો ધણું. જીવ્યો જરાને મરત્ય; આન્યો અંગસેના કને તે વેળાએ તરત અમરકુળ આપ્યું ત્યાંહાં ખાતે રાણી ખાઓ વરસ બેસે તને સોળમુ, ધીરથાવર દેહ થાઓ શકે મુકયુ મુંદરી રીઝ ધણેથી રીત, આખક ચરવા દારણુ માંહી તેને પ્રીત મુખ દીઠે ભોજન કરે નિરખે પીએ નીત નીર; પમ તળાંસે પોહોર એક, મુંપે એમ શરીર એમ શરીર ભોજન કરાવે ભાવતાં; માલે શુભમુખવાસ. કલોર કુસુમ સખ્યા કરે પ્રિતે રાખે પાસ.

ચોપાઈ—ચરવાહાર પાસે ચાલી ગઈ કરબેડીને હલી રહી; મારા મીત લાયક લીજીએ, કોઈ ધણેથી ભીક્ષા કીજીએ. નામ અમરકુળ જે નિબ નેહ, દેવ પદી દેવાંશી દેહ; બેળન રૂપ સદાએ જરી, કાયા જરા ન વ્યાપે કદા લીધું ફળલાખેણુ લગ્નમદ ન થયો મન માંહી મગ્ન. પ્રેમહા સંતોષી બહુ પેર મયો લાખા શુણને વેર રામા આમળ ઉભે રહ્યો. કારણુ કરતુક કુળનો કહ્યો; અમરકુળ એતું નીજ નામકામ વતી સી કરે કામ, ઘોળે વાળ નથી એ વેશકલ્ય મુખી રહે કાળાકેસ; જરાતણેન

વ વ્યાપે ભેગ, ભરપુર ભોગવે ભામની ભોગ કાયાથી વહાલી તું કામ, અમો તમારે છું નીચ નામ એ અમરકુળ છે અમુલ. સુંદર સુર નાયક સમતુલ્ય; હાવભાવ ગુણ કાએ કરયું હેને તે અમરકુળ કરયું બુદ્ધિ હીણને કહાડયો બહાર, નીરમળ વાત વિચારી નાર, ચોપાઈ-બાળ ગુણકાનું રૂપાબળ ગુણ ગુણમાનું મત્તું, બાળગુણકા ખાતું, બાળ ગુણ ગુણકાનું તેજ; બાળ ગુણમાનું, જીવ્યું, બાળ ગુણકાની સંજ. બાળ ગુણકાનું પીવું વેસ્યા નામ વિશમાં. ગુણહિણમાં ગુણ કહયો; દેહ ઉગાડી દાખવે, બહુ ગુણવંતા જન બીદો,

ચોપાઈ-જીવતી મન વીચારી ભેય, કામની નીચ નહી મુજથી કાય; શોભાવલા મીઠ્યા શણગાર. નીત નવા ભોગવું ભરથાર જર કારણે અચવા એક જન વપ્ત કરવું મોટાનું મન, છપ્પો-બાળ વધદ પેદ વેપાર, જે ઘરદુખે દુખીયો બાળ સીપા ધયા સાર, શીવ વચ્ચે જે સુખીયો, બાળ વહાણ વાદરો, જર ખરચી જળ બેસે, બાળ બળણા વેશ, વેશ વાશે જઈ બેલુ, નીચ સેવન નરપત તણું, નીચ નીચપે અચવું, શામળ કહે બાળ ગુણકાપણું જે રીફ દેખીને રાચવું.

ચોપાઈ-એમ વીચારયું ગુણકા આપ; પ્રૌઢ આયુષમાં બહુ પાપ; બે ઘણું આયુષ એમવ ભાગ્યદીણ ઘણું ભોગવ ભરથરી રામ ભારે ભુપ, રાજ તેનું રદીયાણું રૂપ કરણાવંત કરયો કીરતાર, દેવરૂપ મોટો હાતાર. ઘણે આયુષ કરે બહુ પુન્ય, નીમે ખ માત્ર નવ રાખે નુન્ય; લખ કોટીધા જીવે લોક, રૂળ બીજે પામે ને ફાંક; નીરમળ વાત વિચારી નાર, રામાં આવી રાજ દવાર, અધિપતને તુડયો એકાંત ભુપત આમળ ભાખી બ્રાંત. લાયક પુરૂષ એહ લીજીએ. કામ રૂપ કોડે કીજીએ, ચીર જીવી રહો ચતુરસુબળ, માણેસુખ મોટમ મેહેરાણ, મરડો પુન્ય પરાક્રમ પાટ લક્ષ્યા લોક લડાવો લાડ; ઘણું અમરકુળમત છે મળી, પત્તક ન આવે માથે મળી રજમાત્ર નવ આવે રોગ, ભોગવે નિત ભાવતા ભોગ; એ રૂળથી આયુષ અનુમાન, જ્યાર સુધીએ જમી આશમાન, જ્યાર સુધી અધિપતી જે ઈંદ્ર, જ્યાર સુધિ સુરજનેચંદ્ર ત્યારે સુધિ કર પુન્યપ્રવેશ, સદા નિરંતરજેબન વેશ.

કોહરા-ગુણનિધિ કહે ગુણકા સુણો. એહ અનુષમ આશા; કયાંથી એકળ કારમું હેતે આજ્યું હાથ; અણ કોટિ ટકા તરત અધિપત આપ્યા અધ, સિદ્ધત્યા દેજી સુંદરિ; સાચું બોલો સવ. મદન ખવાસ ખુદી તણો, ગુણ હિણો મમાર, અલ્પ બુદ્ધિ આપિ મથો જીવતી જરીનો જર; મમરિ રૂપ અમો સુંદરી રૂપ અમો. સુંદરી અંત રિક્તથી ભમતિ આંખ, જરદિદે બેખમ કડં નેહની ભડકી નાંખ આવે નીચ અને કયા. અંગે ઓપાવી આપ. કોની નહિ અમો કામની, વેદ પુરાણે છાપ ચહેદશા જે ની રાહુની, જેને સીધના આપ તે મધે આવી ચડે, તેનાં પુરણ પાપ. સત શહસ્ત્ર સ્વામી કરે; નીરંધણી આઈ નામ, અરભકતો રહે ઓરતો કૃત પાપનાં કામ, જર

લઈ જુવતી મઠ વનિતા કહી ગઈ વરત, આગ્ય નિધી ને ભરથરી, ચીતમાં ચેત્યો તરત આગ્યો અનંગસેના કવે. પ્રીતે બેઠો પાસ હેતે વદન હસાવિયું મુંઢરી તુજસા-
ભારા અમને આપો અમરકુળ કામનિ પોચે કોડ, આપણ બે આરોગીયે; જુવતી
તારી જોડ, મેં કુળ ખાધું મહિપતી આરોગી એકાંત; સમખાવાશત સરખા લાગી
મનની ભરાંડ, રાણીજી રાજ ગયાં; મેં પાપી પોજ્યું પેદાશ્રીત ભણીમે પુરવતી
વિખાણ કરી તે વેડ પ્રાછયો કારણ પુરવતી, સજ્યો સ્ત્રી ચરીત પાપે વાળ્યો પ્રેમદા
તણે મુણ તે વાત વીચીત મુક્યું કુળ મુખ આગળે, થીર વચન થીર પાપ માનનિ
તેડ તું મહનને, આકુળ એને આપ, તુજ રૂપ ટાકું કરો; ભોગવો રૂડા ભોમ: એ
કંથ બેગ તું કામની, શોભ શુભ સંજેમ. નારીએ નિચુ નિહા વીયું ધરી ગયાં ગુણ
આત્ર ભામની ભોમી ખોતરી, પ્રેમદાઓ છુપાત્ર. ભરથરી કહે હું ભોળપે અતી શોંધ્યો
અધીકાર બાળ બુદ્ધ બળ મહાડું ધીરજ મારી વીકાર, મહાસ રાજને, ધીકાર મુજ
શરીર, કામનિ વચનથી કાઢીઓ, વીકમ સરખો વિર. ધિકાર માહરિ બુધને; ધિકાર
ર નામ રનિર. કામનિ વચનથી કાઢીઓ, વીકમ સરખો વિર. ધિકાર હડાપણ
દેહ ધિકાર ધતપદ ચિર પ્રેમદા કારણ પરહરયો, વિક્રમ સરખો વીર ધિકાર દેહને
ધિકાર ધનપર ધિર; પરેમદા કારણ પરહરયો, વિક્રમ સરખો વિર ધિકાર દેહને
નામ તરેંદ્રપત; ધિકાર અનુરાગ ચીર; નારિ કાજ નર પરહરયા, વીકમ સરખા વિર
ધિકાર વિદ્યા વિવેક વર, ધિકાર જોખ જંગીય; ભામનિ, કાજ ભમડિયો વિક્રમ
સરખો વિર; ધિકાર માન મરદાજને, ધિકાર રાજરિદા પ્રાકરમી વિર મેં પરહરયો
પ્રેમદા તુચ્છી સાત; કાટ હડાપણ માહર, બાળ એ બુદ્ધ કચુવ; પુન્ય કામ મેં પર
હરયું, સ્ત્રીશું રાખે શુધ. જેટલા પ્રીત પ્રેમદા પરે કીરતાં મુણતાં કાન, પ્રિત રાખ
ત જે પ્રભુ પરે. વહેતો વેદ વિમાન. ખોયા હડાડા ખ્યાંતમાં, ધરણી સાથેવાટ; અચ-
તાર અકુળ એળે ગયો; વેદ ઉઠાડિ વાટ. પુજ્યા નહિ પરિવ્રજને, માનનિ માણ્યા
માટ બોળ્યાં બહોતર બાપના, વપુ હઠાડિ વાટ. વિકાર હો તણિ મુને, વેડ ઉઠીએ
વહન; ભરથરિ ભુપ ન ભાવિઓ, માણ્યા તેહ મહન ધિકાર રૂપે રાણિ તણુ, કાયા
કરકદન પુષ્પ પેમત્ર સજ્યા તણ માણસો નેહ મહન. ધિકાર વેશ બહુ વિમળ ધિકાર
શોભા સદન પાંચ પીરોજ પરહરી, કરી શંખ સંગાથે શુભ, સિંહ તણ શીયાળ
પુરિ કીધિ પ્રીત ગુણવત મજ પેવર તણ અડ્યો મરધવ તુજ ચીત અમરત તણ એ
વિખવરયું; કંચન સાથ કથીર ગંગા જળ ગમયુ નહી. નાવણ છીર તીર,
વિપ્ર તણને વરતીઓ પ્રભુ, તણ પાપંડ માન્યો મહન મહોપત તણ, દહવતા દંડ
મુજને ધિકાર તો શત ગણે વક્ષ જુવતી જોડ; મહત ધિકાર એ મહનયે કહું કહેતાં
કરજોડ, મુહરિ અનંગસેના સખો. નીરમળ જોનો નેહ; તેહ પદમણિ પરહરી, ગુણકા
સાથે ગેહ, જરિયાન પહેરે મોતિતણાં, દીવ્ય દેવાંશી દેહ. ચીત ન આણી ચીતનિ.

મુણકા સાથે એક અમરકળ જેણે આપીયું, માથા જેનો રતેહ; હેત હરખ જેનો ત-
થ; મુણકા સાથે એક જળમર જેવિ જન્મતા, ચોર બપડયા મેહ; એક પ્રીત ન
ઓળખી, મુણકા સાથે એક.

છપ્યો-મુરખનો સરહાર, જે જર બુખરે ખુવે, મુરખનો સરહાર, પાપ બીજનું
ધુવે. મુરખનો સરહાર, વેહેર વડાથું વાધે; મુરખનો સરહાર, જે સીધું ભુતની સાથે
મુરખનો સરહાર તે જે ઇશ્વર ભજતાં આગસ કરે, શામળ કહે મુરખનો મહિપતી,
જે નારીને રૂંદે ધરે, દોહરા-આગસ મરડી ઉઠીઓ; છુટ્યો મયંઃ મજરાજઃ શસ્ત્ર
વિસર્જન વપુ થકી લેશ ધરી નહી લાજ; અમરકળ આપ આરોગીયું, તરણી કીધી
તાજ; ધાર તરી મુખી ભરથરી, રામા સંભાથે રાજ. પ્રધાન પંડીન પુરોહીતા, ધાર
થુ દે સહુ ધીર; ભરથરીને ભેદ નહી પથ્થર ઉપર નીર, પગે લાગુ ધણું પદમતી,
હેતથી બેંડે હાથ; મીટન મેહેલે મહીપતી, સંગ નહી કો સાથ. સઠ હખર હાથીત
ણી મહેલી દોલત દુર, નાહો નગર થકી નમન; પાઠી પરાડી પુર. રાખ્યો રાજ
રહે નહી વાળ્યો ન વળે વિર; બોલાવ્યો બોલે નહી, ધરથ ધોરધર વિર. મળી
એમ એ મેહની ત્રાહ ત્રાહ કહે તરન; મુનીત્રત મુરખદથી વપુએ ધરિયુ વરત; જ્ઞાન
જ્ઞાન ધણા કહે, પંડીન કહે પુરાણ; ધાવ પાડ્યો દલડા વિશે, તે મન કેમ મહેરાણ.
ધેર ધેર પ્રધાન ગિછીઓ, રીધ દેખાડે રોક; પાછુ તે બુવે પુર ભણી, ફાળ ભરે તે
ફેઠ આગળ વરે સહુ આંખળી, આળોરે ઓડી ખાય; કર્મેડી સહુ કરમરે. પાછ ન
બુવે રાય છત્ર અંમર ચોવિધ તબ્યાં, તબ્યા ભાવના ભોગન મખી રાજ તે નીક-
ળ્યો, બાણે ભરથરી ભેગ, હાથી ધોડા માલ ધન. ઉંચા મહેલ અવાસ-ઝવેરમાણેક
મોતીયા પલક ન રાખ્યા પાસ રંમ મહેલ રાણી તબ્યાં, માંડ સહજ સાહેલ, પતક
એકમાં પરહરિ, કરતી જે ગુણમેલ કરતુરી કેશર અરમખ ભોગ દોડા લાખ. વેશ
વ કીધો વેમપુળો, રાએ ચોગી રાખ. રતન ખાણ રત્નાવળી, લક્ષ આભુષણ લગ્ન
ઇશ્વરને આરાધવા. નરપત ધથો નગ્ન ભગવો વેશ ભુપતે કર્યો. કથા પહરી કાયા;
સેલી સજીને તુંબરી, રીધ એ લીધી રાય; કાલાવાલા કરી કરમરે, પટરાણી પરધાન
કેડે રધયત કળાળે મહીપત નવ દે માન, પોપટ રૂપે પાંજરે; વોડા સહુવોડાર; હાથી
રૂવે હાટ શેરિએ, દાસી રૂવે દરખાર. રંમ મહેલ રંજીત ધણા, બુખત આરસી બાણ;
તરણત તુચ્છત કંદી, મહિપત માયા મશાણ. અમરત મેવા અતી ધણ,
ખટરસ રિધ સિદ્ધ; ભુખ કણુલી ભરથરી, કે ભરથરીએ લીખ. પલમ પુમરાજ
પરવાળના. અધીક પુષ્પ અમુલ. સેજ્યા કીધી સાયરે; તર તારણ કે
ધુળ. ભરથરી નર ભુપત સમે, પ્રીતથી રહેતા પાસ. વાસવવત વધભવ તબ્યો;
વસ્યો વિર વનવાસ; ખમા ખમા કહે ખાસ ખેલે, ધરે છતરીર છાંય. અણવણ
પસલે અડવાયો, અધીક ધીર વનખાંય; ચોકી કરતા જનખોદ શા. પવન પ્રવેશ ન

લામ. વનચર સંજે વહયો, વનચર વરને વાઘ પાંચોટી પ્રમણા તણા, ત્રોહાપખમને તાપ હરે દુગરે રડવડયો એકાકી તે આપસાકર સરખદ ગુલાબના, કળીન રાકેકય; તે જરણુ જળ જોખમાં, ધીએ તુંબડેતોય, ઘાકયા લોક ચકીત થયા, ઉતમનપામ્યા એક; નજર ન કીધી નરપતે કરખ ખેરયા છેક. ઝરડાં ગંખર બળીયાં. ગોખડ કાંડા ખેર; અપડાટા સહુ અચીપતી મહીપતે ન આણી મેર. નીરાશ થયા નરનાર સહુ પ્રીછયા સંબળી પેર; વસુધાપત વનમાં ગયો; મામલોક સઉધેર, મંઝાતંઢ વેઠેવર વણી, હરચરી ભાગ્યો ભોગ્યગ્યાસન ભાંચીત્યાંરહયો. ભુગતે સાધ્યોજોગ. પ્રધાનપુર પધારીયો, કરયો શોક તન તાજ; વસુધા સહુ વિપરીત થઈ, થયું રાજકરાજલલક ફૂલક હલમત થઈ ચોખ આડી ચોર દશ બધે દેહવટ મયો. થયું અધારધોર વિર ઇતાળ વિમુખ વસે, ભુચર ખેચરનો જુપ; પોટા અતળીબળ અતિ ધણે અકલ અજીત અનુપ, આદે અતિ ઉબેણમાં. રૂંદે ધરીને રીસ; ભોગ હોય તે ભણ કરે. નીત્ય માણસ દશવીશ, એડ રીપક પ્રધાન જઈ, લાગ્યો તેન પમ. એકાંત જઈ આરાન કરયું માગ; જે તું કહે તેહું કરૂં. પુરવ સંવાદે પ્રીત. ઉદવશ કરે શુ ઉમરે રાજમયે શ્રીરીત, વધતાળ વિચરી બોલીઓ; કહું તે કરો એક કામ; એક માણસ આપો મુને, નહી લેઉ તાઝ નામ વારા ફરતી વારો કરે. ભણ ભોજન જુગમવા; તેડા તેને પ્રભાતથી. સુપો રિધને રાજઅલખત આયો દિન ભોમવે, રાતે તેને ખાણું, કોઈનું નામ લેવું નહી, જરૂરપણે હુ બહિ પરણુ એવું પરકીયુ. કરી મયો વિર. વધતાળ; એક માણસને ભણ કરે વિત્યા કેટલા કાળ, પ્રદક્ષણા પ્રધ્વી તણિ મયો, જે વિક્રમ વીર, ફરતો ફરતો આવીયો, ક્ષીપા કરી તીર. આપ અતળીબળ એકલો તીત નવઆણેચોટ વનવણુ ઝારો ઉતરયો, પંદર હબર પોટ, નીરચરચી નરપત ભુવે; નીકળયા તેના નેક; શણુવી એક સોદામણ. પોઠમાં પંડીત એક કથન કહા તેણે કારમાં. વનચર બોલ્યા વાણુ વીક્રમસેને સાંભળ્યા પંડીત એપ્રમાણુ કરક તણાતુ આવશે, જળખાંહે જળહાર કરખવંત તે કાદશે, અલખત અપરંપાર નાદી નંશાવનું રપતિ, કહાણું તેહ કરક; ધરેણું તેહે પ્રહણુ કરયું. વાળ્યો આડો અંક વનચરેશ બતેવા વરયું, અતી દીધિ આલીશનરપત થજે નવખંડનો, ઉબેણીપતઅધિ સ, સણુવિનું કહયું સાંભળયું, શુભ બાંધિ શણુમાર; વાઢ કરયો વણુઝારા શું બહુ પ્રકારે બાંઠ. હાટ હઠે હરાવીયા હઠડું રાખી હાય; વણુઝારો વોળાવીયો, શણુવિ લીધા સાથ સિદ્ધવડ હરસીદનો, માંધરવડ મશાણુ; મહાકળેશ્વર મહામતી, ક્ષીપ્રા નદિ નવાણુ આમુંડા ચાચર રમે; બોલે બાવનવીર. વરત ભુતર ખેચરાં ક્ષીપા કેરિ તીર, વડ હેઠ વીક્રમ ઉતરો ગાગ્યો બવાની ભોમ ત્રિપુરા નરપત કરી; રહેલી નાખી રોમ; પ્રતક્ષ થઈ પરમેશ્વરી, પ્રિતે લાગ્યો પ્રાગ; હસીને હરસીધે કહું. મન જમે તે મામ. માતા મામુ જેટલું, કર દુખ ભંજન; કાજ; લાડ લઠાણું લોકને, એક

છત્રધર રાજ. મુખ પમાડુ સરવને દોષી કાઢુ દુર; કીરતી છતુ કરણની. કરપરમથ
 પુર. હરસીધ હરખ્યાં ઘણું. હેતે સીર મેલ્યો હાય; સંભાળજે મુને તે સમે, સહસ
 વસા તુજ સાથ. મુસ્તક પુળ મુજને કરી, પ્રિતથી થઇ પ્રસન્ન; દુલ્મલ મોટોદેવને,
 દીધું દીવ્ય દરશન, આવરદા ઓછો કળી વિષે, સતવરખમાં શીશ; અગીયાર વારે
 એમ વારે એમ આચરયું, શુભ સમર્પણ શીશ, વિક્રમ વરદાન. એમ પામીયો,
 આળ્યો મામ ઉજેણુ પ્રભપત ઘેર પરવર્યો, તોલ ઘણેથી તેણુ. વાસે ઘેર વધતાંને
 જવાનો જરૂર કુંભાર સહુકો કળકળે, નયને વહે જળપુર, પુરપતેનીરખી પુછીયું,
 રાજદારની રીત, રાય છતે રેયત રૂવે, સું પ્રભપર નહી પ્રિત, લક્ષણ માંડી લોક
 કહ્યાં અલ્પ રાજ અનુપ; વનીતા કારણ વન ગયો, ભારે ભરથરી ભુપ. વિરવેતાલ
 છે, અતળીબળ કહેવાય; રાજ અરાજક એહનું, નિત્ય માણસ ખાય. આજવારે
 છે એહનો, કુંભાર તણો છે કાળ; વખત બેસારે એહને, વેદલખે વધતાળ. કરજેલી
 કહયું કુંભારને, તારા મુતને ઠામ. આજ અમો જશુ તીહા, કરજુ એહનું ઠામ
 હસતા રમતા એહથી, વનુપવિદ્યાનો ધિર, પહોર રાતે પાસે ગયો, જાણે વરહથ
 વિર; બાંધી લીધો બળ ફરી, જણ્યું ખુટ્યો કાળ, કોલ આપીને કરગરયો, વસ્ત્ર
 કાપી વધતાળ; આણુ ફરે અવની વિષે, વાગ્યો જીત જંજીર. અવની બધિમાં
 ઓળખ્યો, જે એ વિકરમ વિર-પાળ્યા લાડ પ્રભ તણું નવેખંડમાં નામ; નવેતેરી
 નમરી વિશે; થીર ફરી આપ્યો ઠામ સવાલાખ હસ્તી તણી દોલત દુનીયા ઠામ;
 શાસ્ત્ર પુરે શાખ, પ્રચંદ જાણ્યો પ્રાકમી પામ્યો વિદ્યા પાંચ; અમુરણી અવની
 ફેરી, નિમેષ ન આવી આંચ. અદ્રષ્ટ વિદ્યા એક છે; બીજી પરકાયા પ્રવેશ; ત્રીજી
 ચાલણ આખડી અધીક સીદ્ધ ઉપદેશ, ખડક કેદેશે કારમું, અજીત બાણ અનુપ;
 અજીત કહાવે છે એકલો, ભાગ્યે નિધી તે ભુપ; કરણાનિધ કમલાસમાં, બેડા
 શીવ સમર્થ; ભેટ લાગ્યો તે ભુપતી વીશકરમા વડ હથ, સીંહાસીન શીવ જે
 મનું, સર્વ સકલ મુખ સાર; તેજ તેમાં ત્રીલોકનું મન વાંછીત ફલ દાતાર
 ઉમયા હાયે ઘડી, કનક તણી જે કામ જડી પુતલી ભુમતથી, તે આશનને ઠામ
 કંઇક દિવસે કમલાસમાં ધરયું આશન તે ધીશ; કોઇકકાળે પ્રસન્ન થયા ઈંદ્ર જિ-
 થેરે ધશ સીંહાસન તે સમરથ પુરણ પ્રીતે પેર, મધવાએ મુખ માણિયું ઘણું હેત
 ચી ઘેર. કલ્પવ્રક્ષ કળિયુગ વિશે, પ્રમટ્યો પુર પ્રકાશ; માધવ પણ મધવાતણો; સપ્ત
 ત એ શાઆશ કિરતી તેની સાંભળી, ઈંદ્ર આપ અભીમાન આપ્યું સીંહાશનતેસમે
 મનસા સીધથી માન અગીયાર સેવક ઉજેણમાં પડ્યો અધીપત આપ; અલખત ઈં-
 દ્રની ભોમવે; પુરણ પુન્ય પ્રતાપ શાહીવાહન પ્રમટ્યો પડે; શેષ નામનો સપુત;
 તેણે વિક્રમને જીત્યો, નર વર નામા નુન. તે પ્રાકમ કરી નવ શક્યો, વિક્રમજેવાં
 વેદશહિઆરિ શકશીકાતણી, પ્રાંત થકી તે બેઠ વિક્રમવધકુટિ વહ્યો વાહ્યો વેદ

બીજાન અવનીમાં આસન ગયું, અધીકાર વીના અનુમાન પ્રગટયો નર ને પ્રાકરમી ખરિ વાતનો ખોજ; પામ્યો આસન પુન્યથી. ભારે ભુપત ભોજ; એ આસન ઉત્પન હવિ. વીક્રમશેન વિખાણ. શુભ કૃત કહુ સાંસેપાત, સાંભળ ચતુર સુભલુપુરજતને કહે પુતળી, કરત કહું તે સુણ કરણ; શ્રીમંતનિ શોભા વીણી ચતુર ધરજે ચરણ.

ચોપાઠ—અવર્તિ નગરી અતી અનુપ, ભારે વીકરમસેનભટ ભુપ; રૂઢામમરમ્-ચતના કરે, આણપુન્ય ધરમની કરે. પુરનુંરાજ કરે પ્રધાન, દશધા ભરથરી દે બહુ જ્ઞાન; એક દીવસ વીક્રમ વહ હાથ શુભ કામે સોભીત સ્મસ્થ, ભરથરી જ્ઞાતને જો બેટીએ, તો તો મહા સંકટ મોટીએ; તનથી સુખ કરચું સઉ તાજ, મહીપતી ચાલ્યો રાખવા કાજ; વિધા સીધ જોરથી વહયે, ગુણનીધ ગુણ સામરયે ગયો. અધીપને એ મળયા એકાંત લાગી ભુપત કેરી ભરાંત, અરસ પરસ વિગતની વાત, કહીસાં લાળી દીનને રાત, કહે ભરથરી ઉઠા વિર, જ્યો નાહો ક્ષીપ્રાનાં, વીર રાજનિર ચલાવો શુભ રીત; કરો પ્રજા ઉપર બહુ પ્રીત ગ્રહ, સ્થાવટ ચલાવો ધણું, ફરી રાજ સી રામજ તસે; કહે વિક્રમ સાંભળ વડ વીર, ધીક ધીક મુજ સુખ શરીર, તુજસમ અંધન કરિયે તાજ, ધીકાર કરવું એતો રાજ, તારી ગત એતો મહારી કરે જોગ જુગતે જાહરી કરે ઉપાસન ધંધેર તણુ વારંવાર કહુ શું ધણું, અંધન કહે સાંભળ પુદ્ધ નિદ્ર કહું વાત છે માનો સીદ્ર જોગ મારગ ધણું દોહડા, તેથી સ્વરગનું સુખ સોહસો, તેહ જોગ કેમ નહી પળે, બહુ રત્ન કર્યા તે બળે; ગ્રહરયા વટમાં ગુણ ગં-ભીર, તે ઉતારે ભવ જ તીર. દોહરા—જોગી જોગ આવે ધણું, નેક ન રાખે નુન્ય અગ્ર જમે કાંઈ ગ્રહસ્થનું, પરડે તેને પુન્ય.

ચોપાઠ—એહ ઉપર કહું એક કથા, જોશી ગ્રહસ્થના ગુણજ નથા; એકરસીને એ દિકરી એક કુંવરને એક વરી, પરિણ તેતો ગ્રહસ્થ થઈ, કુંવરી તપ કરવા ગઈ અઢી બાંધીને બેઠી વન એકાકી પાસે નહિ, જન ગ્રહસ્થ થઈ, ધેરતો અલગત ધણી શુભ પરીવાર ધણિયાની ધણી, પ્રેમહાને પતિપર પ્રેમનિ મેળ જુઠું બોલ્યાનું નેમ મુન્ય વાને પ્રીતેથી પળે, નિરમુખ કો બચક નવ વળે માખાઇની કરે સઉ શેવ. પર કથા પતિને જાણે દેવ. સહા નિરંતર ઉપર હાથ; સતોપણ સયન બહુ સાથ, વેદ પુરાણ કહ્યા જે વરત; તે નરે નારે ક્ષીમાં તરત. પરધન દેખી હરખે ધણું, કરમ સં-ભારે પોતા તણું, એક દિવસ તે ગ્રહસ્થની નાર, બેઠીતી પોતાને દાર. તેને અગમ નિગમ સુજયું. કામ બેઠેન તણું બુઝીયું જે વનમાં લાગી છે આગ, બળવા માંડી જીવતીન જામ; પાડે જુમ ને આખે દિશ, પ્રગટયે અગ્નિ તેખે દિશ. તેનું નામહુતી માંડલી બીજ બેઠેન ગ્રહસ્થ માંડલી; તે બેઠેન જાણયું છે મય, મારિ બેઠેન મળે છે વન. એક પતીનો કળસજ ભરી. કરચું કુંડાણું આંજણ કરી. બધું વન લાગીને અપુ; બારતપરીનું બાહી રહું પડસી રહેતો વિખજ એક, વનિવાને પુછ્યું વીવે.

કળસ માંહી તે જળ કેમ ભરયુ, શા માટે કુંડાળુ કરયું ત્યારે સાચું બોલી નાર, બહેન બળતીતી લન મોઝાર; આણુ કદ રાખી તેહને. શીતળ થઈ તેની દેહને તેહવીપ્ર તે અચરત થયો, કંઉતક બેવા વનમાં થયો; બધું વનબળીને બધું, એટલુ બાકી રહ્યું, તે વીપે ખુછી છે વાત. સાંભળેરે તું મારી માત, બધા વનમાં અગ્નીથઈ તારી મહુ તે કેમ રહી દોહરા—અલ્યા મુરખ સમજે નહી, તપરી કુંડરી બજ. તપ મહીના છે માહરો, અડિ શકે નહિ આમ. વિપ્ર થયો અતી આકળો—અડિ ઘણેરિ રિસ; કંડકરે તું પાપણુ, દીધીગાળ દસવિસ, બેહેન તાહરિ માંડલિ, ગ્રહસ્થબળુ-તી જાત, તેને પુન્યે તું ઉગરિ, નહિતર ભરમજ થાત; આણુ દિધિ અવની વીપે દિ વસ ચડતે ઘડિ પાંચ, કુંડાળું બળનું કરયું, નાવિ ઉની આંચમાન્યું સાચું માનનિ પ્રિછી સવળી પેર; વન તજ વસ્તીમાં મધ ગ્રહસ્થ બેહેનને ઘેર અરમપરસ વાનો કરિ, વાર સમજ્યા વરત. પરણિ પોતે પ્રિતથી, ઘર સુતર તે ગ્રહસ્થ, દાનમાનસ-માન શુત, વિવિધ પ્રકારે ત્રત. ધરમ કરમ શુભ સાચ્યાં ઉંધાર પામી તે તરત-વડા બ્રાત કહે વિક્રમ સુણો, પરણો કડિ પેર; સંકટ હરો હરો સહુ લોકના, ગ્રહસ્થા વટ કર ઘેર. મેંતો વહલવ ભોમવ્યાં, ભામનિ કેશ ભોમ, તપત મન કરયું ત્રાહે વિધે, વળતો સાધ્યો ભોમ,

ચોપાઈ—કહું એક તેણું દ્રષ્ટાંત. આપણુ બે છીએ એકાંત; એકવિપ્ર તસ્કરમાં અલ્યા; કરમ સંજોગે શુળી ચડયો, નહિ જાળખાણુ ને નહિ વતન, તેનિ યાશે છે ચાર રતન; શુળી-ઘાલ્યો ન મરે જન; પરણ્યા માંહિ રહ્યું છે મન બીજે દીવસ બીજે એક વ્રજ આવ્યો પાશ શુળીએ તે થંભ; અલ્યા શુળી ઘાલ્યો મરતો નથી, એનાં કરમ શાં ક્રીધાં કથી; ત્યારે શુળીએ જોડ્યા હાથ, બોલ્યો ચોર તે વીપ્રજ સાથ; જાતે તો હું છુંજ વ્રજ ક્રીધાં મેં તસ્કરનાં કર્મ, પરણવાનિ પ્રિ-તી કાણે, ગયો રાય તણે બારણે, કાડયો મેહેલને લીધુધન તેતો પરણ્યા ઉપર મન પડ્યો કેદમાં સુખ વામીઓ, સુખ વામીઓ, કરમ સંજોગે શુળી પામ્યો વન અનંજળ મારી પાસ, પરણ્યાની હતી બહુ આશ એકે આશ ન પોહોતી કથી, મરે જીવ તો જાતો નથી. જર દેખી તે વીપ્રજ વળ્યો, માનીને મંદીર જઈ મળ્યો પોતાની પુત્રી લાવીયો. શુળી સાનિધે આવિયો—એ કન્યા શુળિયાને દીધ, એકરતન તે તે પાસેથી લીધ કન્યા તેડી જાય તેડે કન્યા વળગી શુળિ તેડે. અલ્યા દુષ્ટ તું જાનો બાપ; જાને ઘેર તું આપોઆપ; મારે શુળિ સરખા પ્રાણ, વનિતા બોલી એવિ વાણ. રતન લઈ ગયો તે તાત. શુળિએ કહી વનિતાને વાત, કહુ વાત તે આંબળ કરણ, રામા રતન લેજે તું તરણ એક રતનથી ખાઓ પીઓ કરાસદાત્રત દાનજ દિયો; કરો વાસ જાંને કાશિએ ઠો વિરનુ ભગત દેખો વાશિએ સત્ય પુરુષ બોલો બેહેન, સંગ કરજો તેનિ દેહને; એક રતન તેને આપજો વરજ વેચાથી થીર

થાપજે હસ માસે આવે દીકરો તેને જઈને વનમાં ધારો તેને રતન આપોલ એક.
 દીધી થાપામણ એમ અનેક. તેહ વિપ્રના છાંડ્યા માણ વનીતાએ માનીતે વાણ-
 કંથે હજી તું. તેહું ધરયું જમ ગંગામાં તપ આચરયુ, વિરજ એક વેચાતી લીધ.
 એક નંગતો તેને દિધ; પુરા માસે પ્રસન્ન્યો પુત્ર, તાપ્યો મારગમાંજ જમ મુત્ર. રતન
 એક માટે આંધિયું. સ્વામી વચનથીર થાપીયુ ધનોજરાય શીકારે ચઢ્યો જ્ઞેમજાળા
 કે, તેને જડ્યો મહીપત હરખ્યો પોતે મન, તરણીને જમ સોંપ્યો તન; તેનો પીતા
 થયો છે તાજ પામ્યો પુત્ર રીઢવીઢ ને રાજ શ્રદ્ધા કરવા વિસ્તાર. તણુ તાત પ્રમટ
 ચાની સાર; પુછી પડી તને કડિતક વાત. તણુમાં લે દાણુમારો તાત; વિચ વેચાથી
 લીધું જ્ઞેહ, તેને પડત પહોલ્યો દેહ પરનારતું પહોંચતું નથી, ઠહયું છે પુરાણે કથી,
 મુકો પડ, શુગ્રીયાને હાથ ગયો વીમાને સરમને સાથ. ગ્રહસ્થાવટ માંહી ગુણુધણે
 સદેહભાગ્યો વિક્રમ તણે; ભરથરી સતનો કીધો ગ્રંથ, તરણુ તારણુ પામ્યાના પંથ;
 ગ્રહસ્થરાજ સમજ્યો વધરામ, પ્રણમી લાગ્યો તેને પામ, લક્ષણુ ગુણુ સવળાલાવિયો,
 અધીપત ઉજ્જણમાં આવિયો રાજ શ્રી રામજ તણું. શું વખાણુ કરું મુખ ધણું,
 સંક્ષેપ કહું અક વાર દેવરૂપ ઠહાવે દાતાર એકવાર સભામાં શુર, બેઠો નારાયણનો
 નુર. દોહશથી અતુચર આવીયા, ખખર વિદેશ તણી લાવીયા; અધીપતી આમળ
 કહે એકાંત. ભાગે મન પોતાની ભરાંત ઉત્તર પંથથી આવ્યા અમો, પુછોછો
 તો સુણુજે તમો; ધનોશા છે એ ધનપતી, રૂઢી કરમનિ રેખા રતી, જશવંત નથી
 કોમ તેની જ્ઞેહ છત વરમા છે છપેત રોડ; અચરત નમી ધેર પુત્ર, ધણુએ બીજુ
 છે વર મુત્ર. તેણે પ્રથિવ પ્રદક્ષણુ કરી યુન્ય વાત મન માંહે ધરી, સદાવ્રત આપ્યાં
 મુજ્જણુ. નીરમળ ખોદાવ્યા નવાણુ, ગામ રામરૂઢી કીધી ધણી ધર્મ ધોરધર ધણી;
 દેવસ કિંમ થાપ્યા દેહ કંઠક સદગુરૂની કીર્તિ એવ થઈ ગ્રહ શેઠાણીશેઠ શેઠ પુત્ર પ્ર-
 સ્વ થયો નહી પેટ, આશા મુકી યયાં નીરાય, તજ્યો વધમવ ને મુખવિલાસ, અન્ન
 જળ બેઠા છે તજ. ભગવાનશ્રીને ભાવે ભાજ, બેસે દિન પુરા ચાળીસ શિવ હેરે
 સમરપે શીશ, તેની પ્રતીજ્ઞા કીધી ધણી. થારિ બેઠા ધણીયાણી, તેને દિવસ થયા છે
 સાત, એક તો કહી એવિ વાત, બીજે કહે સાંજમ પહારાજ, કેહેતાં વાત આવે છે
 લાજ, પરિચમથી કીધો પ્રવેશ આવ્યો આપ ઉજ્જણી દેશ, એક વિપ્ર લક્ષણુનો
 લાડ; સ્ત્રી બેઠો પ્રોઠ પાખંડ, નમરઠાડનો જે નરપતિ, છત ઝાઝીને છત્રપતી પદમ
 ની જેવી તેની પેર, રાજને એક કુંવારિ ધેર. પદમલી આપ હર કબોલ સુંહરિ સો-
 ભીત વરથાં શોળ, વિપ્ર ભયવાને બ્યારણે; બેઠા તો તેને બ્યારણે, દિઠી નારી
 વાણું બાણુ, પરવશ પડિયા તેના પ્રાણુ, તે બેઠીયા બોલ્યો આપ, વિપ્ર મુરખ
 તું સાંભળ આપ, કુંવાર કન્યા કેમ માગી જડે, તારે શીર કલંકજ ચડે, બીજે
 હોય તો છેદુ શીશ, વીપ્ર ઉપર ન કરવી રીઝ; તારે કરમ લખી પ્રાણુણી; કરમ

હિણ દેહ દામણી; રાજકન્યા રાજા જેર સોય, રાંક જેર રતન નવ હોય; એ
લોકે પુન્યા છે ઇશ, શેજ મારમ સમરપ્યા શીરા. શીર પુન્યા પાયા જે રાજ.
એ કન્યા.તેવાને કાજ, હાંકી કાલ્યો ઝાંખો પડ્યો, એક શીર ડેર જઈ અડ્યો, અ-
ન પાણી વેષ છે તણ, ભુપત કન્યા મનમાં બળ; કહે છે જે રાણીને વડ. નહી
તો શીવ ડેર હત્યા કરે, સાચો કે બુદ્ધો છે કાઠ. તે વાતને થયા દીત આઠ. ત્રી-
એ શેવક બોલ્યો વરતી, હું આવ્યો દેશ દક્ષણ યકી; ત્યાં દીઠું, એક કહિતક
ધણું, દેવ દેવિ દામણ તણ; દેશ કામર તે કહેવાય મંત્ર જંત્ર કામણનારાયણ
મુળી મુંઝાડી દોરજ કરે. ઉપર ભાર અલેખો; કાંઈક પુરશ પશુ પશુનતકિધ,
તનમ ધન ધન સઉ ખુંચી લીધ, મેં પણ રાખી મારી મામ, બેઈ ચાલ્યો હું
તેને ગામ, એક નારે મુજને તેડ્યો. કરી બાળદ ખેતિ ઈથો એક દિવસ દેશ
ને બહાર, જોઈયો મુજને નારી યાર; કીધું દેવિનુ દરશન, પુરણ મન થયું પ્રસન્ન
તેની સ્તુતિ ધણિ મેં કરી, ત્યાં તુડયા ત્રીપુરા મુંદરી, બાળક બે આવ્યા બારણે
મુજ રક્ષા કરે કારણે; એકે પુરૂષ મુજ કિધ, બીજે તો બોલાવી લીધ; મેં તે
મેહીધી આશિશ. તેને દિન થયા ચાળીશ. હું તે ગામ મુકિને વળ્યો, મને બાળ
દ કરનારો મળ્યો; રીશ કરીને બોલજ કહ્યો. અલ્યા કેમ તું માનવ થયો પ્રી
જે હેજતે બાળક બહુયા; દોડયા, બાળક બે જણ; તેતો વાલો તેની પુક; મા
રી એક અડદનિ મુઠ બાળક બાપડા બે તે અડયા, પહાળ પુનળી થઈતો પડ્યો
જડ કરી નાખ્યા દોહરા માંહ, હું નાશી આવ્યો આઠ. મુજને જોણે કીધુ મુખ,
મુજ માટે તે પાખ્યા દુખ ચોથો કહે પુરવથી આવી એક વાત, નથી લા-
વિઓ ગુંદાગું છે એકજ ગામ, નરપતસંગ રાજાનું નામ; તેને કન્યા કુતિ એક,
લાડકવાઈ ચિત્તિ વિવેક. બાર વરસની બુદ્ધ નીધાન, અદભુત રૂપ તેનું અમીયાન
માત પીતાને વહાસી વણું, શું વખાણ કરીએ તે તણ. પહોંડિત માટે માળીએ, જો
ખ અચારીને બબીએ; રાત માંહે કોઈ હતી થયું, જોખવત પેદા નવ થયું ખુણ
ખાચરા ગામે ગામ, ચોક ચાવડી કમોડામ-ખેળી બેળારી પણ નવ જડી, મા બાપ
ને તો સંઘ પડી. કલંક લગાડયુ એ કન્યા મધ, મહા ચીંતા તો વેદા ધઈ; મહેણાં
નથી ખમાંતાં શિશ, થયા દિવસ તેને તો ત્રીસ. છેક આશા તેરે છાડિયાં, આપનાત
કરવા માંડીયા. સહુને આવી પ્રગટ્યો ચોક, મળ્યા ગામ નરેરતા ચોક. સહુ પંચ
કહીએ છીએ અમે.વાટ બુઓ મહીનો એક તમે, છેક આશા મુકો બહાર, દેહ વાત
કરજે તાહરે. વારી નાખ્યા નરને નાર; અમે પડે આવ્યો આ ડાર; આરે ચારવાતો
એમ કહી, વિક્રમસેન ગુણવંતે ગ્રહિ પતિજ્ઞા કરી ઉડ્યો, એમ અમેદ મદમળ છુમ્યો
બીએ કોઈ ન બાણે વાત, નીકળ્યો મહીપત મહાજમ રાત.

દોહરા—પરચું ધ્યાન ધરિય તણું, મન ધરચો ધનવંત શોક; સ્મિદ પાવડીપર.

ચડયો, ત્યાંજ ધ પોહોત્યો ઠેઠ. શીવ દેરે સહુ મેહનિ, મળી છે અપરમપાર; નહિ
ચાહર માળા સહિ, ઉભાં જે નરનાર, ખડખ ડિવાલ્યુ કરવિરો; સમરપવાને શીશ;
ગાહ ગાહ સઉકા કરે, આરાધે સઉધરા, એટલે વિક્રમ ત્યાં ચાવિયા, પુછી લીધા પાર;
પુત્ર માટે પંડ પાડશો; એ તે નહી વહેવાર. પોતે ગયો પરસાળમાં. જુગતે બેડયા
હાથ. એક ચરણે ઉભો રહ્યો; સ્તુતી કીધી શીવ સાથ પ્રભુ એક દીલએ, પ્રસન્ન
ચમને પેગ; ગરિબ બીચારો વાણીએ, બચ પોતાને ઘેર. ખોટ નથી તે તાહરે. અસ-
ખ્યાત છે એટ. ખોટ આપણા કરમમાં. કર અમ્રતનિ ગ્રથ; ગેત્રી શબ્દ એક ઉડયો
કરતો હોય પરમાજ તો એને માટે તાહરે તન કરને તું તાજ; સુકીત બધા જન્મનું
અધિક પુન્યથી આય; મુરજ ચંદ્રનિ શાખધિ, હેઠે આપો હાથ, બાળ હત્યા એને બાર
છે, તે લે તારે શીશ; કમુલ કરે તું એટલું, તો પ્રસન્ન થાઇશ. પુત્ર પામે એ વાણીએ
પહોચે એની આશ; હીનત હોય તો હા કહો પુરુષારત પાર.

ચોપાઈ—એવુ સાંભળી આવ્યો બહાર, બ્યાં ઉભાં છે નરને નાર; જગત લોક
બધા તાંહા બેચ, વણિક તણે દુખે સઉ રોય. કરજેડિ બોલ્યા વડ વાર, રાખો આપ
રૂઢમાં પિર; શિવ પરસન થયા છે તુને, તેણે હુકમ દીધો છે મુને; રહેશે ગરબ ધર-
જીને મુત્ર, દશ માસે પ્રસવશે પુત્ર; ઇકોતેર પરીયાતારશે. તારાં દુખ સરવે વામશે,
સાંભળિ લોક તે હડ હડ હરયા, વીપરિત સરખા બોલજ વસ્યા. હા ભાઈ તું દીસે
છે સીદ, રાખે છે પાસે ખહુ રિદ્ધ. ખેડો જુગતે બાણીએ, વાતો કેમ માને વાણીએ,
વિક્રમ કહે માનો તમો, તેણું કરી દેખાડું અમો, બોલ્યો વણિક નામીને શિશ
પ્રગટ બોલે ઉમયાપતી ઇશ; દે દલાશો સાચો મુત્ર, કહેશે જે પ્રગટશે પુત્ર ત્યારે તો
આય વડ વિશ્વાસ, પહોચે મન એમારિ આશ. નેડયો એક વાંખેદીયો ભારત વીવાને
બેદીએ કરો હીનાદ્રી પ્રીતપ્રયોગ, ભુગોળ ખગોળ જમાની જંગ; મુકયું જળ વણુક
ને હાથ, સકળ લોક સીવ સાન્નિધ સાથ. સોયુ દાન દાંત દેહનિ લીધિ પર હત્યા
તેહનિ કાળો કુષ્ઠિયો, કરપ ઇષ્ટ જોરયિ ચતી અનુપ, લીધું ખડગડિવાડું કરિ. હુરો
હેત હીનત મન ધરિ. વણિક સાટે વપુ માહરું, ભાવે ભક્ષ લોજન તાહરું, એમ કરિ
ને શેદી શિશ. પ્રસન્ન થયા ઉમયા પત ઇશ હાંકલિને ઝાલ્યો હાથ, દેખે લોક સજન સ
હુ સાથ. વણિક શબ્દ સાંભળીયો કરણ બબ પુત્ર હશે તુજ તરણ. કો કહે સીદ કો
મહેદ્રપત મહારાજ. કો કહે દાતા કો કહે દેવ, કો કહે કોસલગુરુ નિસેવ. ધનમાતા ખીતા
ધન પારણુ ધીર, કો કહે વડકય વિક્રમ વિર.

દોહરા—આશિય દીધી લોકે વણિ, ન રહિ એકે નુન્ય; બાળહત્યા તો બળિ મધ
પ્રગટયુ પ્રોદુ પુન્ય કંચન સરખી કાયા ઇપ્રગટયુ ભાગ્યુ ભાગ્ય મળિ આલે ખેમેદની
પ્રિતે લાગી પાય : પાઘપટકા પામરી, હિરા મોતી હેમ, વધાવ્યો વસુધાપતી મેદની
પુરણુ મેમકુન્નાપણું કરયુ વિપ્રને, દાખતે દર્શન પુરપત ત્યાંથી પરવર્ધી, મનમાં પરસન

કન્યા કરે કારણે, લિધો છે જ્યાં બ્રહ્મ; શિવ દેરે આવી રહ્યો ધીર ધારવા ધરમ. નિશ ચર્યા જોઈ નગરની, દીઠી કન્યા તેહ; પદ્મનીથી પંચ કોટીધા, દીવ્ય દેવાંશિ દેહ, કાશમીર જેસી પુતળિ ઘડિ વિધાતા ધેર; તોલ કરે ત્રિલોકમાં પુરંધરીવત પેર નરખી હરખ્યો નરપતી, અકળીત રૂપ કો આંક; મુનિવરનાં મન ખળભળે, વિમ્ર તણે શો વાંક કન્યા ભક્ત શ્રી કર્તની રૂપતણી જે રાહ ઠાકેર કરારણિ પુજવા, ઠાકુરદારે બપ. માગે હુકમ હનુરનો, દિને વર દાતાર; મુજ જેવો મુજ સારિખો, ભુપતભોગી ભરથરિ, ચતુરભુજને ચીતાં યદ્ય, વિમાસણ મનમાં કયાથી કંથ એવો મળે. નમળે ભુતળમાંહ. વિકરમ વિસ્તુ ડેરે ગયો. અદ્રષ્ટ વિદ્યાએ આપ પુખ કરવા પદમની, આવી પુન્ય પ્રતાપ, પુછને પાછી વળી, મામતિ વરદાન; કંથ આપો કોડામણે, તે સાંભળિયું કાન, પેર પ્રીછો પદ્મભિત્તણિ જે સઉ જોઈએ રૂપ વનિતા વર તેને. લાગ્ય નિધિ જે ભુપ, નરપત ત્યાંથી નિકળ્યો આવ્યો શીવ ડેરા પાસ; વરવા વિમ્ર બેશિ રહ્યો, જેને કન્યાનિ આશ કાળે કરપક કણે, રૂશી ભત નો રાંક, ઠહાપણ હીણો દળદરિ, ઓછા કરમનો આંક સખ વન આપી શકે ભામા આપે ભુપ. અધિપત કેમ આપી શકે, રતી સમોવડ રૂપ, પુછી વાત પટંતરે, સખ્યો ચતુર સુભણ; પારખું લાવને પદમણિ નહિતર છાંડુ પ્રાણ.

ઓપાઈ-ધારણ ધિરજ દીધિ તેહને, શિતળ કરિ તેને દેહને; શ્રિકરનનો કુંવર જે કામ, પ્રદુમનજ છે તેનું નામ, મહિપતે તેને લિધો મંત્ર, પુન્યમેર પ્રદનોજંત્ર; એક અંગુઠે ઉભો રહ્યો, સવાલક્ષ મંત્રજ મુખ કહ્યો; કર અંગુઠે તોળ્યું અંમ, સવા લાખ એમ કાંધો શંગ ઉંચા; પમલે હેડું શિશ, સવાલાખનો એમ અહરનિ શ, એકવિશ દીવસ એમ નિંદ્રા નિર, શુદ્ધ કર્યું એમ સીદ્ધ શરિર; દીગપાળ ડાલે સકળે શેષ, બ્રહ્માંડ ભડકે લાયક લેશ, નિમેષનિ મેષ જપતે નામ, પ્રસન્ન થયો કંદ્રપ જેમ કામ; નરપતીને કહે તું માગ, પરિને પુરપત લાગ્યો પામ. બ્રાહ્મણભીક્ષુક કુષ્ઠ કરૂપ, રતિ સરખો થાયે રૂપ; જેવા કરન કુંવર છે કામ. એવો વિમ્ર કરો અનુમાન, શાભાશ તે પર કરજ કર્યું; તેથી મારું મનડું કર્યું, વિષ્ણુ પુજન કર આણિ વહાલ, પંચામ્રત પય કરો પખાળ, તે પયથી નવરાવો બ્રહ્મ, તેથી રહેશે તારો ધરમ; કામદેવ કંદ્રપમત થશે, દુખ દરિદ્ર દેશવટ જશે, જેમ કહ્યું તેમ કીધું ભુપ, અતોલ તેજ થયો રૂપિરૂપ, વરણ વાયુ કુખેર કે ઈંદ્ર, સુરસનકાદીક સુરજઅંદ્ર. શિવ પુજે પામ્યો માતરા, જેવા લોક આવે ભતરા, જળહળ જોત બળેકો રવિ, કહવિર જાવ શકે કેમ કવિ, હમયંતી નળથી પણુ દેવ, મધવાનળ સવાયો શેવ; દીર્ઘ બ્રાહ્મ કહરમ કપોળ, ઉર વિશાળ ને ચક્ષુ લોભછેજ. પુજમદા કોટીકદામ, જેતા પ્રમટ્યો બિજે રામ; મામ ગામને કરોડાહ, દરશન કરવા આવે નર નાર, કોકહે શિવ પ્રસન્ન, દેવરૂપ થયો દરશન; રાય રાણિ પુત્રિ સમેત, દરશન કરવા આવ્યો હેત, પાસે બેઠો

છે વીક્રમાવિર, ધનુર વીધા કરે તે ધીર, જાણે બે બંધવની જોડ. રાજ આવી બેઠો પાસ, વણા હેતથી કીધું આશ; કુણ ગામ ને કુણજ ઠામ, કુણ રાજ નરપતનું નામ કુણ ભુમીના ભાગ્ય કારણે; યુદ્ધનીધિ આવ્યા બારણે, ઉજેણનમરીના વિક્રમાવિર, તેના અમે વિવેક વનુર. આબ્રાહ્મણને શીવ પરસન થયા, દેવ સકળની થઈ છે દયા; તેની જાણ રાજને થયું તે વિક્રમે અમને કહ્યું. તે વિપરને હેતે કરી; પરણાવે કાઢી દીકરી, લખીઆ પશુ સત એક ગામ, આવ્યો છું આશાએ કામ; હરખ્યો છે તે ગામનો ધણી પરણાવે પુત્રી પોતા તણી.

દોહરો—કરજોડી કહે કામની, પીતાપરીતે શુભ પેર; પરણાવો મુને એહને. રાખો આપણે ઘેર, મુજથી રૂપ છે લક્ષ ધણુ, જાતે બ્રાહ્મણરૂપ, પરમેશ્વર પરસન થયા, સીદ્ધ મળે કયાં રૂપ, કૃશન પાસે કરજોડતી, ભજતી નીજ ભરથાર; લાયક આપ્યો લેખ ધણો, કૃષ્ણવંદો ધીરતાર, પીતાએ પણ કહ્યું, અમને માગ્યો આપોએહ; ભામની જોગ ભરથાર છે, નાર તણે મન નેહ; ઉજેણ પત આનંદીઓ, હર્યો ધણુ મન હેત. પત્ર લખી આપ્યું પરગણે, તન મન ધન સમેત; ગામ માંહે પરણાવી ગોરડી, કન્યા રૂઢી રેખ. રૂપીને રાજ સમરપિયું સહજ ગામનો લેખ, દુહલા વાગ્યાં દેવનાં, પરસન થયા ધણું ધરા; માત તાત વર કન્યાકા, અતી દીધી આશીશ, ઓળખ્યો ઉજેણનો પતી. તને ખંડમાં નામ; વિક્રમ વિણ બીજો કીયો, કરે પરમારથ કામ, પુરપત ત્યાં થી પરવરયો, દક્ષણ કામરૂદેશ, કરે કામાક્ષી તણે, પરીતે કર્યો પરવેશ-દીપક જેતી દોહોદશા, કરિ ઈંદ્ર ઉદયોત; નરપતીએ નેહે નિરખીયું જાળહળ જાગતજેત. મારણુ મોહણ મંત્રમય, કામણુ ટમણુ કોડ; ગામ બધું ગુણે ભરયું જેવદે નહીંજોડ; તેવિના તે ગામમા બીજો તો ન ભણાય; મંત્ર જત્રને તંત્રનો, રીધપતી બહુરાય સમરી હર સીદ્ધભાવડી, સસરયો વીર વધતાળ; રાજ દેહેરામાં રહ્યો, ગઉબ્રાહ્મણ પ્રતીપાળ મહારાજ મધરાતનિ, સીદ્ધ માત જે સેવ, કામક્ષી આવી કામની, દેવતણી જેદેવ. મુગત છે પીછ મોરજો, સીદ્ધર અંબ શરિર; વાધાંબર અંબર ધર્યાં સુંદર ધનુષ કર ધાર આરૂઠ પ્રોઠ સીંદ્ર ઉપરે. સહજદાય શોભીત; આયુધ અતીશે ઓપતાં મુનીને મન મોહત; આયુધ કોટી ઈંદુ તણી, કોટી અરણુ દુતીકામ. ત્રીશુતોળીને તરવરી, કરવા કરીમ કામ. કાયર શુભ પાપી મરે, દેખતે દરશત; કાતાસુરના હસહરે, પુન્ય વંત પરશન; ધીરવિર ડગ્યો નહી, પરીને લાગ્યો પાય ધનમાતા હરસીદ્ધતુજડી અલોકીક જામ. કોણુ હરસોદને કોણુ તું ઠાણુ તારું નામ ઠાણુકાજ અહી આવીયો ઠમ થઈ બેઠો કામ, જીવતો કે જાએ નહી લોપી મારિ લાજ; કહેણું હોય તેકહે મુને એક ઘડામાં કાજ. મહીપત કહે સુણુભાવડી ગુણુ ઉજેણિ ગામ શેવકત્રીહરસીદ્ધનો વિક્રમ મહાઈ નામ ચાહર મારો આવિયો તેને કીધો ઢોર તેને માહરે જીવતો તેહ મારો ચોર. ગુમાળ્યો બે બાળકો, તેને કિંધાછે પારાણુ તે બેને માધવ કરું સાંભળ

શક્તિ સુખલુ શક્તિ કહેરે વિક્રમ સુણ. એતો અમરંધાર; એવા બળદતો બહુજણા પુરણ પંદર હજાર, સાત સહસ્ર ગરબવ કરયામુળિ સુધારી મોટા; માટી ઉપાડે કુંભા રનિ, ખાંતે ગેડે ઓડ પંચ વહસ્ર પાડા કરયા પાણિભરે પખાલ; મુકાવ મહિપતી, જે કાંઈ હોયે માલ. આઠ ચહસ્રતો અશ્વ છે, તે ઉપર પલાણુ; તે પણ તુજે સરખા હતા. શરતા આપ વિખાણુ. કૃત વિદ્યાએ કામર; કળિ નશકે કોય; સ્વર્ગઅત્યુપાતાળમાં, ધીન્ન કામ ન હોય મુકાવતાં મરિજશો, ખોશો લાખેણિ ભ્રાજ, હું શોહોડ અધિક કરો, તે કેમ આપે કાજ.

ચોપાદ—હેતે જોડયા વિકરમે હાથ, ક્રીધ શક્તિને સાથ. માતા કેમ વિધા પામીએ દુખ દોહિલા કેમ વામીએ માનવને કેમ મુકાવિએ કેમ રાહુને સુકાવિએ, વિક્રમ સાંભળ સાચી વાત વેદ વચન કહુ વિખ્યાત, અંજળીમાંથી પાણિ ભરે. સંકલ્પદીવસનો કરે; અંનજળ નીદ્રા એસે તણ ભારે મંત્ર રહિયામાં ભણ ચાલીશ પુરણ લાવે પ્રમાણ બત્રીશ લક્ષણ ચતુર સુખલુ. કરે હુતાશન કેરો કુંડ ચીતથી ત્યાં થાપે ચાચુંડ માસ અઢીશેર એકજ જંગ, નિસ્ચેદે ભવનીભોગ; નિત નિત ચાલીશ દહાડાય ત્યારે શક્ત એ પ્રસન થાયે, રામરદેશનિ વિદ્યા ભણે; શુણ સત્રજા તે જામે જણે; કરજેડી રહે સહ લોક, બાકી હુશ કેરો તે ફેક આવ્યો છું તુ મારે ઘાટ મુકુછું સતવાદિ માટ; હરસીદના સેવક છે તમે મારે જીવતા મુકુછું અમે નીકળો ડેરેથી જ્યાહરે, સાંભળજે તમે ત્યાહરે; ચતુરા મળશે તો ચોપગ કરે, તેતું વચન કેમે નહી ફેરે. ક્યન એવા કામાક્ષી કહી આપ માત અલોપજ થઈ પુન્યવતે વીચારી પેર, પાછો કેમ ફરી કેમ જાઉં ઘેર એ દેર ને એ મુજ માત, કરે કે દેહાન ઘાત.

દોહરા—બત્રીશ લક્ષણ બહુ ગણે, ચતુર કયાંથી ચાળીસ; હત્યા કેમ લેઉતે ના. એથી કોપેઈશ કરયો કુડ એક અંગનો પુરણ પુન્ય પરસન; અઢી અઢીશેર અઢીશેર આપનું; માંહી હોમે નીત માસ પાવક આજ પ્રકટાવિયાં, પછે ખડગ લે હાથ, કાપે પગ પાની થકી સ્વાહા કરે તે સાથ. મહા દુખ પામ્યો મહિપતી; વિવ્યા દિત ચાળીશ, પુરણ હુથી શુરણ કરયું, શેજે સમસ્પે, શીશ આયુષ અધિક છે એહતું દાતાને થીર હથવ, ખોળિયા માંહી ખુચી રહ્યો જરૂર પણ તો જીવ મુસ્તક ચડાવે મહિપતી; સ્વાહ કહે તે સાથ; મા મા કહીને માવડી, હેતે આલ્યો હાથ. પ્રસન થઈ પરમેશ્વરી નેહે છાંટયું નીર, કામાક્ષ કર ફેરવ્યો શુધ કરયું ચરીર. આપી વિદ્યા અવનવિ ગુણી મંત્ર સીધુ કીધો તે શાસનો જડયા અલોકી જંત્ર માગુ છું અથમ માવડી, બે બાળક લે પહાણુ, સજીવન કરે સેહેજમાં તોહું સીદ સુખલુ રૂધીર છાંટું રૂશિયા તણું, કરપુરણ પખાળ; આજસ મરડી ઊડશે, બુદ્ધસાગર બે બાળ કટાર મારયા કાળજ એવિ કરયો રૂધિરનો રંજ; બાળક બે બેઠા થયા, શક્ત દેખતે

સંગ આવિ દેહેરે અધિપત પરચો વહી તેને સનમાન; કરણા કરીકરણાનિધે દીધુજી
 વતહાન ચાચે બાળક થે પાખીયા, પ્રિછયો સઘળિ પેર; અદ્રષ્ટ વિદ્યાએ આપથી,
 ફરચો રાચે ધેર ધેર, જોટલાને પ્રસભ કરચા, મહીખા ગરધવને ગોટ; મુજિ સુંધાવી
 માનવ કરચા, ચુકવા તેના ચોટાએને ડો દેખેનહી. એતો દેખે સરવ, અધિક વિદ્યા
 એટલી, મુન્સો સહુકો ગરવ. વાર ઓળખાચો વિધમાં, પ્રિતે નમ્યા સહુપામ; નરપ-
 ત નમયો તે મગરનો, મન ગમે તે માન. માન મુકિ માગું નહી કાનિ જનને ખોડ;
 આમુર નરચોપગ કરચા, જોગમે તો છોડ આમે અમેકાવશું બળ કરીને એ બાક,
 સાહે રાખે કે સતર થા ગુણુ ગમે તે જાંડ કુરિ ફેરવા દશમાં, રાખી ન શકે દોય;
 પશુ દોળી પુરૂષ કરચા હેત, હજુરી હોય બાળક થે તે સુંપવાં, ખોળાં મા બાપ. મા
 નવ સાથે મહીપતી આવ્યો ઉજેણી આપ, પાંત્રીસ હજાર પુરૂષને, એક અશ્રમે સાફ
 વસ્ત્ર કરી ચોળાવીયાં ઉપર આવ્યો માલ. આપ આપણે પુરવળ્યા અતી દેતા આ-
 શીશ કોટી કહ્યાણુ તારું થજે; જીવજે કોડ વરીસ, વરતો વીકમ સંચરચો ગયો
 શુદાવે ગામ; નમ્રની નીશ ચચાં જીવે નરપતશેનતું નામ. કામળતા કન્યા ગઈ, ખો
 જે માતને તાત; આશા મુકી તેમણે, વિપ્રજ દીઠી વાત પ્રોઠી દાઝતો પેટની અપુનાં
 કેમ રહેવાયે; દીકરીની દાજે કરી કરવત લેવા જાય પુર સુખ્યું પ્રધાનને. વિધિવોળા
 વિ જયકળકળે રઘવત દોટીધા, આકુળ વ્યાકુળ થાય, વીકમસેન વટેમાર્ગ. થઈને
 આવ્યો ત્યાંહ; કરજેડી કિરિ વિનતી; મહામોહની માંહ શા માટે સહુ કોરોડો, વણ
 મોતે મરવા જ્યો, શીવ આગળ સાચુ કહો, રઘવત આદે રાખો, પુછી પાર તેનો
 લીઓ, કીઓ ઉત્તર એક આપ; કાલ મળશે કુંવર તને, તારા પુન્ય પ્રતાપ. કેટલે
 તો નીંદા કરિ, કેટલે માન્યું સાંચ; કેટલા તો રહ્યાસાંબળી વીકમ કેરી વાચ, કહોતમો
 પંથી કોણહો છો જાતીક તે સીધ; અગમની ગમ તે કેમ કહો, રાખો છો શી રીધ
 ભલા માણસછે ભુપતી. દીસતા છે દેવ, કેમ જીડા કહીએ અમો, સાચી કરી છેશેવ,
 ગો વ્રાહ્મણ હત્યા થણી, નીરચે ન કહો નામ; ક્યાંથી આવ્યા ક્યાં જશે; શું ધારો
 છો કામ, સમ દીધે સાચું કહું ધારણુ રાખી ધીર; ઉજેણિપતને ઓળખ્યો, વડહથ
 વીકમવિર, રાયરચત રણીયાતથી સંતોખ્યા શુભ રીત; દરશન દીઠું દેવનું, પ્રજને
 બહુ પ્રીત, સંતોખી સઉ કોગ્યા, આપ આપણેધેર; વાયદો કરી વિક્રમ વળ્યો, પછીસી
 થઈ પેર, એકાંત આશન કરચું, શીવ દેરે સીધરાજ મહાદેવ પુજન મહીપત કરે,
 લાજ રાખ મહારાજ; દીગ બંધન કરચું દશ દીશા; સમરચો અજીત મહાવિર, પામ
 નમ્યો એક પલકમાં, ધનુર વિદ્યાનો ધિર કહેતો આકાશે ઉતપત, પરવરું હું પાતા-
 ન, કહેતો દુશમનને હમુ; વડો નામ વઘતાળ. પચાસ કોટી કર ચીંતાવ્યાં કા
 મ પાપાને પ્રાજે કરું, દુષ્ટતા ફેડું ઠામ. વિક્રમ કહેરે વિર સુણ; સેહેજે સંકટ છે
 આજ, કુંવરી જડે એ રાયની તો રહે આપણી લાજ, કોઈક વિર હરી ગયો; કે

બોળાવી કો હુત કે વંતરકે ખેચરી, કોકો ધારી ધુત, આવન કુમીએ એકલા, અ-
ધિક એકથી એક; હુત સકળના હુપતિ, નીજમ યાગમે નેક. નીરસંગ એક ન-
રપતી, વિર તણો મહાવીર; હરામ થકો તે હરી મયો પકો આપ હમીર; નાર
સંગ વિર શતકનો, સેવક સાચો હોય; અજીઃ કહાવે એકસો, માંજ ન શકે કોય.
વઢતે તો દીન વહી જશે. માટે ઘટશે માન; માનની મંદીર તેહને, તરત મળે
કમ તાને ચીંતા કરે છે ચીત વિખે, પુજા કરતો પ્રજા પ્રજા કરી પાંડીત કહે, રેહે
શે તારો ધરમ, જય વાધે એ જગતમાં, નવખંડ થાશે નામ; ઉઠ ઉઠે અધીપતી,
કરિ આવશે કામ શાણુ ગાંઠ બાધી સંચરથો, વઢતાળ વિરમ વીર; મયા પેરનાર
સંગને ત્રીવિણને તીર, ખાનપાન શત શહઅધા, પુછ્યુ કારણ વરત; પ્રીતે કમ પધા
રીયા નરપત કોહોને તરત, રાજકન્યા કુંવરી રાયની. હરિ લેઈ આવ્યા હામ; તે
લેવા અમો આવિયા, કબુલ કરો એ કામ. એતો અરથ સરે નહિ. વાણી બોલ્યા
વ્યર્થ. માથા સાટે લાવિઓ, એક સરે નાહ અરથ, વિક્રમ કહે વડશું અમો ધારણુ
કરશું શીશ; તારકે પછી માહર; શામા હરશે શીશ સીતાએ રાવણુ હરયો, દ્રઉપતી
હરબેધન; શાહસરબુન હણ્યો રેણુકાએ હણ્યો તુજ તન; રણથંભ વચ્ચે રણમાં
જઈ, અરસપરસ ઘણા ધાઓ; જેમ રાવણુને રામજી બુદ્ધ જેર જેમ રાઓ, એમ
કહીમાત હરસીદની, કહી નારસંગીનામ, નરપત વઢતાળને નારસંગ, કેમ બને એ
કામ; વિકરમ કહેછે વિર મુણ, સમથી સાચું બોલ; કેમ લાવ્યો કરવા આહાર;
નથી લાવ્યો છે કામની, મન પટંતર બોલ, નથી લાવ્યો હું મારવા, નથી લાવ્યો
કરવા આહાર; નથી લાવ્યો પરણવા, ભાગુ મનનોભાર પુત્રવંતાણું અમો માણસ
માં નહી માન; પુત્રી કરી પરણાવશું, દેશું, કન્યાદાન. સાબાશ વીર સાચું કહું.
શામા તેડો સાથ, કન્યાદાન કોડે કરો હેતે તમારે હાથ. એક તમારી દીકરિ, તમે એ
હના તાત; પરણાવો પ્રીતે કરી, વિશ્વ વખાણુ વાત; જનક જનુનિ એહતાં; દેહપામે
જે દુખ; કન્યા કંઈ થઈ જશે, તજે જળા નીંદ્રાભુજ. ગુહાવામાં વર કરો. પુરો લાસ
મુવાસ, જનક જનુનિ દેખતાં, પ્રેમહારાખો પાસ. મમી વાતસહુ ગામને, તેડીકન્યા
તરત; અરણુ ઉટે ને આવીયા, ભેટ્યાં લાવિક ભરત. મોહ થયો નાખાપને, ગંગા
યાં નીશાન; બચક બશ બોલે વણુ, લક્ષ્મી પામ્યા લહાણુ; કથાતર માંડી કહયું,
અધિપત શુભ ઉપદેશ; કન્યા જોગ તે વર બુઓ શુભ લક્ષણુ સુવેશ જનક કહે
બુવતી મુણે, તું વિક્રમે વડ વીર; આપી તુજનેએ કન્યકા, સકળ માન સમરથ; વી
કમ કહે વિપરીત એ, એતો મહારિ પુત્ર; પરનાર સદોહર પરડીઆ, સાચી વાતએ
મુત્ર શુણ નીધ કહે સહુને ગમે, ધારી જોને ધરમ; કરનાર્પણુ કન્યાકરો. ભારે રૂડો
પ્રજા પરબ કર્યું તું વિર છે નરપતી, અપરમપાર અપાર; તેર કોટીકાકટકા હેમના.
દસ ગજ સત તોખર. મણી મણીકને મોતીઆં, અતી ઝેર અમુદ્ય, મેહેલ રચી

આખ્યાં માળીયાં. શોભા ઈંદ્ર સમ તુલ્ય; ગામ પછવાડે પરગણાં, લાખી આખ્યા પુષ્પ
 ન. અધીપત કરશે અવની પતી, શીર સોહાવ્યું છત્ર નારસંગ રખવાળ નગરનો વા-
 લી વીકરમવિર; જેમ હીરો કુંદન વિશે, જેમ સાકરમાં ખીર, નારસંગ તે એ નરપતી,
 અરસપરસ નર નેહ; એક વધતાળ પેહેલો હતો; બીજે ઇડવ એક શીખ માગીને
 સંચરયો, અતની પત્ર આનંદ; શોભ્યો શુરમાં સુરપતી, જેમ તારામાં ચંદ્રઆશીશ
 દીધી અતી ધણી કન્યા માતને તાત વિપ્ર કહે વરવંશ પતી. વીશ્વ માંહે વિજ્યાત.
 પરસન હજે પરી શારદા, કરજે પુન્યનાં કામ; શક વરતાવજે શસ્ત્રમાં, નવેખડે
 યશે નામ. આવ્યો અવંતા અધીપતી, નાહો ક્ષીપ્રા નિર; સીલ પુજન સંધ્યા કરયાં,
 મુંદર મુંદ શરીર. છત્ર ધરયા પંચદંડનાં; અધીપતી બેઠો રાજ; ચોરિ આડી બુઠડી
 ત્રણે તનથી તાજ ભોજ પ્રતે કહે ભામની, મુણરાયાં શીર રાય એવા પ્રાકરમ જે
 કરો ધરો સીંહાશન પાય, મુણી વાત સેવક તણી. ચાર દેશનિ ચાર; તે કામ કરવા-
 થી કળ કડી. જળ તીર્થને આહાર. સીંહજ ગામ શીશમણી, માતર પ્રગણા માંદ;
 કારણ સમા કળખી વસે; રખીદાસજી તાંદ. કવી તેડ્યો પોતે કોડથી દીધાં દાન સન-
 માન પ્રથવી દરીપસાયતે, અન વસ્ર ધનધાન; શ્રીગોર માળવી વીપ્રશુભ શામળ
 ભટ કવીરાજ પ્રસન્ન જેને પરમેશ્વરી, લક્ષ્મી રાખણ લાજ. શામળભટને ચારદા,
 પ્રસન સેદા મુખ રાસ; તેહ કૃપાએ વરતણું, વાણી વેદ વીલાય. ઓતા વક્તા ક્ષમ-
 જતા, કહે કવિતા કરજેડ. શામળ ભટ કહે બોલજે જે જે શ્રી રહોડ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો.

વિવેકાનંદ જીવનચરિત્ર	૩-૪	બાદશાહ શીરબલ પાકું પુઠું	૧-૮
દક્ષિણનો વાઘ	૩-૦	લાલ દીવા	૦-૮
જીવાનોએ જાણવાની આવે પરણે-		જૂતત ઇંદ્રજીવ	૦-૧૨
લાઓને પાળવાની બાબતો	૦-૩	એકાદશી કથા પત્તા ચેપુડી	૦-૧૨
મુખસુરત બલા	૦-૧૪	ગરૂડ પુરાણ (ગુજરાતીમાં)	૮-૧૨
સચિત્ર સત્યવાન સાવિત્રી ને		અષ્ટાધ્યાયી રૂઢી સંદીપ	૦-૧૨
સિદ્ધરાજ અને જસમાઓરાણુ	૦-૫	પૈસા કેમ ડમાવા ?-ચોડી	
ભયંકર ભુતાવલીનો ગેળી		ગુડીમાંથી લક્ષ્યાધિપતિ કેમ	૧-૮
અમતકાર	૮-૮	થવાય તેની સંપૂર્ણ સમ-	
નચિત્ર સત્સંગ જાનવાવડી		જલ્લ આ પુસ્તકમાં છે.	
ગ્લેજ કાગળ પાકું પુઠું	૧-૮	નગીર	૧-૦
સોનેરી બાઈ-ડીંગ		હુશર પ્રકાશ	૨-૦
ઓખાકરણ મોટું	૧-૬	રવાળી દયાનંદ રાસરવતિ	૨-૦
રચિત મમલોલા ભાગ ૧ થી ૮-૧૦ ૨૦૦ વર્ષનું પચાગ-			
" "	૨ જો ૦-૧૦	વ્યાપારી અને ધંધાદારીઓને	
બે ભાગ ભેગા	૧-૪	અતિ ઉપયોગી છે. કાચું પુઠું	૩-૦
સાચત્ર મોટું તુલસીદુન		પાકું પુઠું	૩-૮
રામાયણ	૬-૦	ભારતીય સામ્રાજ્ય.	૨-૮
ગીરધર કૃત રામાયણ	૪-૦	અમૃતાનંદ લક્ષ્મીભરપુર	
શુદ્ધકાવ્ય દોહન ૧-૫ ભાગ	૧-૮	આખ્યાનનો સંગ્રહ	૩-૦
સુડા બહોતેરી	૨-૦	મનુસમૃતિ	૩-૮
ગુજરાતી ભાષાનું પંચીકરણ	૧-૮	માહિત્ય દર્શન	૧-૧૨
શોભના યાને સુધામય સંસાર	૦-૬	સમાજ	૧-૦
સચિત્ર પિશાચ પ્રતિમા યાને		પ્રભાત	૧-૮
ભક્ષક કે રક્ષક ?	૧-૮	બાદશાહી કથાકુંજ	૧-૮
રસીક પોળ પદ	૧-૦	વિચાર રાગર	૫-૦
ચંડીપાઠ સતીક	૧-૮	સુધરેલી સીતા	૨-૮
પંચરત્ન ગીતા	૧-૧૨	રાજગૃહ કથાકુંજ	૧-૮
સચિત્ર સત્યનારાયણની કથા		શાંતિ નિકેતન	૨-૪
(બે ચિત્રો સાથે)	૦-૬	શુભ લક્ષ્મી	૧-૦
પ્રતમની વાણી	૦-૧૨		

બુક્સેલર રણુછોડલાલ મોતીલાલ શાહ

શીર્ષશિલ્પ-અમદાવાદ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકો.

રૂઝતું વાઢાણ	૪—૦	પંચાસરનો જયશીખરી ભા.૧	૩—૦
આગામપર દરેકો	૧—૪	” ”	૨ ભો ૩—૦
મહાત્માજીના ખાનગી પત્રો	૦—૬	બેકનના નિબંધ	૦—૬
પારસરશ્મી (પારસરાંબહ)	૩—૦	શારીરિક માનસિક શિક્ષણ	૦—૬
જીહોડલાદનુ જીવન ચિત્ર	૩—૦	સંગ્રામ દોત્ર	૨—૮
સંસાર	૧—૮	ધર્મ બિંદુ	૨—૦
આદર્શ નૃસંય [જીવાનીસ વાચસ]	૨—૪	નારીક (પંચવટી) વાત્રા	૦—૧૨
બ્રહ્મ મંત્ર	૧—૪	વિચિત્ર પ્રેમગંબીરૂ	૩—૮
ફિજ કમ	૦—૧૨	શુલસાના	૧—૮
પેદાશ સમુચ્ચય	૨—૮	શુલામી વેપાર ભાગ ૧ લો	૨—૧૦
સદાચાર સમુચ્ચય	૨—૮	” ”	૨ ભો ૨—૮
સ્તોત્ર સમુચ્ચય	૦—૬	સચિત્ર વીજાવેદી ભા. ૧ લો	૦—૧૦
સચિત્ર મનિકાન્ત મોહન	૪—૦	” ”	૨ ભો ૦—૧૦
અગર સચિત્ર આર ભાગ		સચિત્ર રાજ દરીયારો	
દરેક ભાગના	૩—૮	” ભાગ ભેગા	૧—૪
આગણો ધર્મ	૪—૦	સચિત્ર સતિ દ્રાપદી નોવેલો	
રાષ્ટ્રી ગીત	૦—૫	ભાગ ૧ લો	૦—૧૦
રેહારો દેશ	૨—૮	” ”	૨ ભો ૦—૧૦
નાટ્ર પ્રીતિ	૦—૩	સચિત્ર મીરાંબાઈ ભા. ૧ લો	૦—૧૦
રત્નદેશ ગીત	૦—૧૨	” ”	૨ ભો ૦—૧૦
પ્રણયપંક	૨—૮	સચિત્ર મહાલસા	૧૦—૦
સાન ચિંતામણી	૨—૮	સચિત્ર ડાકુની કીકરી	૦—૮
બહુર્મ કાલસ	૦—૮	પ્રપંચી પતિવ્રત યાને	
સુવાસીની ચાંતા	૦—૧૨	ભોળો ભરથાર	૦—૪
મંદુ કુમારી	૧—૮	ગદ્યા કે દીવાનો	૦—૩
ચુચુ મુંદરી	૨—૦	સચિત્ર મહા સતિ હમચંતી	૦—૬
આપારાય	૨—૮	શ્રી સતિ સુલસા સચિત્ર	૦—૪
રામકૃષ્ણ પરમહંસ	૪—૦	ન્યુ જીવનસર કોનોથાફ ગાયનો	
		બાર ભાગ	૦—૪

પુસ્તકસેલર રણુજીડલાલ મોતીલાલ શાહ

સીચીરિડ—અમહાવાદ.

ખુનીની ખેપરી ૦-૮-૦	રાજભાષા (ઇંગ્રેજી સહેલાઈથી	
વિપ્લવ વરસાદ ૦-૮-૦	શીખવાનું સાધન કી. ૦-૮-૦	
પાપનું પડીકું ૦-૮-૦	સચિત્ર કોકશાસ્ત્ર ... કી. ૧-૮-૦	
જગતનો જાદુગર ૦-૮-૦	હુસર પ્રકાશ ... કી. ૨-૦-૦	
સવાશેરની શોધમાં ૦-૮-૦	રસીક ધોળ પદ ... કી. ૧-૪-૦	
ડાકટર કે દૈત્ય ૦-૮-૦	સુડા બહોતેરી ... કી. ૨-૦-૦	
કપટસીંહ ૦-૬-૦	શુદ્ધ કાવ્ય દાહન ૧ થી ૫ ભાગ કી. ૨-૦-૦	
ભેરી મુડદું ૦-૪-૦	ગીરધર કૃત રામાયણ ... કી. ૩-૦-૦	
સોળ વરસની સતી ૦-૮-૦	તુલસી કૃત રામાયણ ... કી. ૬-૦-૦	
મિના શેઠાણી ૦-૬-૦	પૈસા કેમ કમાવા ? (વ્યાપારી	
સાત તેજબા ૦-૬-૦	તાલીમ શીખવનાર સર્વોત્તમ	
બરસ કરતુરી ૦-૮-૦	પુસ્તક) કી. ૧-૮-૦	
ગજરામાર ૦-૮-૦	સ્વામી દયાનંદનું જીવન ચરિત્ર કી. ૨-૦-૦	
સહેવંત અને સાવસીંગા ૦-૮-૦	નઝીર ... કી. ૧-૦-૦	
ગુલબ કાવલી ૦-૮-૦	પંચીકરણ ... કી. ૨-૦-૦	
બત્રીસ પુતળી સંગ્રહ ૨-૮-૦	મોટી ગાયનભાળા બાર ભાગ કી. ૦-૧૨-૦	
સાગરના ભાગબંધ ૦-૮-૦	” ” આઠ ભાગ કી. ૦-૮-૦	
બચ્ચર બુતાવળા ૦-૬-૦	” ” છ ભાગ કી. ૦-૪-૦	
ડિક્ટેટીવ કે ટેપ ? ૦-૮-૦	મહાભારત વલ્લભ વ્યાસનું કી. ૬-૦-૦	
ભાજનસાગર ૦-૮-૦	વિવેકાનંદનું જીવન ચરિત્ર	
ભગત ભંડાર ૦-૮-૦	સચિત્ર કી. ૩-૪-૦	
કૃષ્ણ સુદામા સચિત્ર ૦-૧૦-૦	સ્વામી રામતીર્થનું જીવનચરિત્ર ૨-૮-૦	

પુસ્તકો વેચનાર વ્યાપારીઓને સુચના.

હાલમાં અમારે સારાં, સસ્તાં અને સચિત્ર પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં છે. નવાં નવાં સચિત્ર તેજદાર પુસ્તકો બહાર પડતાં જાય છે. આપ આપનું નામ નોંધાવશો તો હપતાં નવાં પુસ્તકો જણાવતાં રહીશું.

ગામેગામ એજન્ટ જોઈએ છે.

તમા બીજી વ્યાપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપિયાના અમારાં સારા સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો રાખશો તો હુંકો મુઠીમાં ઘણાં સારાં નફા મેળવી શકશો.

ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજાં દરેક પુસ્તક મળવાનું સ્થળ.

બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીંગ—અમદાવાદ.

વાંચો સચિત્ર સતી સીતા. કી. ૦-૧૦-૦

ક્રમ ક્રમ (વાંચો) સચિત્ર સતી સીતા કી. ૦-૧૦-૦

૬૪ (વાંચો) સચિત્ર કોણ બચાક? ૦-૧૦-૦ ૬૫

બુક ટેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ, સીચીરોડ—અમદાવાદ.

આ બુક સુવંશકાશ પ્રી-પ્રેસમાં મુળચંદ્ર ત્રીભવાને છાપી છે. કાનુપુર દંડરાજી—અમદાવાદ.

